

ماهنامه داخلی نهاد کتابخانه های عمومی کشور

دوره دوم | شماره چهارم آبان ماه ۱۳۹۹

- اخبار ۵
- پرونده ۲۱
- فرهنگی ۵۹
- پژوهش و نوآوری ۷۱

تهران، میدان فاطمی، خیابان جویبار، کوچه نوربخش، پلاک ۳۱، تلفن: ۰۲۱-۸۸۹۲۵۷۹۳
نشریه «کتاب خوان» آماده دریافت نظرات، انتقادات و پیشنهادهای مخاطبان است
نسخه الکترونیکی نشریه «کتابخوان» در پایگاه اطلاع رسانی نهاد کتابخانه های عمومی کشور به
نشانی iranpl.ir در دسترس است.

تصویر بسم الله:

نقاشی و برجسته کاری روی فلز دوره قاجار - حرم مطهر حضرت معصومه (سلام الله علیها)

////////////////////////////////////

- تولید شده در اداره کل روابط عمومی و امور بین الملل نهاد کتابخانه های عمومی کشور
- زیر نظر: مهدی توکلیان
- سردبیر: عباس محبعلی
- دبیر تحریریه: مجتبی صحراکارها
- تحریریه: حمید بهشتی، شبنم رجبی، حامد وحیدی، زینب ابراهیمی، محمدمهدی زرافشان، پروانه فضلی خانی، فرحناز دبلشکی
- عکاس: محمدرضا جوفار و مجید فراهانی
- طراحی و صفحه آرایی: ابوالفضل حیدردوست

////////////////////////////////////

با آثار و گفتارهایی از:

بهرام سرمست استاندار قم، سیدعباس صالحی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ مرتضی آقانهانی، غلامرضا منتظری، سیدعلی یزدی خواه، زهره سادات لاجوردی، احمد راستینه، محمدرضا مبلغی و حسین میرزایی اعضای کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی؛ روح الله متفکر آزاد نماینده تبریز، آذرشهر و اسکو در مجلس شورای اسلامی، ابراهیم رضایی نماینده دشتستان در مجلس شورای اسلامی؛ حسن توپکانلو عضو هیئت علمی دانشگاه سمنان و جوزف متیو سردبیر فصلنامه کتابخانه عمومی (public library quarterly).

Commemoration the Day of Book, Reading and Librarian

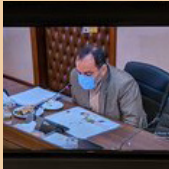
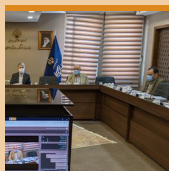
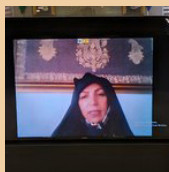
یست و هشتمین دوره کتاب جمهوری اسلامی ایران

28th Book Week of I.R.Iran

۱۳۹۹ تا ۳۰ آبان ماه ۱۴۰۰

14-20 November 2020

کتابخانه شهدای نوبهار قم به بهره‌برداری رسید

نقش مهم کتابخانه‌ها شکل‌گیری «مکان سوم» در زیست اجتماعی است

نشست فراکسیون روحانیت مجلس با دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور

افزایش بیش از ۱۰۰ کتابخانه در هر سال / لزوم اصلاح قانون تأسیس نهاد/ پیگیری تحول اساسی در

بودجه نهاد

در راستای توزیع عادلانه فضاهای کتابخانه‌ای در کشور؛

کتابخانه شهدای نوبهار قم به بهره‌برداری رسید

در این مراسم بهرام سرمست، استاندار قم ضمن تبریک سالروز ورود حضرت معصومه (س) به قم، اظهار داشت: امروز افتخار داریم کتابخانه عمومی شهدای نوبهار را به مردم محله نوبهار، که شهدای گرانقدری تقدیم انقلاب کردند، هدیه کنیم. پروژه کتابخانه عمومی شهدای نوبهار چند ویژگی دارد که آن را از سایر پروژه‌ها متمایز می‌کند؛ نخست اینکه، به لحاظ زمانی در سالروز ورود حضرت معصومه (س) به

در آستانه بزرگداشت روز کتاب، کتابخوانی و کتابدار، کتابخانه عمومی شهدای نوبهار قم، ۱۸ آبان ماه با حضور علیرضا مختاریپور، دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور؛ بهرام سرمست، استاندار قم؛ مهدی رضانی، معاون توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی نهاد؛ مهدی توکلیان، مدیرکل روابط عمومی و امور بین‌الملل نهاد؛ سجاد عمرانی، سرپرست اداره کل کتابخانه‌های عمومی استان قم و جمعی از علاقمندان افتتاح شد.

پایگاه جهان تشیع و مرکز فقاقت دانست که گنجینه های عظیمی از کتابخانه های مراجع تقلید، مراکز حوزوی و موسسات فرهنگی را در خود جای داده است. وی از تلاش برای یکپارچه سازی این کتابخانه ها خبر داد.

علیرضا مختاریپور، دبیرکل نهاد کتابخانه های عمومی کشور نیز در این مراسم اظهار داشت: رویکرد نهاد، توزیع عادلانه فضاها و فعالیت های کتابخانه ای است، به نحوی که دسترسی همه مردم به این مراکز و خدماتشان فراهم شود؛ با این وجود در حال حاضر از نظر تعداد کتابخانه ها و نحوه توزیع آن ها در کشور، با استانداردهای جهانی فاصله داریم و به دلیل مشکلات اقتصادی کشور، بعضی پروژه ها متوقف شده است. امید داریم با وعده دولت محترم پروژه های بالای ۷۰ درصد، که بیش از ۷۰ کتابخانه است تا پایان بهار ۱۴۰۰ تکمیل شود؛ سایر پروژه ها نیز انشاءالله در سال های آتی به بهره برداری می رسد. طی سال های گذشته نیز چند صد کتابخانه به مجموعه کتابخانه های عمومی کشور اضافه شده است.

وی افزود: در بیست و هشتمین دوره هفته کتاب جمهوری اسلامی ایران، حدود

قم افتتاح می شود؛ دیگر اینکه، کتابخانه عمومی شهدای نوبهار از پروژه های سفر مقام معظم رهبری به قم بوده که عنایت و دغدغه ایشان را نسبت به مسائل فرهنگی و نیز مناطق کم برخوردار، به ویژه محلاتی که سهمی در انقلاب و دفاع مقدس داشتند، نشان می دهد.

وی ادامه داد: کار مهمی که باید دنبال کنیم ترویج فرهنگ کتابخوانی در کنار افتتاح پروژه های کتابخانه ای است. همچنین در عصر جدید، در کنار بحث کتاب و کتابخانه به صورت فیزیکی، باید خدمات کتابخانه ای را به صورت دیجیتالی و در فضای مجازی نیز ارائه کنیم تا مردم در کنار امکان استفاده از فضاهای فرهنگی، از فضای مجازی نیز به بهترین شکل استفاده کنند؛ این موضوع به ویژه در حال حاضر که کرونا در کشور همه گیر شده است، اهمیت بسزایی می یابد.

استاندار قم ضمن تشکر از فعالیت های انجام شده توسط کتابداران استان قم در فضای مجازی در ایام شیوع کرونا، از توجه ویژه نهاد به مخاطب کودک و نوجوان و تخصیص فضاهایی به این قشر در کتابخانه های عمومی قدردانی کرد.

سرمست در خاتمه سخنان خود قم را

محترم استان افتتاح شود و خدماتش برای مردم ساری و جاری باشد.

همچنین سجاد عمرانی، سرپرست اداره کل کتابخانه های عمومی استان قم، گفت: کتابخانه شهدای نوبهار سال ۱۳۷۷ در شهر قم بنا شد. در سال ۱۳۸۹ به جهت نوسازی تخریب شد و امروز پس از ۱۰ سال به بهره برداری رسید. از مهم ترین ویژگی های این کتابخانه، قرارگرفتن در یکی از نقاط آسیب پذیر قم به لحاظ اجتماعی است؛ بافتی که از خدمات فرهنگی کمتری برخوردار است و خدمات رسانی این کتابخانه می تواند نقش موثری در ارتقای سطح فرهنگ عمومی در شهر مقدس قم داشته باشد. در بین ۲۳ باب کتابخانه عمومی موجود در قم، در حال حاضر کتابخانه شهدای نوبهار از حیث زیربنا رتبه اول را دارد؛ بعد از افتتاح این کتابخانه گام بعدی ما تلاش برای افتتاح کتابخانه مرکزی قم در خیابان امام است که بزرگ ترین کتابخانه قم خواهد بود. امیدواریم آن پروژه هم تا پایان سال جاری به بهره برداری برسد.

وی افزود: کتابخانه عمومی شهدای نوبهار به ۲۴۹۰ متر زیربنا در ۴ طبقه احداث شده است. دو طبقه به سالن های مطالعه

۳۰ کتابخانه عمومی افتتاح خواهد شد که سرآغاز آن افتتاح کتابخانه عمومی شهدای نوبهار قم است. انشاالله کتابخانه عمومی مرکزی قم نیز تا پایان سال و همزمان با دهه فجر به بهره برداری می رسد و ظرفیت خوبی برای این استان خواهد بود.

در ادامه این مراسم مهدی رضانی، معاون توسعه کتابخانه ها و ترویج کتابخوانی نهاد، اظهار داشت: با توجه به موقعیت این کتابخانه در شهر مقدس قم، امید ما این است که به پایگاهی فرهنگی- اجتماعی برای مردم تبدیل شود و محل خدمت رسانی باشد. در حال حاضر رویکرد نهاد، استفاده فرهنگی- اجتماعی از کتابخانه است. بر این اساس بخش های مختلف این کتابخانه شامل مخزن، بخش کودک، سالن مطالعه، کلاس های آموزشی و ... به منظور ارائه خدمات فرهنگی- اجتماعی به مردم شریف این محله، در نظر گرفته شده است.

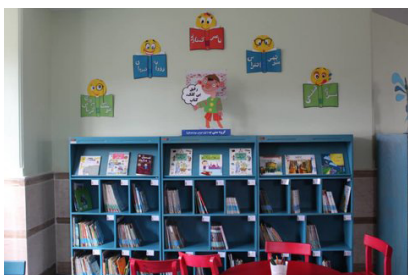
وی افزود: کتابخانه شهدای نوبهار، کتابخانه ای استاندارد محسوب می شود که با زیربنای بیش از ۲ هزار مترمربع افتتاح شد. امید است در آینده ای نه چندان دور، کتابخانه مرکزی قم نیز با همت مدیران

استفاده کنند و با مطالعه کتاب‌ها سطح سواد، معلومات و فرهنگ خود و منطقه خود را بالاتر ببرند.

گفتنی است، کتابخانه عمومی شهدای نوبهار در زمینی به مساحت ۲ هزار و ۲۲۴ مترمربع با زیربنای ۲ هزار و ۴۷۱ مترمربع در ۴ طبقه احداث شده است. این کتابخانه با مخزنی به مساحت ۴۵۰ مترمربع، ۲ سالن مطالعه آقایان و بانوان هر کدام با زیربنای ۸۰۰ مترمربع، بخش مرجع به مساحت ۲۵ مترمربع، بخش کودک در ۱۳۰ مترمربع، بخش نوجوان در ۲۵ مترمربع و همچنین ۴ کلاس آموزشی با زیربنای ۲۰۰ متر به ارائه خدمات فرهنگی و اجتماعی به ساکنان محله نوبهار و شهر قم می‌پردازد. این کتابخانه در حال حاضر دارای ۱۷ هزار و ۸۳ عنوان کتاب در ۲۱ هزار و ۸۸۷ نسخه و تجهیزاتی چون ۱۰۴ قفسه یک‌طرفه و ۳۰ قفسه دو طرفه، ۲۶۴ صندلی مطالعه، ۱۱۰ میز مطالعه دو نفره، ۲ میز مطالعه چهار نفره، ۶ میز مطالعه شش نفره و همچنین ۱۹ عدد رایانه است.

خواهران و برادران اختصاص دارد. لابی به بخش نشریات اختصاص یافته و مخزن کتابخانه در زیرزمین قرار دارد. در این کتابخانه ۲۱ هزار جلد کتاب داریم و قابلیت افزایش مخزن به ۵۰ هزار جلد کتاب نیز وجود دارد. زیربنای بخش کودک کتابخانه ۱۳۰ مترمربع است و امیدواریم با ارائه خدمات فرهنگی جذاب به کودکان، نسلی کتابخوان تر از نسل امروز، تربیت کنیم.

عمرانی تصریح کرد: فعالیت این کتابخانه با رویکرد نهاد، نقش موثری در ارتقای فرهنگ مردم منطقه خواهد داشت. امروز نگاه ما به کتابخانه، نگاهی سنتی نیست. ما کتابخانه را به عنوان باشگاهی فرهنگی می‌بینیم که در آن انواع خدمات فرهنگی به مردم منطقه ارائه خواهد شد. به اعتقاد من اگر می‌خواهیم برای ارتقای فرهنگ مردم یک منطقه سرمایه‌گذاری کنیم، بهترین راه سرمایه‌گذاری در توسعه فرهنگ کتاب و کتابخوانی است. توصیه من به جوانان این است که از فضاهای موجود

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی:

نقش مهم کتابخانه‌ها شکل‌گیری «مکان سوم» در زیست اجتماعی است

دانشگاه تهران، هوشنگ مرادی کرمانی، مهری پیری‌رخ، علیرضا مختاری‌پور، دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور و جمعی از معاونان و مدیران نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور برگزار شد.

سید عباس صالحی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی ضمن تبریک اعیاد ربیع و قدردانی از اقدامات صورت گرفته در نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور به بیان نکاتی درباره مسائل روز کتابخانه‌های عمومی پرداخت و گفت: در

جلسه هیأت امنای کتابخانه‌های عمومی کشور دوشنبه ۱۹ آبان ماه با حضور سید عباس صالحی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و رئیس هیأت امنای کتابخانه‌های عمومی، اعظم بروجردی، رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، محسن جوادی، معاون فرهنگی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، هادی جعفری نژاد، رئیس امور فرهنگ، گردشگری و ورزش سازمان برنامه و بودجه کشور، فاطمه فهیم نیا، عضو هیأت علمی

● لزوم توجه به تهدیدات و فرصت‌های دوران کرونا

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با تأکید بر لزوم توجه تهدید زدایی و فرصت آفرینی در شرایط حاکم بر کشور گفت: از جنبه تهدید زدایی اشاره شد که ما حوزه مصرف فرهنگی و به خصوص زیست ما در کتابخانه‌ها مانند در تعداد اعضا، تعداد مراجعه و حضور در کتابخانه هیچ کدام آمار قابل توجهی نبوده و این خطر وجود دارد که ما با کاهش همین میزان موجود در دوران کرونا و پس از کرونا هم مواجه شویم. از سوی دیگر در جلسات گذشته هم مطرح بود که ما نیاز به «مکان‌های سوم» داریم برای با آرامش و رشد و تعالی انسان. این بحث امروز در جهان مطرح است که در کنار خانه و محل کار مکان‌های سومی هم داشته باشیم تا از بروز اختلال در محیط خانه و محل کار هم جلوگیری شود.

صالحی ادامه داد: هر اندازه مکان‌های سوم ما با زیست بوم فرهنگی و تعالی انسانی همراه‌تر باشند، محیط خانه و کارگاه و کارخانه هم محیط سالم‌تری خواهد بود و در این مسیر یکی از ایده‌های مورد توجه این بود که کتابخانه می‌تواند این مکان سوم باشد. اما با یک نوع بازسازی کاربری

آستانه روز کتابدار و هفته کتاب، از مجموعه همکاران‌مان در نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور و به طور ویژه کتابداران عزیز که با همت و تلاش خود پشتیبان اصلی این نهاد فرهنگی بودند تشکر می‌کنم. یکی از نکاتی مهمی که در گزارش ارائه شده از فعالیت نهاد مشخص بود، موضوع کرونا و اقتضائات آن در فعالیت کتابخانه‌ها است. اینکه چگونه می‌توان از تهدیدات کرونا کاست و بر فرصت‌های ایجاد شده افزود.

وی افزود: اگر چه در ابتدا تصور همگان و به خصوص عزیزان ما در وزارت بهداشت و درمان این بود که شیوع این بیماری هم ممکن است مانند بحث سیل که با وجود خسارات فراوان چند ماهی همراه ما باشد و پس از مدتی با گرم شدن هوا از بین می‌رود، اما با این طول کشیدن و خشونت رو به افزایش این ویروس، باید خودمان را برای یک شرایط ویژه در حوزه های مختلف زندگی اجتماعی از جمله حوزه کتابخانه‌ها آماده کنیم. در گزارش ارائه شده از سوی عزیزان در نهاد تجربه‌ها و پیشنهادات خوبی ارائه شد، اما باید آن را به یک برنامه مشخص تبدیل کرد تا مسیری برای «کتابخانه در زیست کرونایی» در سال ۱۴۰۰ داشته باشیم.

کتابخانه محوری را در فضای مجازی ترویج کنیم و رابطه ای را با مجموعه قابل توجهی از مخاطبان به وجود بیاوریم که حتی آن کتابخانه روستایی هم فرصت حضور را پیدا کند؟ شبکه شاد با همه نقص‌ها، فرصت‌هایی ایجاد کرده که یک معلم در استان سیستان و بلوچستان هم امکان دیده شدند داشته باشد. در گذشته چنین شرایطی فراهم نبود اما امروز با این اقدام هم عدالت آموزشی در فراگیر و هم در فرادهنده وجود دارد که می‌توان با ایده‌های مشابه و تلفیق آنها برنامه‌ای را برای فعالیت در دوران کرونا تهیه کنیم.

● کتابخانه‌ها به مثابه عناصر هویت بخشی شهری

وی با اشاره نقش مهم کتابخانه‌ها در ایجاد «مکان سوم» در زندگی اجتماعی گفت: ما به مکان حقیقی نیاز داریم و حتماً نباید آن را از زندگی اجتماعی حذف کرد؛ در عین اینکه فضای مجازی ارزش و اهمیت خود را دارد، اما باید به یک بُعد ترکیبی از مکان حقیقی و مکان مجازی دست پیدا کنیم. چرا که این بُعد ترکیبی است که می‌تواند اثرگذار باشد، اما اگر بخواهد به حذف مکان حقیقی منجر شود طبعاً هم در

که در گذشته هم به عنوان تبدیل کردن کتابخانه‌ها به مکان‌های فرهنگی چند منظوره با محوریت کتاب مطرح کرده بودم.

● تحقق عدالت فرهنگی با ارائه ایده‌هایی نو برای دوره کرونا

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی با اشاره به برخی از تجربیات نهاد در این حوزه گفت: به نظر می‌آید که ما باید فهرستی را از تهدیداتی که این جریان کرونا می‌تواند برای ما داشته باشد تهیه کنیم که یکی از آن می‌تواند مهاجرت افراد از فضای کتابخانه به فضای مجازی در دوران کرونا و پس از آن باشد و بهره‌گیری افراد از فضای کتابخانه کمتر شود. از سوی دیگر فرصت‌هایی که می‌توان آفرید را نیز فهرست کرد. به نظر می‌رسد دوستان در این ماه‌ها نمونه‌هایی از این فرصت را چشیده و تجربه کرده‌اند. وی در ادامه به تجربیات حاصل شده در آموزش و پرورش در فعالیت‌های دوران کرونایی خود اشاره کرد و گفت: بحث راه‌اندازی شبکه شاد با همه نقاط ضعف، دستاوردهای خوبی برای حفظ کلاس درس، دانش‌آموز و معلم داشته است؛ به همین تناسب آیا ما نیز می‌توانیم یک شبکه گسترده مانند شاد داشته باشیم و

تأکید داریم که اگر بتوان این پروژه‌ها را تا سال ۱۴۰۰ به نقطه‌ای رساند، اتفاق بزرگی در این حوزه رخ خواهد داد.

● تلاش برای تقویت بودجه و معیشت کتابداران

سید عباس صالحی درباره به بیان نکاتی درباره بودجه نهاد پرداخت و گفت: یکی از دغدغه‌هایی که در بحث بودجه هم در هیأت امنا و هم در فضای بیرونی مطرح است، بحث حقوق کارکنان نهاد است. البته انصافاً تفاوتی که حقوق کتابداران در طی ۶ سال حضور جناب آقای مختاریور در نهاد ایجاد شده بسیار چشمگیر بوده است و این تغییرات از سال ۱۳۹۲ تا کنون به صورت مستند موجود است. بر این اساس در این دوره زحمات بسیاری کشیده شده تا در شأن کتابداران و در حد مقدرات نهاد این اتفاق رخ دهد، اما امسال مطرح شدن بحث افزایش مابقی ۵۰ درصد، فضا را به سمتی برد که توضیحات نشان داد که همه دستگاه‌ها این درصد را بر اساس توان و مقدرات خود برای کارکنان فراهم کردند و بودجه اضافی‌ای به این دستگاه‌ها تزریق نشد.

وی افزود: طبعاً یک مطالبه‌ای در فضای نهاد کتابخانه‌های عمومی به وجود آمده

حوزه خانه اول، هم در حوزه خانه دوم و هم سوم، گرفتار اختلالات ارتباطی می‌شویم. وی با تقدیر از اقدامات صورت گرفته در حوزه فضا و مکان در فعالیت‌های کتابخانه‌های عمومی گفت: نهاد به دو حوزه احیاء کتابخانه‌های مرکزی و اتمام پروژه‌های بالای ۷۰ درصد پیشرفت، توجه ویژه‌ای داشته است. در حوزه کتابخانه‌های مرکزی دوستان این مدل فعلی را شروع کردند و ان‌شاءالله عزیزان سازمان برنامه بودجه کمک خواهند کرد تا کتابخانه مرکزی در هر شهر به عنوان یکی از عناصر مهم هویت‌بخشی شهری مطرح باشد؛ همان گونه که میدان اصلی یک شهر هویت آن شهر محسوب می‌شده است. حُسن کتابخانه‌های مرکزی این است که با تبدیل شدن به یک الگوی عالی می‌تواند در کتابخانه‌های کوچک روستایی نیز ادامه پیدا کند. این مجموعه‌ای که در کتابخانه‌های مرکزی بجنورد، مشهد، یزد و سایر کتابخانه‌های مرکزی در حال شکل‌گیری است، می‌تواند باقیات الصالحات این دوره باشد.

صالحی درباره پروژه‌های بالای ۷۰ درصد نیز گفت: تأکیدات معاون رئیس‌جمهور، هم دوستان سازمان برنامه و بودجه و هم در فضای خود وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

از فروش نسخه الکترونیکی کتاب خود این است که یک نسخه از آن را به فروش برساند تا یک فرد و در نهایت افراد خانواده آن فرد از آن استفاده کنند. اما بارگزاری کردن این آثار در یک گستره وسیع از نظر تجاری و اقتصادی برای آنها به صرفه و قابل توجیه نیست.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی تأکید کرد: باید بررسی کنیم که چطور می‌توانیم از ظرفیت کتاب‌های دیجیتال برای ارائه در کتابخانه‌های عمومی بهتر استفاده کنیم. اگر بتوانیم با همکاری معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد، کمیسیون فرهنگی مجلس و نهاد کتابخانه‌ها بتوانیم یک قالبی از لحاظ حقوق مادی و معنوی ناشر ایجاد کنیم، گام مهمی برای پیشبرد این هدف و فراگیری استفاده از این آثار در کتابخانه‌ها ایجاد کرده‌ایم.

که همه دست به دست هم بدهیم این فضا را به سمت پاسخگویی ببریم؛ اشاره شد که امسال بخشی از افزایش حقوق صورت گرفت و تلاش می‌کنیم در سال ۱۴۰۰ با حمایت مجلس و دولت شرایط بهتری ایجاد کنیم تا ۵۰ درصد را مشابه دستگاه‌های دیگر در سال آینده دنبال کنیم. همچنین تلاش کنیم موضوع تأمین اعتبار برای اتمام پروژه‌های بالای ۷۰ درصد را هم به همین صورت پیگیری و انجام شود.

● لزوم بهره‌مندی از ظرفیت کتاب‌های دیجیتال در کتابخانه‌ها

صالحی با تأکید بر استفاده از ظرفیت کتاب‌های الکترونیک در کتابخانه‌های عمومی گفت: ما در حوزه کتاب‌های دیجیتال یک فرصت پیش رو داریم، اما از طرف دیگر موانعی حقوقی نیز در این حوزه وجود دارد. چراکه تصور و قصد ناشر

با هدف ارائه گزارش و بیان مشکلات نهاد به نمایندگان مجلس شورای اسلامی صورت گرفت؛

نشست فراکسیون روحانیت مجلس با دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور

در این نشست با تأکید بر اهمیت کتاب و کتابخانه‌ها و لزوم توجه به نهاد کتابخانه‌های عمومی در بودجه سال ۱۴۰۰ به ارائه پیشنهادهای و نقطه نظرات خود پرداختند.

ارتباط بیشتر مدیران کل استانی نهاد با نمایندگان مجلس، توجه به امکانات محلی، لزوم افزایش ساعات کار کتابخانه‌ها، توجه به بودجه نهاد، استفاده از کتابخانه‌های سیار در مناطق محروم و کمتربرخوردار، برگزاری جلسات متعدد با نمایندگان، تعامل بیشتر با دستگاه‌ها دیگر در تأمین نیازمندی‌های نهاد ازجمله نظرات نمایندگان مجلس در این نشست صمیمانه بود.

علیرضا مختاری‌پور دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور با حضور در فراکسیون روحانیت مجلس شورای اسلامی ضمن ارائه گزارشی از تاریخچه و فعالیت‌های نهاد به بیان نواقص قانونی و کمبودهای بودجه‌ای نهاد پرداخت و به سوالات نمایندگان این فراکسیون پاسخ داد.

وی در این نشست تأکید کرد: هر چه در تخصیص بودجه و امکانات به کتابخانه‌های عمومی کاهش صورت گیرد چندین برابر آن باید در برنامه‌های کاهش آسیب‌های اجتماعی تخصیص یابد.

نمایندگان مجلس شورای اسلامی نیز

با حضور دبیرکل، معاونان و مدیران کل نهاد در کمیسیون فرهنگی مجلس مطرح شد؛

افزایش بیش از ۱۰۰ کتابخانه در هر سال / لزوم اصلاح قانون تأسیس نهاد/ پیگیری تحول اساسی در بودجه نهاد

مشکلات نهاد درخصوص تأمین حقوق و مزایای کتابداران مطابق دیگر دستگاه‌های فرهنگی، تأمین منابع کتاب، نشریات و منابع الکترونیک، بودجه عمرانی برای تکمیل پروژه‌های نیمه تمام، رفع مشکلات و نواقص قانون تأسیس نهاد و دیگر مسائل مبتلا به نهاد گفت: علیرغم تمامی این مشکلات در طول شش سال اخیر، نهاد کتابخانه‌های عمومی هم از نظر توسعه کتابخانه‌های جدید نهادی و هم در جلب مشارکت دستگاه‌های

دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی با حضور در کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی با ارائه گزارشی از تاریخچه و مشکلات نهاد خواستار کمک از نمایندگان مجلس یازدهم شورای اسلامی برای حل مشکلات قانونی و تأمین اعتبارات شد.

در این جلسه کمیسیون که به ریاست حجت‌الاسلام والمسلمین آقانه‌رانی و حضور اعضای کمیسیون فرهنگی مجلس تشکیل شد، علیرضا مختاری‌پور با اشاره به

کمیسیون فرهنگی مجلس با اعلام حمایت کامل و همه جانبه از نهاد در دو موضوع رفع نواقص قانونی و بهبود اعتبارات و بودجه به بیان نقطه نظرات خود در برخی موضوعات پرداختند.

حجت الاسلام سیدرضا تقوی در این نشست ضمن توجه به گزارش‌های ارائه شده از اقدامات نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور بر لزوم انعکاس رسانه‌ای این نشست برای تأکید بر حمایت کمیسیون فرهنگی از موضوع کتاب و کتابخوانی و کتابخانه‌ها تأکید کرد.

لزوم توجه و درک مسئولین بخش‌های مختلف کشور به موضوع فرهنگ، ضرورت اصلاح قانون نهاد برای رفع مشکلات قانونی، گزارش پروژه‌های نیمه تمام هر شهر به نماینده آن شهر از سوی نهاد، بهره‌گیری از منابع مفید و غیرقابل استفاده موجود در برخی کتابخانه‌های بزرگ مثل کتابخانه مجلس و کتابخانه ملی، استفاده از ظرفیت اهدای کتاب توسط مردم در هفته کتاب، استفاده دستگاه‌های دیگر در مسابقات کتابخوانی از نظر کارشناسی نهاد و بهره‌گیری از کمک سازمان اوقاف از جمله سخنان محوری حجت الاسلام سیدرضا تقوی در این نشست بود.

عمومی و خیران، موفق به افزایش بیش از ۱۰۰ کتابخانه در هر سال شده است.

وی در ادامه انجام فعالیت‌های فرهنگی متعدد از جمله نشست‌های کتابخوان، گسترش فعالیت بخش‌های کودک و نوجوان، توسعه بخش نابینایان، برگزاری گسترده و موفق جشنواره کتابخوانی رضوی، تقدیر از نویسندگان، تأسیس محافل ادبی، فعالیت گسترده در فضای مجازی، مخصوصاً پس از شیوع بیماری کرونا و هزاران برنامه موفق کتابخانه‌ها و کتابداران در کتابخانه‌های عمومی کشور را تشریح کرد.

علیرضا مختاری‌پور دبیرکل نهاد با ارائه گزارش فعالیت‌ها، مسائل و مشکلات نهاد به تشریح تلاش نهاد در دو موضوع اساسی اصلاح قانون نهاد و پیش‌بینی بودجه برای سال ۱۴۰۰ تأکید کرد: نکات اصلاحی موردنظر برای اصلاح قانون نهاد را به کمیسیون فرهنگی تقدیم کرده‌ایم و در مورد بودجه سال ۱۴۰۰ نیز از آغاز سال تاکنون با جلسات متعدد با بیش از یک‌صد نماینده محترم علیرغم شرایط کرونایی کشور و حضور در جلسات مجامع نمایندگان برخی استان‌ها پیگیر تحول اساسی در بودجه نهاد هستیم. در ادامه این نشست برخی از نمایندگان

همچنین غلامرضا منتظری در ادامه پیشنهاد تشکیل جلسه کمیسیون فرهنگی با وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و دیگر دستگاه‌های مرتبط برای رسیدگی و حل مشکلات نهاد را مطرح کرد.

سیدعلی یزدی‌خواه با اشاره به امکان استفاده نهاد در تبدیل برخی فضاهای قابل استفاده برای فعالیت تجاری در جهت تأمین نیازهای نهاد بر لزوم معافیت کتابخانه‌ها از عوارض و هزینه‌های آب و برق و گاز تأکید و پیشنهاد در نظر گرفتن سهمی از مالیات بر ارزش افزوده برای تأمین اعتبارات مورد نیاز نهاد را ارائه کرد.

همچنین زهره سادات لاجوردی نیز بر لزوم کمک به وضع معیشتی و اداری کتابداران تأکید کرد.

احمد راستینه، دیگر عضو کمیسیون فرهنگی مجلس ضمن توجه به اهمیت اصلاح قانون نهاد برای رفع مشکلات خواستار تشریح موضوع توسعه کتابخانه‌ها از محل منابع تملک و بودجه‌های عمرانی استانی شد.

حجت‌الاسلام مبلّغی نیز در ادامه این نشست کمک به نهاد را در رفع مشکلات کتابخانه‌ها و کتابداران موثر دانست.

حسین میرزایی دیگر عضو کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی بر لزوم توجه و گسترش فرهنگ مطالعه و کتابخوانی تأکید کرد.

حجت‌الاسلام آقاههرانی رئیس کمیسیون فرهنگی مجلس در پایان ضمن تشکر از تلاش‌های نهاد، بر بررسی سریع مشکلات قانونی نهاد و کمک به رفع آنها و نیز توجه به نهاد در بودجه ۱۴۰۰ تأکید کرد.

گفتنی است در این نشست حجت‌الاسلام ملکی مدیرکل امور مجلس وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و همچنین امین متولیان معاون برنامه ریزی، پژوهش و فناوری اطلاعات نهاد، هوتن والی‌نژاد معاون مالی و اداری نهاد، هادی امیری مدیرکل عمرانی نهاد و هادی ناصری مدیرکل کتابخانه‌های عمومی استان تهران حضور داشتند.

دبیر هیئت رئیسه مجلس شورای اسلامی مطرح کرد؛

حل مسائل مربوط به قانون تأسیس نهاد در اولویت مجلس یازدهم است

همه جانبه کشور، اظهار داشت: برای حمایت از افزایش بودجه نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در مجلس شورای اسلامی و طرح این موضوع تمام نمایندگان مجلس یازدهم دغدغه جدی دارند و حل مسائل مربوط به قانون تأسیس نهاد در اولویت است. در پایان این نشست دبیر هیئت رئیسه مجلس از بخش‌های مختلف کتابخانه مرکزی تبریز بازدید و با کتابداران این کتابخانه دیدار و گفت‌وگو کرد.

شهرام خدایی، مدیرکل کتابخانه‌های عمومی آذربایجان شرقی، با روح‌الله متفکر آزاد، نماینده مردم تبریز، آذرشهر و اسکو و دبیر هیئت رئیسه مجلس شورای اسلامی، دیدار و در زمینه راه‌حل‌های قانونی ممکن برای رفع مشکلات بودجه‌ای نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور و گسترش زیرساخت‌های کتابخانه‌ای در استان گفت‌وگو کرد. روح‌الله متفکر آزاد در این دیدار با تأکید بر اهمیت توسعه فرهنگی برای پیشرفت

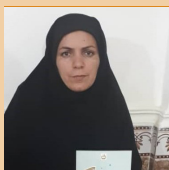
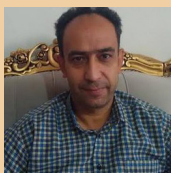
نماینده دشتستان در جلسه شورای اداری کتابخانه های دشتستان مطرح کرد؛

حق کتابخانه های عمومی در لایحه بودجه ۱۴۰۰ ادا می شود

جلسه شورای اداری کتابخانه های عمومی شهرستان دشتستان با حضور مسئولان کتابخانه ها در کتابخانه عمومی شهید بهشتی برازجان برگزار شد. در این جلسه ابراهیم رضایی، نماینده مردم دشتستان در مجلس شورای اسلامی، در تماس تصویری گفت: تکريم جایگاه والای کتاب و کتابخوانی وظیفه همه مسئولان و مردم بوده و نقش کتابداران در این زمینه بسیار پررنگ است. افزایش سرانه مطالعه به عزم و اراده همگانی و اجتماعی نیاز دارد و می بایست کتاب به عنوان یکی از نیازهای جامعه شناخته شود. وی ضمن تقدیر از تلاش کتابداران در انجام رسالت مهم ترویج فرهنگ کتاب و کتابخوانی، گفت: در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ سعی خواهیم کرد حق کتابخانه های عمومی ادا شود.

پرونده

افزایش ۱۷ هزار متر مربعی فضای کتابخانه‌ای در کشور

افزایش ۶۳ درصدی شرکت‌کنندگان دهمین جشنواره کتابخوانی رضوی

خدمات گسترده کتابخانه‌ای برای نابینایان

تعطیلی‌ها نمی‌تواند پیوند میان اعضا و کتابخانه را قطع کند

روشن نگه‌داشتن چراغ کتابخوانی در روستا

در هر شرایطی باید روزنه امید برای آغاز کار پیدا کنیم

فعالیت در فضای مجازی باعث جذب بیشتر جوانان به کتابخانه می‌شود

کاهش سطح اضطراب کودکان با ارائه برنامه‌های کتاب‌محور در فضای مجازی

در نشست خبری معاون توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی نهاد عنوان شد؛

افزایش ۱۷ هزار متر مربعی فضای کتابخانه‌ای در کشور/ افزایش ۶۳ درصدی شرکت‌کنندگان دهمین جشنواره کتابخوانی رضوی

نشست خبری معاون توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی نهاد روز سه‌شنبه ۶ آبان ماه، با حضور مهدی رضایی، معاون توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی نهاد، هادی آشتیانی، مدیرکل امور فرهنگی نهاد، علی‌اصغر گودرزی، مدیرکل توسعه کتابخانه‌ها و مشارکت‌ها نهاد و مهدی توکلیان، مدیرکل روابط عمومی و امور بین‌الملل نهاد، در کتابخانه مرکزی پارک‌شهر تهران برگزار شد.

مهدی رضایی در این نشست با اشاره به شرایط ویژه حاکم بر کشور به واسطه شیوع بیماری کرونا، درباره روند برگزاری برنامه‌های سالانه در نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور گفت: ازجمله برنامه‌های سالانه ما در نهاد برگزاری سه نشست خبری به‌مناسبت هفته کتاب، جشنواره کتابخوانی رضوی و سالروز تأسیس نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور بود که بنا داشتیم هم‌زمان با سالروز تأسیس نهاد،

وی درباره میزان رشد مشارکت در این جشنواره طی چهار سال اخیر نیز گفت: آمار نشان می‌دهد مشارکت در این جشنواره از سال ۹۵ به ۹۶ حدود ۲۰۵ برابر، از سال ۹۶ به ۹۷ حدود ۳۲ درصد، ۹۷ به ۹۸ حدود ۵۹ درصد و با توجه به برگزاری دهمین دوره به صورت تماما الکترونیک، تعداد شرکت کنندگان در سال ۹۹ در قیاس با شرکت کنندگان بخش الکترونیک در سال ۹۸، افزایش ۶۳ درصدی را تجربه کرده است.

● ویژگی‌های دهمین دوره جشنواره کتابخوانی رضوی

مهدی رضانی در ادامه درباره وجوه متمایز این دوره از جشنواره کتابخوانی رضوی توضیح داد: بر اساس برنامه پیش بینی شده برای این رویداد فرهنگی، امسال شخصیت امام هادی (ع) به موضوعات محوری این جشنواره افزوده و آثاری حول شخصیت ایشان به عنوان منبع جشنواره معرفی شد. البته برنامه‌های ویژه‌ای برای این دوره در نظر داشتیم که شیوع بیماری کرونا و برگزاری مجازی این جشنواره، مانع از اجرایی شدن آنها شد. وی با اشاره به تلاش ویژه نهاد برای

مراسم افتتاح «کتابخانه مرکزی یزد» را نیز برگزار کنیم که متأسفانه شیوع این بیماری این فرصت را از ما گرفت و برای بهره‌برداری از آن فاصله ایجاد کرده است. اما به دنبال فرصت مناسبی هستیم تا این کتابخانه به زودی خدمت‌رسانی خود را به مردم یزد آغاز کند.

معاون توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی نهاد با تأکید بر توجه نهاد به ارتقاء همزمان شاخص‌های کیفی و کمی در دهمین دوره از برگزاری «جشنواره کتابخوانی رضوی»، درباره میزان مشارکت عمومی در در ۴ دوره اخیر این جشنواره گفت: در حالی که در سال ۹۵ تعداد شرکت کنندگان ۲۳۵ هزار و ۳۸۲ نفر بود، این تعداد در سال ۹۶ به ۶۴۸ هزار و ۲۲۸ نفر رسید. این جشنواره در سال ۹۷ نیز ۸۵۸ هزار و ۶۹۵ نفر شرکت کننده داشت که در سال ۹۸ به یک میلیون و ۳۶۴ هزار شرکت کننده در مجموع بخش‌های مکتوب و الکترونیک رسید. اما در دهمین دوره یعنی در سال ۱۳۹۹ با توجه به برگزاری این جشنواره به صورت مجازی، شاهد مشارکت یک میلیون و ۳۰۶ هزار نفر بودیم.

کتاب‌های ارائه شده به عنوان منابع جشنواره نمود داشته است.

● سهم بالای مشارکت بانوان در جشنواره رضوی

مهدی رمضانی با اشاره به اینکه برگزاری الکترونیک این دوره از جشنواره باعث افزایش سرعت در روند داوری شد، گفت: ۵۳ درصد از شرکت‌کنندگان در این جشنواره یعنی ۶۹۴ هزار نفر را بانوان و ۴۷ درصد یعنی ۶۱۲ هزار نفر را آقایان تشکیل دادند. همچنین ۶۷ درصد در رده سنی جوانان و بزرگسالان و ۸ درصد خردسالان بودند که در مجموع ۸۷ درصد از شرکت‌کنندگان اعضای کتابخانه‌ها ۸ درصد کتابداران و ۵ درصد هم افرادی از سایر سازمان‌ها (افرادی که عضو کتابخانه نبودند) بودند.

وی با اعلام پایان فرآیند برگزاری دهمین جشنواره کتابخوانی رضوی گفت: جشنواره به پایان رسیده و داوری‌ها هم انجام شده و آماده مراسم اختتامیه هستیم؛ بنا داشتیم تا در شرایط مناسب این جشنواره را به صورت حضوری برگزار کنیم، اما با ادامه پیدا کردن شرایط کرونایی در کشور، این مراسم را ذیل

هویت‌بخشی به کتابخانه‌های عمومی گفت: در این دوره تلاش شد کتابخانه‌ها به عنوان واحد اصلی نهاد دارای هویت باشند و به این منظور جوایزی نیز در سطح کتابخانه‌ای اهدا می‌شود که این موضوع موجب افزایش قابل توجه میزان جوایز خواهد شد. تمام فرآیند این دوره از جشنواره به صورت الکترونیک برگزار و تلاش شد در رشته‌های موجود در جشنواره مانند فعالیت‌های گروهی حول محور کتاب تنوع ایجاد شود؛ در این دوره امکان شرکت همه علاقه‌مندان در همه سطوح و گروه‌های سنی فراهم شد و کار تولید کتاب گویا نیز با کیفیت بهتری انجام شد. همچنین با هم‌افزایی صورت گرفته میان نهاد و سایر دستگاه‌ها و استفاده از ظرفیت پیام‌رسان‌هایی چون «گپ» زمینه‌های جدیدی برای افزایش مشارکت عمومی ایجاد شد.

معاون توسعه کتابخانه‌های و ترویج کتابخوانی نهاد با تأکید بر پرهیز از آمارسازی در اجرای این رویداد فرهنگی که به نام امام رضا(ع) مزین شده، گفت: تمام تلاش خود را کردیم تا کیفیت کار را حفظ کنیم که این تلاش در انتخاب و معرفی

برنامه‌های هفته کتاب در دو سطح ملی و کتابخانه‌ای برگزار خواهیم کرد. با وجود اشکالات احتمالی در برگزاری هر رویدادی ما تمام تلاش خود را برای ارتقاء کیفیت برگزاری این جشنواره بکار می‌بندیم؛ چرا که این جشنواره بزرگ‌ترین برنامه کتابخوانی در مورد علی ابن موسی الرضا (ع) از سوی نهاد برگزار می‌شود که نیازمند حمایت و گسترش است.

● **اهتمام برای استفاده حداکثری از**

ظرفیت فضای مجازی

معاون توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی نهاد درباره تمهیدات نهاد برای ادامه فعالیت‌های کتاب محور در دوران شیوع بیماری و تعطیلی کتابخانه‌های عمومی گفت: در ۶ ماهه نخست سال جاری به منظور ادامه یافتن فعالیت‌های کتاب محور پویش‌های متعددی مانند پویش نقاشی «ما کرونا را شکست می‌دهیم» برگزار شد که ۱۱ هزار و ۷۸ اثر به دبیرخانه ارسال شد. بر اساس امتیازدهی‌های صورت گرفته ۷۱۲ نفر در این پویش امتیاز عالی دریافت کردند و در نهایت ۶۷۸ نفر به عنوان برگزیده نهایی معرفی شدند که جوایزی به آنها اهدا شد. همچنین برگزاری پویش «هر خانه

یک کتابخانه»، «هر کتابدار یک کتاب»، «اقتراح ماسک»، «کتابخوان عاشورایی» «پویش خادم ارباب کیست؟» برگزار شد می‌تواند فضای جدیدی در حوزه کتابخوانی ایجاد کند.

وی با تأکید بر اهتمام نهاد بر استفاده حداکثری از ظرفیت فضای مجازی برای ارائه برنامه‌ها و خدمات گفت: برگزاری کلاس‌های متعدد در فضای اسکای روم، شکل‌گیری محافل ادبی و برگزاری جلسات آنها در استان‌های مختلف، برگزاری برنامه‌های مختلف به مناسبت ایام ماه محرم مانند سوگواره «ده شب ده محفل» و وینار بین‌المللی مرثیه‌سرایی در ایران و هند و همچنین برنامه‌های به مناسبت هفته دفاع مقدس مانند «بانوان راوی حماسه»، «کرسی آزاد اندیشی زنان، سبک زندگی و دفاع مقدس» و برخی دیگر از جمله نمونه‌های استفاده از فضای مجازی برای ادامه برنامه‌ها در نهاد بوده است. مهدی رضانی در ادامه با اشاره به تأثیرات شیوع بیماری کرونا در حوزه کتاب و کتابخوانی اظهار کرد: عدم برگزاری نمایشگاه کتاب در ابتدای سال، تعطیلی بسیاری از برنامه‌های فرهنگی کتاب‌محور، افزایش فشار اقتصادی به ناشران و سایر فعالان

« درحالی که در سال ۹۵ تعداد شرکت کنندگان جشنواره کتابخوانی رضوی ۲۳۵ هزار و ۳۸۲ نفر بود، این تعداد در سال ۹۶ به ۶۴۸ هزار و ۲۲۸ نفر رسید. این جشنواره در سال ۹۷ نیز ۸۵۸ هزار و ۶۹۵ نفر شرکت کننده داشت که در سال ۹۸ به یک میلیون و ۳۶۴ هزار شرکت کننده در مجموع بخش‌های مکتوب و الکترونیک رسید. اما در دهمین دوره یعنی در سال ۱۳۹۹ با توجه به برگزاری این جشنواره به صورت مجازی، شاهد مشارکت یک میلیون و ۳۰۶ هزار نفر بودیم

سال گذشته برای اولین بار این برنامه را از تهران خارج کردیم و در شهر یزد به عنوان پایتخت کتاب ایران برگزار کردیم و امسال نیز بنا داشتیم در شیراز پایتخت کتاب ایران برنامه‌ای را برگزار کنیم، اما این امکان متأسفانه تا الان فراهم نشده و با توجه به اینکه پایتختی شیراز برای یک سال دیگر تمدید شده، امیدواریم سال آینده برنامه را در این شهر برگزار کنیم.

رضانی در ادامه به افتتاح کتابخانه‌های عمومی همزمان با هفته کتاب اشاره کرد و گفت: در ایام هفته کتاب ۵۳ باب کتابخانه عمومی در سطوح مختلف روستایی تا شهری و سیار افتتاح می‌شود که شامل ۴۶ افتتاح جدید و ۷ باب کتابخانه بازگشایی خواهد بود. همچنین یک کتابخانه تخصصی کودک نیز در شهرستان فردیس استان البرز افتتاح خواهد شد؛ چرا که ما به لحاظ فضای اختصاصی تلاشی جدی برای بالا بردن سهم کودک و نوجوان در کتابخانه‌ها داریم. با افتتاح این کتابخانه‌ها در مجموع افتتاح کتابخانه‌ها، ۱۷ هزار مترمربع فضا به کتابخانه‌ها افزوده می‌شود.

در حوزه کتاب از جمله خساراتی بود که در حوزه کتاب و کتابخوانی ایجاد شد. در این میان تلاش کردیم به اندازه توان و بضاعت خودمان امکاناتی برای علاقه‌مندان به کتاب و کتابخوانی فراهم کنیم که از آن جمله می‌توان به انعقاد تفاهمنامه با نرم‌افزار طاقچه اشاره کرد که طی آن ۲۱۲ هزار نفر از اعضای فعال کتابخانه‌های عمومی به این نرم‌افزار متصل شدند و تلاش داریم در ادامه نیز درباره خدمت‌رسانی در فضای مجازی با محوریت کتاب اقدامات خوبی صورت گیرد.

● افزایش ۱۷ هزار متر مربعی فضای کتابخانه‌ای در کشور

معاون توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی نهاد در ادامه به تشریح برخی از مهم‌ترین برنامه‌های نهاد در هفته کتاب پرداخت و گفت: هفته کتاب امسال نیز متأثر از شرایط کرونا است و برنامه ملی روز ۲۴ آبان که هر سال در گرامیداشت کتاب، کتابخانه و کتابدار با حضور کتابداران برگزار می‌شد، اما متأسفانه تا کنون طبق شرایط و بر اساس ابلاغیه‌ها بعید است که بتوانیم به شکل گذشته آن را برگزار کنیم.

● کاهش چشمگیر شهرهای فاقد کتابخانه در سال‌های اخیر

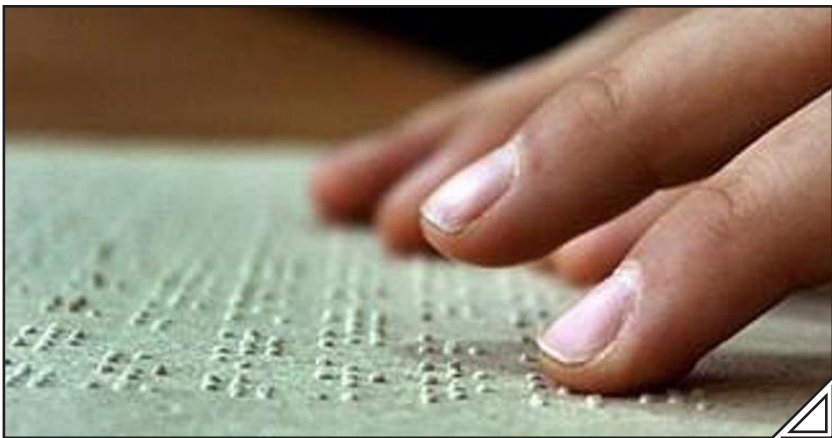
وی با اشاره به دوره مدیریت علیرضا مختاری‌پور دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور گفت: در دوره مدیریت آقای مختاری‌پور هر سال بیش از ۱۰۰ باب کتابخانه به مجموع آمار کتابخانه‌ها اضافه شده که این ۱۰۰ باب با آدرس‌های مشخص قابل احصا هستند. در مورد شهرهایی که فاقد کتابخانه بوده‌اند نیز توفیقات خوبی حاصل شده است و تعداد این شهرهای فاقد کتابخانه که ابتدای دوره مدیریتی اخیر ۲۵۰ شهر بود امروز به ۱۲۰ شهر رسیده که در این شهرها پروژه‌های فعالی نیز وجود دارد و با ورود به سال ۱۴۰۰ و افتتاح کتابخانه‌های جدید در این شهرها، این عدد کاهش خواهد یافت تا به صفر برسد و دیگر در کشور شهر فاقد کتابخانه نداشته باشیم.

معاون توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی ضمن اشاره به آغاز برنامه‌های هفته کتاب و تجدید میثاق با امام و شهدا در حرم مطهر امام خمینی (ره) گفت: این برنامه امسال نیز برگزار می‌شود اما به صورت محدود، ضمن اینکه مراسم تجلیل از برگزیدگان ملی و استانی کتابخانه‌های عمومی که شامل کتابداران، اعضای کتابخانه‌ها،

مروجان، خدمت‌گزاران کتابخانه‌ها، خیرین و انجمن‌های برتر در سراسر کشور استانی و شهرستانی در ایام هفته کتاب برگزار می‌شود. ما چند مدل را بررسی کرده‌ایم و مدل فراگیر و اثربخش در هفته کتاب اجرا می‌شود. در کنار آن برنامه‌های استانی را نیز برگزار می‌کنیم. وی ادامه داد: بنا داریم همچون سال‌های گذشته برنامه ملی هفته کتاب از یکی از شبکه‌های سیمایم به صورت زنده پخش شود. همچنین رونمایی از شبکه پژوهشگران و متخصصان نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، آغاز طرح «مأموریت کتابخانه‌های من» از سلسله مراحل تدوین سند برنامه ریزی راهبردی نهاد، برگزاری محفل مجازی شاعران کودک و نوجوان، برگزاری نشست آموزشی با موضوع خواندن و مشاوره خوانندگان، اختتامیه جشنواره رضوی، رونمایی از اپلیکیشن جامع مسابقات کتابخوانی نهاد و اعلام عمومی روز دریافت کتابهای اهدایی که ذیل پویش «اهدای کتاب، اهدای آگاهی» از دیگر برنامه‌های ما در ایام هفته کتاب است. همچنین پایان این مراسم با رونمایی از پوستر بیست و هشتمین دوره هفته کتاب در نهاد همراه بود.

« در مورد شهرهایی که فاقد کتابخانه بوده‌اند توفیقات خوبی حاصل شده است و تعداد این شهرهای فاقد کتابخانه که ابتدای دوره مدیریتی اخیر ۲۵۰ شهر بود امروز به ۱۲۰ شهر رسیده که در این شهرها پروژه‌های فعالی نیز وجود دارد و با ورود به سال ۱۴۰۰ و افتتاح کتابخانه‌های جدید در این شهرها، این عدد کاهش خواهد یافت تا به صفر برسد و دیگر در کشور شهر فاقد کتابخانه نداشته باشیم.

خدمات گسترده کتابخانه‌ای برای نابینایان

تسهیلگر فعالیت مطالعاتی، آموزشی و فرهنگی دانش آموزان، دانشجویان و سایر افراد این قشر بوده است.

تجهیز و توسعه بخش‌های نابینایی در کتابخانه‌های عمومی کشور

خوشبختانه در حال حاضر در تمامی مراکز استان‌های کشور و برخی شهرستان‌ها، بخش نابینایان در کتابخانه‌ها ایجاد شده که در کتابخانه‌های عمومی سراسر کشور با کتاب‌ها، امکانات و تجهیزات خاص مشغول خدمت‌رسانی به جامعه هدف خود هستند. باید

هما خانجانی، کتابدار نابینا، طی یادداشتی در روزنامه ایران به تشریح فعالیت‌های صورت‌گرفته در حوزه توسعه کتابخانه‌ها و تسهیل دسترسی نابینایان به خدمات کتابخانه‌ای توسط نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور پرداخته است که در ادامه می‌خوانید.

به منظور ارج نهادن به موضوع کتاب و ترویج کتابخوانی طی سال‌های اخیر تلاش‌های زیادی از سوی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور و سایر استان‌ها پیرامون توسعه کتابخانه‌ها در حوزه افراد دارای آسیب بینایی صورت گرفته که

گفت که ثبت نام اعضای نابینا به صورت رایگان انجام می‌پذیرد و دریافت خدمات کتابخانه‌ای نیز هیچ گونه هزینه‌ای برایشان در بر ندارد.

● خدمات مطالعاتی

راه‌های استفاده نابینایان از کتب و نشریات متفاوت است، بخش‌های نابینایان نهاد کتابخانه‌های عمومی به صورت فعال با تهیه و تولید منابع گویا گامی مؤثر در جهت فراهم‌سازی منابع مورد نیاز این قشر در سنین و گروه‌های مختلف برداشته‌اند. به عنوان مثال دانش آموز، دانشجو، پژوهشگر و... با درخواست منابع مورد نیاز خود از کتابخانه مربوطه در صورت موجود بودن در آرشیو صوتی، آنها را به شیوه‌های حضوری یا مجازی (پست، ارسال لینک به ایمیل ارسال یا پیام رسانه‌ای مختلف و...) دریافت می‌کنند در غیر این صورت کتابخانه با هماهنگی‌های لازم به تدوین نسخه گویای آنها می‌پردازد که پس از آماده سازی به سایر کتابخانه‌های کشور ارائه شده و با هدف گسترش منابع و استفاده سایر نابینایان در برخی سایت‌های نابینایی نیز بارگذاری می‌شود. آرشیو گویای کتابخانه‌ها شامل دوازده هزار منبع صوتی است که برخی از آنها نیز تولیدات کتابخانه حسینیۀ ارشاد، سایت گویا کتاب، برخی دانشگاه‌ها و مؤسسه نابینایان رودکی است. در کنار این دسته از منابع، کتاب‌های بریل نیز در کتابخانه‌ها موجود است و بیشتر آنها تولیدات نهاد کتابخانه‌های عمومی است که به‌طور مستمر از سوی کتابخانه آیت‌الله خامنه‌ای قم (انتشارات بریل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور) به تمامی بخش‌های نابینایان کتابخانه‌های سراسر کشور عرضه می‌شود و بخش دیگر آنها به منظور افزایش منابع مطالعاتی از سایر مراکز برای اعضا خریداری شده و به صورت امانت در اختیار متقاضیان قرار می‌گیرند.

● خدمات آموزشی

در بخش‌های نابینایان علاوه بر معرفی و

آموزش برنامه‌ها و نرم‌افزارهای کاربردی برای این قشر به صورت کلیپ و پادکست، کلاس‌های آموزش خط بریل، کامپیوتر، کار با تلفن همراه و... نیز برگزار می‌شود که کاملاً رایگان است و اعضا می‌توانند از خدمات این بخش‌ها به عنوان مرجعی مفید برای پیشبرد اهداف علمی، فرهنگی و اجتماعی خود استفاده کنند. افزون بر اینها برخی اسباب بازی‌ها و وسایل کمک آموزشی نیز برای کودکان و نوجوانان در بخش‌های مربوطه موجود است و والدین آنان نیز می‌توانند از کارگاه‌های مشاوره و برنامه‌های «مهارت‌های زندگی» در جهت افزایش میزان آگاهی خود برای نحوه برخورد صحیح با فرزندان نابینایشان بهره گیرند. ارائه نرم‌افزارهای ویژه و مناسب سازی لپ تاپ، کامپیوتر و تلفن همراه نیز از دیگر فعالیت‌ها و اقدامات برای افراد دارای آسیب بینایی است.

● خدمات فرهنگی

برگزاری نشست‌های کتابخوان، نشست‌های ادبی و شاعرانه، برگزاری برنامه‌های مناسبتی و... در زمره فعالیت‌های فرهنگی بخش‌هاست که با حضور پویای نابینایان به منظور توانمندسازی آنها، تعامل با افراد بینا و معرفی استعدادهایشان به جامعه صورت می‌پذیرد. در پایان باید اذعان داشت در ایام شیوع بیماری کرونا و رویارویی تمامی سازمان‌ها با محدودیت فعالیت‌های جمعی و...، کتابداران این بخش‌ها با هدف بهره‌وری همه نابینایانی که در محدوده خدمتی این نهاد قرار دارند، ضمن تشکیل کانال و گروه در پیام رسانه‌ای دسترس پذیر برای دریافت درخواست‌های اعضا، در فضای مجازی با ارائه برنامه‌ها و خدمات فرهنگی و اجتماعی بسیار فعال بوده‌اند و در صورت درخواست متقاضیان، در کتابخانه‌ها نیز خدمات حضوری انجام پذیرفته است.

بازخوردهای اعضا به فعالیت مجازی کتابخانه مرکزی سمنان بسیار دلگرم کننده است

با شیوع ویروس کرونا در سراسر کشور و هشدارهای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای جلوگیری از انتشار این ویروس، مدتی است که کتابخانه های عمومی سراسر کشور تعطیل شده است. در این روزهایی که تنها خانه نشینی به قطع زنجیره انتقال این ویروس کمک می کند، این بار تکنولوژی و فضای مجازی است که به کمک ما آمده تا روزهای شاید کسالت بار را، با دلتنگی کمتری

حنیفه صفری، رئیس کتابخانه مرکزی

سمنان، گفت: بعد از تعطیلی کتابخانه

با تشکیل گروهی مجازی متشکل از

کتابداران بخش های مختلف، ایده های

مختلف را بررسی کردیم، تقسیم کارها

انجام شد و کتابخانه مرکزی سمنان در

فضای مجازی، دوباره جان گرفت.

سر کنیم. با اینحال گویا دلتنگی و نگرانی تنها منحصر به جمع خانواده و دوست و آشنا نیست؛ فعالیت تعدادی از همکاران کتابدار در فضای مجازی حکایت از دلتنگی کتابداران و اعضای کتابخانه ها دارد و باید قدر بدانیم این ارتباطات راه دور را که امید و انگیزه می دهد تا این روزهای سخت را تاب بیاوریم.

حنیفه صفری اوریمی، رئیس کتابخانه مرکزی سمنان، از کتابدارانی است که بعد از تعطیلی این کتابخانه، خدمات کتابخانه ای را در فضای مجازی پی گرفته است.

وی در گفتگو با روابط عمومی نهاد کتابخانه های عمومی کشور، گفت: ۸۱ سال است که به عنوان کتابدار، خدمت می کنم. تجربه حضور در چندین کتابخانه و دوستی هایی که در این مدت بر پایه برنامه های فرهنگی شکل گرفت، دفترچه تلفن مرا مملو از اسامی کتابدوستان و علاقه مندان فرهنگ و هنر کرده است. علاوه بر این، کتابخانه مرکزی سمنان نیز از مراکز فرهنگی پر رفت و آمد محسوب می شود، اعضای بسیاری دارد و ماه پایانی سال عموماً میزبان برنامه های فرهنگی متنوعی است. شیوع ویروس کرونا و تعطیلی کتابخانه، برای ما باورنکردنی بود، کلی برنامه داشتیم که بی سرانجام می ماند. ماندن در خانه و گذران وقت با دو فرزندم، مرا به فکر سرگرم کردن قشر کودک و نوجوان، در ایامی که مدارس تعطیل است و ماندن در خانه توصیه می شود، فرو برد. بنابراین، اولین کار ما این بود که در فضای مجازی، گروهی متشکل از کتابداران کتابخانه مرکزی سمنان تشکیل دادیم؛ ایده های گوناگون را با هم بررسی کردیم و تقسیم کار انجام شد و بدین ترتیب کتابخانه مرکزی سمنان در فضای مجازی، دوباره جان گرفت. مسابقات کتابخوانی نهاد ویژه روزهای تعطیلی کتابخانه، عمدتاً محور

فعالیت های ما در این روزها است؛ علاوه بر این، کتابداران بخش کودک عهده دار اجرای برنامه های قصه گویی، شعرخوانی، آموزش کاردستی و معرفی کتاب کودک هستند. باقی همکاران نیز با تهیه ویدئوهای معرفی کتاب، میل کتابخوانی را در مخاطبان کتابخانه مرکزی سمنان زنده نگه می دارند. بازخوردهای اعضا به فعالیت مجازی کتابخانه مرکزی سمنان بسیار دلگرم کننده است. بچه ها از ویدیوهای آموزش کاردستی بسیار استقبال کرده اند و از کاردستی هایی که می سازند، برای ما تصاویری ارسال می کنند.

حنیفه صفری خطاب به مردم ایران و به ویژه اعضای کتابخانه مرکزی سمنان، گفت: ما دشواری های بسیاری را از سر گذرانده ایم؛ این روزها نیز می گذرد؛ بهتر است با رعایت بهداشت، ماندن در خانه و دوری از اجتماعات، آسیب کمتری به خود و اطرافیان مان وارد کنیم. بیاوید این روزها را در خانه بمانیم، جمع های کوچک خانوادگی را قدر بدانیم و با مطالعه کتاب، بازی های جمعی و ... لحظه های شیرینی خلق کنیم.

دعوت کتابداران به کتاب و کتابخوانی همچنان پابرجاست

منیژه خیرخواه کتابدار کتابخانه عمومی امام جعفر صادق (ع) شهرستان بندر انزلی (استان گیلان) در گفتگو با پایگاه اطلاع رسانی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، با اشاره به تعطیلی کتابخانه‌های عمومی اظهار داشت: دعوت ما کتابداران به کتاب و کتابخوانی در این روزهای تعطیل نیز همچنان پابرجاست.

وی در ادامه افزود: با توجه به اینکه بیشتر خانواده‌ها و حتی بسیاری از کودکان و نوجوانان

کتابدار کتابخانه عمومی امام جعفر

صادق (ع) بندر انزلی با اشاره به

تجربه اجرای برخی از طرح‌ها در فضای

مجازی، از تصمیم برای زنده نگه داشتن

چراغ دعوت به فرهنگ در این روزهای

تلخ و دشوار خبر داد.

با فضای مجازی آشنا هستند و در این بستر فعالیت‌های مختلف دارند، متوجه شدیم این ظرفیت امکانات قابل‌اتکایی را برای استمرار فعالیت در اختیار ما قرار می‌دهد. با توجه به تجربیاتی که پیش‌تر نیز در اجرای برخی از طرح‌ها در فضای مجازی داشتیم، تصمیم گرفتیم در این روزهای تلخ و دشوار از این امکان برای زنده نگه داشتن چراغ دعوت‌مان به فرهنگ نهایت استفاده را ببریم.

خیرخواه با اشاره به اجرای طرح‌های متنوع در فضای مجازی، عنوان کرد: مدت‌ها بود که در برخی از پیام‌رسان‌های اجتماعی گروه‌هایی را تشکیل داده بودیم و در آنها به کمک اعضاء کتاب معرفی می‌کردیم. گروه‌های متنوعی که از اعضای کتابخانه، دانش‌آموزان مدارس و حتی جمع‌های خانوادگی در آنها حضور داشت.

وی افزود: گاهی از فعالیت‌های بچه‌ها در کتابخانه عکس می‌گرفتیم و آن را در این گروه‌ها منتشر می‌کردیم و باعث تشویق و ایجاد انگیزه در آنها و والدین‌شان می‌شدیم و گاهی نیز داستان‌های کوتاه را برای بچه‌ها می‌خواندیم و در این گروه‌ها به اشتراک می‌گذاشتیم.

این کتابدار در تشریح یکی از مهم‌ترین برنامه‌های در نظر گرفته کتابخانه عمومی امام صادق (ع) در این روزها، خاطرنشان کرد: یکی از کارهایی که این روزها در فضای مجازی انجام می‌دهیم خواندن بخش‌هایی از قصه یک کتاب (به صورت صوتی) و اشتراک‌گذاری آن در این گروه‌ها است. این کار را به سبک همان نشست‌های کتاب‌خوان که پیش‌تر در کتابخانه برگزار می‌کردیم انجام می‌دهیم و در قبال آن از بچه‌ها می‌خواهیم که آنها نیز بخش‌های دیگری از همان کتاب را به صورت صوتی خوانده و ضبط کنند و در گروه بگذارند.

وی با اشاره به درگیر شدن تمام اعضای خانواده در آماده‌سازی فایل‌های صوتی و ارسال

آن به گروه‌های مجازی، یادآور شد: انجام این برنامه‌ها در فضای مجازی نه تنها کودکان و نوجوانان که خانواده‌های آنها را نیز درگیر کتاب می‌کند. در برخی از موارد حتی شاهد کمک‌ها و همکاری‌های پدربزرگ‌ها و مادربزرگ‌ها نیز در قصه‌گویی بوده‌ایم.

خیرخواه تعطیلی کتابخانه‌ها در این روزها را دلگیر توصیف و بیان کرد: در هفته‌های دشواری که پشت‌سر گذاشته‌ایم بسیاری از عزیزان‌مان را از دست داده‌ایم و روحیه و حال و هوای‌مان غم‌انگیز و محزون است. به عنوان مثال یکی از شاعران و نویسندگان همواره حاضر در جلسات شعر و ادب کتابخانه در این روزها دارفانی را وداع گفتند. تکرار این فقدان‌ها در اطراف ما فضایی ایجاد می‌کند که ناراحت‌کننده است.

این کتابدار همچنین تصریح کرد: با اینکه سعی کرده‌ایم پیگیر فعالیت‌هایمان از طریق فضای مجازی باشیم اما کتمان نمی‌کنم که این تلاش‌ها را وقتی بیشتر دوست دارم که در کنار حضور در کتابخانه باشد. کتابخانه عمومی امام جعفر صادق (ع) به دلیل موقعیتی که دارد یکی از شلوغ‌ترین اماکن فرهنگی در شهرستان بندرانزلی است. اینکه کتابخانه ما ناخواسته مجبور به تعطیلی شده است نه تنها برای من به عنوان یک کتابدار که برای بسیاری از اعضای ما نیز اتفاقی ناراحت‌کننده بوده است.

خیرخواه در پایان بزرگ‌ترین آرزویش در این روزها را بازگشایی دوباره کتابخانه‌ها عنوان کرد و خاطرنشان کرد: هر قدر نیز فضای مجازی ظرفیت‌های فراوانی داشته باشد اما دست‌زدن به برگ‌های کاغذی کتاب و حضور در فضای کتابخانه برای ما و اعضاء چیز دیگری است.

تعطیلی‌ها نمی‌تواند پیوند میان اعضا و کتابخانه را قطع کند

کتابخانه مرکزی شهید جاویدالآثر مینکی در شهرستان بندرلنگه استان هرمزگان، آذر ماه سال ۷۹ افتتاح شد و پس از اقدامات اولیه و ثبت کتاب‌ها، از خرداد ماه همان سال فعالیت خود را با برگزاری کلاس‌های اوقات فراغت و در ادامه با برگزاری نشست‌های کتاب‌خوان، محافل ادبی و غیره، آغاز کرد که تا اسفند سال ۸۹ تعداد ۸۱۶ عضو به این کتابخانه عمومی جذب شدند. اما تعطیلی کتابخانه‌های سراسر کشور که

مرضیه سقایی طلب، مسئول کتابخانه

مرکزی شهید جاویدالآثر مینکی

شهرستان بندرلنگه در استان هرمزگان،

با تشریح اقدامات خود در فضای

مجازی برای ارائه خدمات کتابخانه‌ای

در دوران تعطیلی کتابخانه‌ها گفت:

تعطیلی‌ها نمی‌تواند پیوند میان اعضا

و کتابخانه را قطع کند.

بر اساس توصیه‌های وزارت بهداشت به منظور پیشگیری از شیوع بیماری کرونا در کشور رخ داد، طبیعتاً باعث می‌شد روند روبه رشد برگزاری برنامه‌های فرهنگی و همچنین جذب مخاطب در این کتابخانه را متوقف شود. اما این تهدید با یک برنامه‌ریزی و اقدام مناسب تبدیل به یک فرصت شد تا علی‌رغم تعطیلی کتابخانه، پیوند اعضا با این مکان فرهنگی و اجتماعی، همچنان برقرار بماند.

مرضیه سقایی طلب، مسئول کتابخانه مرکزی شهید جاویدالآثر مینکی شهرستان بندرلنگه در این باره گفت: معمولاً کتابخانه‌هایی که سابقه فعالیت زیادی دارند، اعضای ثابت خود را پیدا کرده‌اند و محل مراجعه عموم مردم هستند. اما از آنجا که کتابخانه ما تازه تاسیس است، این دغدغه را داشتیم که به دلیل این تعطیلی اجباری، اعضای که به سختی جذب کرده‌ایم را از دست ندهیم. بر این اساس تلاش کردیم که فضا و خدمات کتابخانه‌ای را از طری فضای مجازی برای آنها فراهم کنیم تا پیوند اعضا با کتابخانه قطع نشود.

وی درباره چگونگی ایجاد این پیوند توضیح داد: پیش از تعطیلی کتابخانه‌ها ما از پیام‌رسان‌ها و شبکه‌های اجتماعی در فضای مجازی صرفاً برای اطلاع‌رسانی برنامه‌های کتابخانه استفاده می‌کردیم، اما پس از شیوع بیماری کرونا و لزوم تعطیلی کتابخانه‌ها، فاصله‌ای در ارتباط بین اعضا و کتابخانه در حال شکل‌گیری بود، به طوری که بسیاری از والدین پیام‌های متعددی برای ادامه این کارگاه‌ها برای ما ارسال می‌کردند که البته به دلیل تعطیلی کتابخانه‌ها به شکل سابق میسر نبود. بر این اساس ما اعلام کردیم که کلیه برنامه‌های مستمر کتابخانه‌ها، از حالت حضوری خارج در فضای مجازی ادامه خواهد یافت.

سقایی طلب در ادامه به تشریح نحوه اجرای برنامه‌ها در فضای مجازی پرداخت و گفت: در

برنامه‌های روتین کتابخانه یکشنبه‌های هر هفته برنامه قصه‌گویی داشتیم که در شکل جدید این برنامه را به صورت فایل صوتی و معرفی کتاب قصه در گروهی در فضای یکی از پیام‌رسان‌ها بارگزاری می‌کنم و پس از آن از طریق خانواده‌ها نظرات بچه‌ها درباره قصه‌ها و بازخوردهای آنها را جمع‌آوری می‌کنم؛ همچنین خلاصه‌گویی قصه‌ها و کشیدن نقاشی بر اساس آن قصه و کتاب، نیز از دیگر برنامه‌های جنبی قصه‌گویی است که والدین تصاویر آن را برای من ارسال می‌کنند.

سقایی طلب با اشاره به برخی ویژگی‌های لازم برای حرفه کتابداری گفت: یکی از مهم‌ترین انگیزه‌های من برای این اقدامات این بود که احساس می‌کردم با تعطیلی کتابخانه‌ها نباید بچه‌ها و سایر اعضا رها شوند. شاید من بتوانم برای فرزند خودم در خانه برنامه‌ریزی‌هایی داشته باشم، اما ممکن است همه بچه‌ها این امکان را نداشته باشند. از آنجا که احساس می‌کردم همه بچه‌ها و اعضای کتابخانه مانند فرزند خودم هستند، تصمیم گرفتم که این برنامه‌ها را در شرایط و وضعیت فعلی، برای همه بچه‌ها اجرایی کنم.

وی با بیان اینکه تعطیلی‌ها نمی‌تواند پیوند میان اعضا و کتابخانه را قطع کند، ادامه داد: خوشبختانه در حال حاضر صمیمت خاصی بین بچه‌ها ایجاد شده؛ چراکه تجربه دور هم بودن در فضای مجازی با محوریت کتاب را تجربه کردند و بسیاری از آنها تجربه حضور و فعالیت در فضای مجازی را از طریق فعالیت‌های کتابی شناخته‌اند.

ارتباط با اعضا به واسطه شبکه‌های اجتماعی برقرار است

ام‌البنین عزیزی بشارت، مسئول کتابخانه عمومی ۹ دی مشهد، یکی از کتابدارانی است که دلتنگی‌های این روزهایش را می‌نویسد. «واقعاً دلتنگ صدای بچه‌ها در کتابخانه هستیم. هر چند روز یکبار به کتابخانه سر می‌زنم، اما همه جا ساکت و آرام است. امروز هم دلم برای کتابخانه تنگ شده بود. وارد کتابخانه شدم، همه جا ساکت و آرام بود. انگار کتابخانه هم دلتنگ سرو صدای بچه

مسئول کتابخانه عمومی ۹ دی مشهد،

گفت: تعطیلی کتابخانه برای من

و اعضا، بسیار دشوار است؛ این بود

که تصمیم گرفتیم ارتباطاتمان را به

واسطه شبکه‌های اجتماعی ادامه

دهیم. بچه‌ها نقاشی‌هایشان را برایم

می‌فرستند.

ها بود... شروع به راه رفتن میان قفسه ها کردم. دیدم کتابی از میان کتاب‌ها صدایم می‌زند. «سلام بر ابراهیم» بود. گفت سلام خانم ما هم دلتنگیم. اما غمگین نباش ما روزهای سخت‌تر از اینها را گذرانده‌ایم... به فکر فرو رفتم. یاد داستان حضرت ابراهیم افتادم... زیر لب زمزمه کردم سلام بر ابراهیم. با یاد خدای ابراهیم بار دیگر از این حادثه به سلامت عبور می‌کنیم و همانند بهار که شادی را به طبیعت می‌آورد و بلبل‌ها شروع به آوازخوانی می‌کنند، صدای شادی کودکان در کتابخانه‌ها طنین انداز خواهد شد.»

مسئول کتابخانه عمومی ۹ دی مشهد در گفتگو با روابط عمومی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، گفت: ۵۲ سال است که به عنوان کتابدار خدمت می‌کنم، اما داستان زندگی کتابخانه ۹ دی تازه آغاز شده است. این کتابخانه دی ماه ۸۹ در منطقه رسالت مشهد، منطقه‌ای کم‌برخوردار، افتتاح شد. این منطقه مکان تفریحی ندارد و بودجه ساکنان منطقه به اندازه‌ای نیست که فرزندان خود را به گردش و تفریح ببرند، بنابراین طولی نکشید که این کتابخانه جای خود را در دل ساکنان منطقه رسالت باز کرد. ساعت کاری کتابخانه ۹ دی، ۹ صبح الی ۳ بعد از ظهر است اما اعضای کتابخانه معمولاً از ۳:۷ صبح جلوی در، ورود به کتابخانه را انتظار می‌کشند. تعطیلی کتابخانه برای من و اعضا، بسیار دشوار است، این بود که تصمیم گرفتیم ارتباطاتمان را به واسطه شبکه‌های اجتماعی ادامه دهیم. بچه‌ها نقاشی‌هایشان را برایم می‌فرستند. دیدن ویدیوهای معرفی کتاب آن‌ها، برایم لذت بخش است؛ روی ماهشان را می‌بینم، صدایشان را می‌شنوم و می‌دانم که حالشان خوب است و می‌خوانند.

ام‌البینین عزیزی بشارت خطاب به مردم

ایران و به ویژه اعضای کتابخانه عمومی ۹ دی مشهد، گفت: همه ما می‌خواهیم که این ویروس هر چه زودتر از بین برود و دلهره این روزها تمام شود، پس بهتر است با ماندن در خانه و مطالعه، کرونا را شکست دهیم.

روشن نگه داشتن چراغ کتابخوانی در روستا

مصطفی میرترابی، کتابدار کتابخانه روستای مرزبان شهرستان ازنا در استان لرستان، در روزهای تعطیلی این کتابخانه و با وجود نبود امکانات زیرساختی مناسب در روستا همچون اینترنت و حتی فراگیر نبودن استفاده از گوشی های هوشمند در منطقه، فعالیت تنها مرکز فرهنگی روستا را متوقف نکرده است. وی در گفتگو با روابط عمومی نهاد کتابخانه های عمومی کشور، در معرفی

مصطفی میرترابی، کتابدار کتابخانه

روستای مرزبان شهرستان ازنا، با

تعطیلی کتابخانه و به دلیل نبود

زیرساخت های مناسب در روستا به

منظور فعالیت در فضای مجازی، چند

وقت یکبار با رعایت اصول بهداشتی

کتاب هایی را به درب منزل اهالی روستا

می‌رساند.

کتابخانه محل خدمت خود، گفت: روستای مرزبان واقع در شمال شهرستان ازنآ، با جمعیتی در حدود ۵۰۸ نفر در نزدیکی بخش مومن آباد قرار دارد. کتابخانه روستا در سال ۸۷۳۱ تأسیس و بعد از ۲۱ سال فعالیت تعطیل شد. این کتابخانه مجدداً در سال ۷۹۳۱ بازگشایی شد. نبود امکانات تفریحی و فرهنگی در روستا، وجود دو مدرسه در مقاطع دبستان و راهنمایی و تعداد قابل توجه کودکان و نوجوانان دانش آموز، کتابخانه را به نگینی در روستا تبدیل کرده است.

وی ادامه داد: تعطیل شدن کتابخانه با شیوع کرونا، بین اعضا و کتابخانه فاصله ایجاد کرد. فعالیت در فضای مجازی هم زیرساخت‌هایی همچون اینترنت و گوشی هوشمند می‌خواهد که متأسفانه سرعت اینترنت در روستا بسیار ضعیف است و از طرفی خیلی از اهالی گوشی هوشمند ندارند. تنها راهی که برایم ماند، درست کردن آگهی تبلیغاتی در صفحه ای کاغذی و اطلاع رسانی از طریق آن بود. آگهی را در مکان‌های عمومی همچون نانواپی، سوپرمارکت و مکان‌های رفت و آمد مردم نصب کردم. از بچه‌ها خواستم روزهای خانه نشینی را با کتاب سپری کنند؛ شکست وپروس کرونا را در قالب نقاشی تصویر کنند؛ در بخش نقاشی جشنواره کتابخوانی رضوی شرکت کنند. به آنها گفتم اگر برای حضور دوباره در کتابخانه لحظه شماری می‌کنند، هر یک می‌توانند کتابخانه ای در خانه خود داشته باشند. بدین ترتیب تماس‌های اهالی و عموماً کودکان و نوجوان، کم‌کم شروع شد؛ می‌خواستند بدانند که از کجا باید شروع کنند؛ چگونه کتابی برای خواندن تهیه کنند؛ چطور وقتی تلفن هوشمند ندارند، باید از معرفی کتاب خود فیلم بگیرند.

وی ادامه داد: نیاز بچه‌ها مرا بر آن داشت که با رعایت اصول بهداشتی به کتابخانه رفته، کتاب‌هایی را انتخاب کنم و در منزل اعضا به آنها تحویل دهم. آنها که گوشی مناسب و اینترنت دارند، فیلم‌های معرفی کتاب را برایم می‌فرستند.

میرترابی خطاب به کودکان و نوجوانان روستای مرزبان گفت: لازمه دور هم جمع شدن دوباره ما در کتابخانه، حفظ سلامت مان است. این روزها که نمی‌توانیم به کتابخانه برویم، هر چند وقت یک بار کتاب‌هایی را به میهمانی خانه شما می‌آورم. کتاب بخوانید و روزهای خود را پربارتر کنید.

در هر شرایطی باید روزنه امید برای آغاز کار پیدا کنیم

کتابخانه شهید مطهری فامنین مهم ترین مرکز فرهنگی شهرستان فامنین است که از تأسیس آن ۱۰ سال می‌گذرد. هر روز کودکان و نوجوانان بسیاری به بهانه رسیدن به کتاب‌ها راهی این کتابخانه می‌شوند. اما این روزها که درهای کتابخانه به دلیل جلوگیری از شیوع ویروس کرونا بسته است و کتابدار و کتابخوان دلتنگ روزهای خوب کتابخوانی هستند، زهرا رسولی، کتابدار کتابخانه شهید

کتابدار کتابخانه شهید مطهری فامنین

گفت: باید در هر شرایطی روزنه امید را

پیدا کنیم به همین دلیل من فعالیت در

فضای مجازی را در گروه‌های مجازی

مدارس آغاز کردم.

بتوانم پاسخگوی سئوالات اعضا باشم. در حال حاضر تمرکز ما بیشتر بر کودکان و نوجوانان معطوف است اما برنامه‌هایی برای بزرگسالان نیز تدوین کردیم که به زودی آغاز می‌شود.

مطهری فامنین اکثر اعضا را دوباره در فضای مجازی گردهم جمع کرده است.

وی اظهار داشت: در هر شرایطی آدمی باید به دنبال روزه امید باشد تا کار خود را پیش ببرد. بنابراین با وجود اینکه کار کردن بدون حضور در کتابخانه دشوار بود اما بالاخره با همفکری کتابداران و اعضا تصمیمات جدیدی گرفتیم و فعالیت خود را در فضای مجازی آغاز کردیم.

وی افزود: در ابتدا از مدیران مدرسی که با آن‌ها در ارتباط بودم درخواست کردم که در گروه‌های مجازی مدارس حضور داشته باشم و بتوانم با کودکان و نوجوانان ارتباط برقرار کنم و به این ترتیب فعالیت در فضای مجازی را شروع کردم.

رسولی تصریح کرد: سپس گروه و کانال ویژه دهمین جشنواره کتابخوانی رضوی فامنین را راه اندازی کردم و از این طریق آثار اعضا به دستم می‌رسد. این گروه در ابتدا، کار خود را با ۲۰ نفر عضو آغاز کرد اما امروز به بیش از ۱۰۵ نفر رسیده است.

وی با تأکید بر اینکه تمام تلاشم بر این است که همه اقدامات با مشارکت اعضا صورت گیرد، ادامه داد: گروه همفکری دهمین جشنواره کتابخوانی رضوی نیز تشکیل شده و با اعضای فعال به ارائه راهکار به منظور برگزاری هرچه بهتر این جشنواره می‌پردازیم و تصمیمات توسط بچه‌ها اجرا می‌شود.

کتابدار کتابخانه شهید مطهری فامنین گفت: هر روز بچه‌ها با سئوال اینکه چه کاری انجام بدهیم، فعالیت خود را در فضای مجازی آغاز می‌کنند و من هم از این همه شور و اشتیاق انگیزه و انرژی می‌گیرم.

رسولی اظهار کرد: در حال حاضر معرفی منابع جشنواره رضوی را آغاز کرده ایم. شخصا همه کتاب‌ها را مطالعه کردم تا

فعالیت در فضای مجازی باعث جذب بیشتر جوانان به کتابخانه می‌شود

کتابخانه عمومی کوثر نورنیریز استان فارس که در سال ۷۷۳۱ به عنوان یک مشارکتی فعالیت خود را آغاز کرد، از سال ۷۸۳۱ به نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور واگذار شد و به صورت حق انتفاع اداره می‌شود. این کتابخانه به دلیل فعالیت‌های چشمگیر فرهنگی در جشنواره مروجان کتابخوانی به عنوان کتابخانه برگزیده معرفی شد، امروز با داشتن بیش از ۴۲ هزار نسخه کتاب، میزبان

افسانه مظفری، مسئول کتابخانه کوثر

نورنیریز استان فارس، با اشاره به

برنامه‌های در دست اجرای خود در

ایام تعطیلی کتابخانه‌ها گفت: ارائه

برنامه‌ها و خدمات کتابداری در فضای

مجازی باعث شد افراد بسیاری از این

طریق با کتابخانه آشنا و جذب آن

شوند.

۲۱ نفر از ساکنان شهرستان نیریز در استان فارس است.

افسانه مظفری، مسئول کتابخانه کوثر نور نیریز که در ۳ سال متوالی به عنوان کتابدار برگزیده کشوری معرفی شده، درباره فعالیت‌های خود پس از تعطیلی کتابخانه‌ها به دلیل گسترش بیماری کرونا در کشور، توضیح داد: فعالیت‌های ما حتی پیش از تعطیلی کتابخانه منحصر به فضای فیزیکی کتابخانه نبود و همواره سعی می‌کردیم از راه‌های مختلف و به خصوص برقراری ارتباط با مدارس، مراکز فرهنگی و همچنین مراکز نگهداری از کودکان معلول و استثنایی به‌زیستی اجرایی کنیم.

وی افزود: اما با توجه به تعطیلی کتابخانه احساس کردم که نباید بین این فعالیت‌ها وقفه‌ای ایجاد شود و بچه‌ها از خدمات و برنامه‌هایی که داشتند، محروم بمانند. بنابراین همان فعالیت‌ها را از طریق فضای مجازی در یکی از پیام‌رسان‌ها، با تشکیل دو گروه مجزا برای کودکان و نوجوانان و همچنین بزرگسالان ادامه دادیم.

مظفری درباره برنامه‌های ارائه شده در این گروه‌ها عنوان کرد: محوریت برنامه‌های ما در گروه بزرگسالان معرفی کتاب است که گاهی به صورت انفرادی توسط من یا سایر اعضا انجام می‌شود و یا در قالب برگزاری نشست‌های کتابخوان؛ در گروه کودک و نوجوان کتابخانه نیز اقداماتی چون تولید و بارگذاری فایل قصه‌گویی، شعرخوانی و همچنین معرفی جشنواره کتابخوانی رضوی، پویش نقاشی «کرونا را شکست می‌دهیم»، نقاشی‌های رضوی و ارائه اطلاعیه‌های نهاد انجام می‌شود.

این کتابدار افزود: همچنین ارتباط و ورود به گروه‌های کلاسی مدارس و اجرای

طرح‌های مختلف برای آشنایی با کتابخانه و مشاهیر ادب فارسی از جمله طرح «سفر به اعماق کتابخانه» از دیگر برنامه‌های ارائه شده برای کودکان و نوجوان در فضای مجازی بوده است.

افسانه مظفری درباره مزیت‌های فعالیت‌های فرهنگی در فضای مجازی نیز گفت: ارائه برنامه‌ها و خدمات کتابداری در فضای مجازی باعث شد افراد بسیاری از این طریق با کتابخانه آشنا و جذب آن شوند. چرا که در کنار اعضایی که طی این چند سال از این طریق فضای مجازی با کتابخانه در ارتباط بودند، تعدادی از حاضران در گروه نیز از افرادی بودند که به واسطه تعطیلی مراکز فرهنگی و برای استفاده از برنامه‌های با محوریت کتاب، به عضویت گروه ما درآمدند و ماندگار شده که ان شاء الله پس از بازگشایی مجدد کتابخانه‌ها ما شاهد حضور اعضای جدید در کتابخانه خواهیم بود.

قصه دلتنگی خانم کتابدار

کتابدار که باشی، بی شک عاشق هم هستی. کتابدار که باشی از تعطیلی کتابخانه‌ها دلت می‌گیرد اما اگر کتابدار کودک باشی، بغض هم در کنار دلتنگی همراهت می‌شود. دلت برای صدای همان مینی‌بوسی که صبح‌ها بچه‌ها را از مدرسه می‌آورد تا برایشان از کتاب بگویی و قصه بخوانی تنگ می‌شود. برای بعدازظهرهای کتابخانه که دست‌های کوچک کودکان،

کتابدار بخش کودک و نوجوان

کتابخانه مرکزی همدان گفت: هر روز

صبح و شب چشم و گوشم به گوشی

تلفن همراه است تا خبر بازگشایی

کتابخانه‌ها برسد.

روز هم کاردستی می‌سازیم. در حال حاضر هم که سعی می‌کنم منابع جشنواره کتابخوانی رضوی را برای آن‌ها معرفی کنم تا در مسابقه شرکت کنند.

این کتابدار خاطرنشان کرد: حالا به طور مداوم برایم نقاشی می‌فرستند، کتاب معرفی می‌کنند و کاردستی می‌سازند، گاهی هم از دلتنگی‌هایشان به خاطر دوری از کتابخانه می‌گویند.

خوشبخت تأکید کرد: هر روز صبح و شب گوشم و چشمم به گوشی تلفن همراه است که خبر برسد کتابخانه‌ها باز شدند تا دوباره در فضای واقعی گرد هم جمع شویم، قصه بگوییم و کتاب بخوانیم.

پدر و مادر را راهی کتابخانه می‌کنند، بدجور دلت تنگ می‌شود. کتابدار که باشی آن هم کتابدار بخش کودک یک روز هم تاب تعطیلی کتابخانه را نداری.

مرضیه خوشبخت کتابدار بخش کودک و نوجوان کتابخانه مرکزی است که قصه غصه خود را از روزهای دوری کتابخانه روایت می‌کند. وی اظهار داشت: برای شادی و نشاط کتابخانه دلم بسیار تنگ شده است. برای اینکه با بچه‌ها کارهای گروهی انجام دهیم و شور و شوق آن‌ها را ببینم که چطور مقدمات برگزاری یک مراسم را فراهم می‌کنند واقعاً دلتنگ هستم.

کتابدار بخش کودک و نوجوان کتابخانه مرکزی همدان، افزود: کتابداری در بخش کودک و نوجوان با گوشت و پوست و روح بچه‌ها ارتباط مستقیم دارد و من همواره تلاش کردم تا اثری مثبت بر بچه‌ها به جا بگذارم که در آینده نتایج مطلوبی در زندگی آن‌ها داشته باشد و من را هم یاد کنند.

خوشبخت تصریح کرد: راستش برای لحظاتی که بچه‌ها یک کتاب را می‌خوانند و با ذوق بسیار به کتابخانه می‌آیند تا درباره آن صحبت کنیم، لحظه شماری می‌کنم. زندگی با کودکان باعث می‌شود که از دغدغه‌های دنیای بزرگسالی دور باشی و جز صداقت و پاکی در مقابل چشمانت چیزی نبینی. البته در حال حاضر برخی از آن‌ها همچنان در فضای مجازی با من همراه هستند و از کتاب‌ها می‌گویند.

وی ادامه داد: حالا که به اجبار در خانه نشسته ایم این گوشی را به دست گرفتیم و به هر طریقی که بچه‌ها بتوانند با آن‌ها ارتباط برقرار کردم. حالا هر روز از من می‌پرسند که چه کار کنیم. بنابراین یک روز نقاشی می‌کشیم، روزی دیگر کتاب می‌خوانیم و یک

کاهش سطح اضطراب کودکان با ارائه برنامه‌های کتاب‌محور در فضای مجازی

کتابخانه امام خمینی (ره) یاسوج در استان کهگیلویه و بویراحمد که سال ۸۷۳۱ تاسیس شده، امروز با داشتن ۶۱ هزار جلد کتاب، دارای حدود ۵۵۸ عضو فعال در این شهرستان است. اما این کتابخانه در دوران تعطیلی کتابخانه‌ها به همت کتابداران خود همچنان ارتباط خود را با اعضایش حفظ کرده و توانسته برنامه‌های متنوعی به خصوص برای کودکان در روزهای قرنطینه خانگی ارائه کند.

زینب شیخی، کتابدار کتابخانه امام خمینی

(ره) یاسوج، با اشاره به تعطیلی کتابخانه‌ها

و اقدامات خود برای ادامه فعالیت‌های

فرهنگی کتابخانه در فضای مجازی گفت:

در روزهایی که بچه‌ها در قرنطینه خانگی به

سر می‌برند، همراه کردن آنها با برنامه‌های

کتاب‌محور در فضای مجازی، می‌تواند سطح

اضطراب آنها را پایین بیاورد.

زینب شیخی، کتابدار کتابخانه امام خمینی(ره) یاسوج در این باره گفت: در روزهای ابتدایی تعطیلی کتابخانه، تصور ما بر این بود که احتمالاً کتابخانه به مدت یک هفته تعطیل خواهد بود و به همین دلیل در آن مرحله تلاش می‌کردیم با پیام‌های آرامش بخش حاوی آیات قرآنی و احادیث، سطح استرس مردم و اعضای کتابخانه را پایین بیاوریم. اما پس از اینکه متوجه شدیم تعطیلات کتابخانه‌ها زمان بیشتری ادامه دارد، تلاش کردیم فعالیت‌هایمان را در بستر فضای مجازی گسترش دهیم.

وی افزود: ما از گذشته گروه‌هایی در یکی از پیام‌رسان‌ها داشتیم که از این طریق کار اطلاع‌رسانی برنامه‌های کتابخانه را انجام می‌دادیم، اما پس از این ماجرا، فعالیت‌هایی با محوریت «دعوت خانواده‌ها به کتابخوانی در روزهای قرنطینه» در این گروه‌های ارائه کردیم. بر این اساس معرفی کتاب‌های مفید و مرتبط با این روزها و همچنین ارائه نسخه الکترونیکی برخی کتاب‌های مورد درخواست اعضا در برنامه‌های این گروه‌ها قرار دادیم. این کتابدار با اشاره به لزوم توجه به کودکان در روزهای قرنطینه خانگی گفت: با توجه به اینکه تأثیرات مخرب استرس ترس از کرونا برای بچه‌ها، می‌تواند به مراتب خطرناک‌تر از خود کرونا داشته باشد، بر این اساس ضمن ارائه آموزش‌هایی به خانواده‌ها، برنامه‌های ویژه‌ای برای بچه‌ها در فضای مجازی ارائه کردیم که از آن جمله می‌توان به پویش‌هایی چون «هر خانه یک کتابخانه»، پویش نقاشی «کرونا را شکست می‌دهیم»، کاردستی و کارهای خلاقانه در خانه با مواد و وسایل دم‌دستی، قصه‌گویی و شعرخوانی با موضوع کرونا اشاره کرد.

شیخی با اشاره به استقبال بچه‌ها

از این برنامه‌ها ادامه داد: خوشبختانه در تماس‌هایی که بچه‌ها و والدین آنها با ما دارند و مرتب پیگیر بازگشایی کتابخانه هستند، متوجه شدیم که برنامه‌ها تأثیرات مثبتی برای آنها داشته است. از این جهت که گسترش بیماری کرونا در کشور با موجی از نگرانی و استرس در خانه‌ها و خانواده‌ها همراه شده بود، می‌توانم بگویم همانگونه که پزشکان در این روزها به عنوان جهادگران عرصه سلامت مشغول به خدمت هستند، کتابداران نیز جهادگران عرصه فرهنگ هستند؛ چرا که این روزها با ارائه فعالیت‌های خود از طریق فضای مجازی می‌توانند در کاهش سطح استرس و اضطراب و بالا بردن روحیه کتابخوانی و انس با کتاب موثر عمل کنند.

فعالیت‌های فرهنگی در فضای مجازی جزئی جدانشدنی از فعالیت‌های کتابداران است

کتابداران کتابخانه عمومی خلیج فارس بوشهر در این روزهای خانه نشینی فعالیت های کتابخانه را در فضای مجازی دنبال می کنند. سمانه آذریپرا، مسئول این کتابخانه در گفتگو با روابط عمومی نهاد کتابخانه های عمومی کشور، گفت: کتابخانه عمومی خلیج فارس، به عنوان بزرگ ترین و مجهزترین کتابخانه عمومی بوشهر، ۶ شهریورماه ۸۹۳۱ در منطقه دواس تأسیس شد. این کتابخانه در

مسئول کتابخانه عمومی خلیج فارس

بوشهر گفت: آنچه این روزها تجربه

می‌کنیم، نوع دیگری از ارتباط است که به

نظرم ارزشمند می‌آید؛ این تجربه نشان

می‌دهد که اطلاعات، ابزار کار کتابدار است

و از آنجا که تولید اطلاعات در هر شرایطی

ادامه پیدا می‌کند، نمی‌توان وقفه‌ای برای

کار کتابداری متصور شد.

مجاورت مراکز فرهنگی همچون دانشگاه‌ها و مدارس واقع است و دانش آموزان و دانشجویان بیشترین مراجعان آن محسوب می شوند.

وی ادامه داد: پس از افتتاح کتابخانه به منظور اطلاع رسانی و انعکاس برنامه ها و نیز ارتباط با اعضا، صفحه ای در فضای مجازی ایجاد کردیم. با شیوع کرونا و تعطیلی کتابخانه، من و همکارانم تصمیم گرفتیم به اهالی منطقه و اعضای کتابخانه، نشان دهیم که مطالعه و انجام کار فرهنگی محدود به محیط کتابخانه نیست و به ویژه در این روزهای خانه نشینی، به بهتر شدن حالمان کمک می کند. ما پنج کتابدار هستیم که پس از تعطیلی کتابخانه هر روز، یکی از ما کتابی معرفی می کند. برای جذابیت بیشتر، کتاب های کودک را در قالب ویدئوهای کوتاه و کتاب های حوزه بزرگسالان را در قالب تصویر و نوشتار، معرفی می کنیم. گاهی هم با هدف سرگرم کردن کودکان، ویدیوهای آموزش کاردستی به اشتراک می گذاریم.

آذیرا افزود: از آنجا که کتابخانه ما تازه تأسیس است، هنوز بعضی از اهالی منطقه از وجود کتابخانه بی اطلاع هستند. فعالیت های صفحه مجازی در این مدت، نظر افراد بسیاری را به خود جلب کرد و ویدیوهای معرفی کتاب از طریق خیلی از اعضا به اشتراک گذاشته شد و به این ترتیب کتابخانه امروز بیش از پیش در میان اهالی دواس شناخته شده است. از این بین، تاکنون افراد زیادی برای امانت کتاب از ما راهنمایی خواسته اند، که با توجه به شرایط آنان را به استفاده از اپلیکیشن های فعال در حوزه کتاب الکترونیک هدایت کرده ایم.

مسئول کتابخانه عمومی خلیج فارس بوشهر، گفت: هر چند هیچ چیز جای حضور

فیزیکی در کتابخانه و دیدار با کتابخوانان را پُر نمی کند اما آنچه این روزها تجربه می کنیم، نوع دیگری از ارتباط است که به نظم ارزشمند می آید. این تجربه نشان می دهد که اطلاعات، ابزار کار کتابدار است و از آنجا که تولید اطلاعات در هر شرایطی ادامه پیدا می کند، نمی توان وقفه ای برای کار کتابداری متصور شد.

تسهیل دسترسی کتابداران به اعضا از طریق فضای مجازی

مریم رضاقلی‌زاده کتابدار کتابخانه مرکزی بجنورد (استان خراسان شمالی) در گفتگو با پایگاه اطلاع‌رسانی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور با اشاره به حضور کتابداران در فضای مجازی بیان داشت: این حضور دسترسی به اعضای کتابخانه و سایر علاقه‌مندان به کتاب و کتابخوانی را در روزهای تعطیلی کتابخانه‌های عمومی آسان کرد و باعث شد بتوانیم با برنامه‌ریزی و همکاری سایر

مریم رضاقلی‌زاده حضور کتابداران در

فضای مجازی را باعث تسهیل ارتباط

با اعضا و سایر علاقه‌مندان به کتاب و

کتابخوانی در روزهای تعطیلی کتابخانه

دانست.

مجازی با همکاری و همیاری‌های دلسوزانه
خانم‌ها ایزانلو، بداغ‌آبادی و ناصری نظارت
و اجرا شد.

کتابداران کتابخانه بتوانیم برنامه‌های متنوعی
را برای آنها برگزار کنیم.

وی در ادامه افزود: ایجاد صفحه‌ای به نام
کتابخانه در فضای مجازی نخستین گام ما
برای سازماندهی و همراه کردن علاقه‌مندان
بود. ابتدا با معرفی کتاب کارمان را آغاز
کردیم و در ادامه با همراهی اعضای توانستیم
پویش‌های متنوع نهاد را در قالب فیلم و
عکس در گروه منتشر کنیم.

این کتابدار با اشاره به برنامه‌های برگزار
شده توسط کتابخانه مرکزی بجنورد در فضای
مجازی گفت: نشست کتاب‌خوان یکی از
برنامه‌های ثابت ما در فضای مجازی بود که
هر چهارشنبه عصر با حضور شماری از اعضای
کتابخانه برگزار می‌شود. همچنین ویدئوهای
آموزشی با محوریت ساخت کاردستی نیز
برای استفاده کودکان در منزل تهیه و منتشر
کردیم که با استقبال خوب آنها مواجه شد.
رضاقلیزاده همچنین اضافه کرد:
قصه‌گویی (به صورت صوتی) از کتاب‌های
بخش کودک دهمین دوره جشنواره
کتابخوانی رضوی نیز متمرکزترین برنامه و
فعالیت کتابخانه در هفته‌های اخیر پیرامون
این جشنواره بود.

وی با اشاره به تجربه فعالیت کتابداران
در فضای مجازی، خاطرنشان کرد: فعالیت در
فضای مجازی تجربه‌ای مطبوع برای ما در
روزها و هفته‌های گذشته بود. با اینکه به
نسبت زمان حضورمان در کتابخانه مجبور
بودیم وقت بیشتری بگذاریم و در بسیاری از
روزها از صبح تا شب در این فضا اصطلاحاً
آنلاین باشیم اما بازخوردهای امیدوارکننده
و خوشایندی نیز دریافت کردیم که ما را به
استمرار کارمان در این قالب امیدوار کرد.

رضاقلیزاده در پایان یادآور شد:
برنامه‌های کتابخانه مرکزی بجنورد در فضای

تعامل ویژه با مدارس برای ارائه فعالیت‌های کتاب‌محور در فضای مجازی

کتابخانه حضرت ولیعصر (عج) روستای مبارک آباد استان قم که در سال ۳۹ فعالیت خود را زیر نظر نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور آغاز کرد، از جمله کتابخانه‌هایی بوده که به واسطه فعالیت کتابدار خود، توانسته عملکرد موفقی در جذب مخاطب و دعوت از بچه‌های روستای مبارک‌آباد به کتابخانه داشته باشد. اما تعطیلی پیش آمده برای کتابخانه‌ها نتوانست مانع از ارتباط خوب

فردوس نادعلی‌زاده، کتابدار کتابخانه

حضرت ولیعصر (عج)، با تشریح

اقدامات خود در ایام تعطیلی

کتابخانه‌ها، تعامل ویژه و هماهنگی با

مدیران و در ادامه با معلمان مدارس را

برای تشکیل گروه‌های دانش‌آموزی با

فعالیت‌های کتاب‌محور، مفید و مؤثر

دانست.

بچه‌های این روستا با کتابخانه و فعالیت‌های آن بشود.

فردوس نادعلی‌زاده کتابدار این کتابخانه در این باره گفت: من از سال ۳۹۳۱ یعنی زمانی که کتابخانه حضرت ولیعصر زیر نظر نهاد فعالیت خود را شروع کرد، به این کتابخانه آمدم. روستای مبارک آباد یک روستای نیمه صنعتی است و اکثر ساکنان آن را قشر ضعیف جامعه تشکیل می‌دهند؛ به همین دلیل برقراری ارتباط با بچه‌های این روستا مقداری زمان‌بر بود. اما امروز این کتابخانه با داشتن حدود ۲۵۰ نسخه کتاب، میزبان حدود ۱۴ نفر از ساکنان روستای مبارک آباد است که البته ۸۰ درصد از آنها را اعضا کودک و نوجوان تشکیل می‌دهند.

وی افزود: ما از سال ۶۹۳۱ طرحی را به نام «عروسک دانا» را که روشی علمی برای جذب بچه‌ها به کتابخانه بود، آغاز کردیم که مقاله این طرح در سال ۸۹ در فصلنامه نهاد به چاپ رسید که اجرایی کردن آن باعث استقبال بچه‌ها از کتابخانه و استمرار حضور آنها در کتابخانه شد. این استقبال به حدی چشمگیر بود که مورد توجه مراکز مختلف از جمله صداوسیما قم قرار گرفت.

این کتابدار درباره وضعیت ارتباط با اعضا پس از تعطیلی کتابخانه‌ها توضیح داد: در طرح «عروسک دانا» ارتباط من با اعضا تنها به صورت حضوری بود؛ چه در کتابخانه و چه در مدارس. چرا که در این روستا به دلیل شرایط خاص خود، آشنایی و دسترسی بچه‌ها با فضای مجازی و اینترنت بسیار محدود بود. به همین دلیل با شیوع بیماری کرونا و تعطیلی کتابخانه‌ها ارتباط من با بچه‌ها به نوعی قطع شد و تنها با برخی والدین بچه‌ها در ارتباط بودم که این موضوع برای من راضی‌کننده نبود.

نادعلی‌زاده ادامه داد: به همین دلیل به سراغ مدارس رفتم و با تعامل و هماهنگی با مدیران و در ادامه با معلمان مدارس، وارد گروه‌های مجازی کلاس دانش‌آموزان هم در مقطع ابتدایی و هم متوسطه شدم و در ادامه از بچه‌ها خواستم تا برای حضور در گروه‌های مستقل کتابخانه اعلام آمادگی کنند که خوشبختانه با استقبال خوبی همراه شد و بر این اساس فعالیت‌های خودمان در دو گروه مجازی دختران و پسران تشکیل دادیم و برنامه‌های مختلفی چون قصه‌گویی، پویاشی، نقاشی «ما کرونا را شکست می‌دهیم»، پویاش «هر خانه یک کتابخانه» و جشنواره کتابخوانی رضوی را در این گروه‌ها اجرا کردم و آثار دریافتی از بچه‌ها را در صفحه مجازی کتابخانه به اشتراک گذاشتم.

فعالیت کتابخانه‌های عمومی در فضای مجازی باید تقویت شود

ندا پورخلیل کتابدار کتابخانه مرکزی استان خوزستان در گفتگو با پایگاه اطلاع‌رسانی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور با اشاره به رسالت کتابداران در ایام تعطیلی کتابخانه‌ها به دلیل شیوع ویروس کرونا بیان داشت: تعطیلی کتابخانه‌ها اتفاقاً وظیفه کتابداران را دشوارتر از پیش کرد. تلاش کردیم در روزهایی که دسترسی بسیاری از اعضا و سایرین به کتاب و کتابخوانی محدود شده

ندا پورخلیل با اشاره به تغییرات و

بحران‌های غیرقابل پیش‌بینی نظیر

کرونا، بر لزوم استفاده هدفمند از فضای

مجازی به‌عنوان جایگزینی کارآمد در

پیشبرد برنامه‌های کتابخانه‌ها تأکید

کرد.

بود، از ظرفیت‌های فراوان فضای مجازی در راه جلوگیری از راکد ماندن فعالیت‌های کتابخانه بهره‌های بسیاری ببریم. از سوی دیگر اهمیت برگزاری دهمین جشنواره کتابخوانی رضوی و لزوم معرفی این جشنواره به اقشار مختلف مردم نیز باعث شده بود تا بر دامنه فعالیت‌هایمان در این روزها بیافزاییم.

وی در ادامه افزود: معرفی کتاب، نشر خلاصه‌ای از کتاب‌ها، ارسال فایل‌های پیدی‌اف کتاب و انتشار کتاب‌های صوتی بخشی از کارهایی است که در مدت تعطیلی کتابخانه‌ها از طریق پیام‌رسان‌ها در فضای مجازی اجرا شدند تا اعضای فعال کتابخانه و سایر علاقه‌مندان از آن استفاده کنند. همچنین آموزش ساخت کاردستی و پیگیری برنامه‌های نهاد از جمله پویش نقاشی «کرونا را شکست می‌دهیم» از دیگر برنامه‌های کتابخانه در ماه‌های اخیر بوده است.

این کتابدار با اشاره به یکی از برنامه‌های ویژه کتابخانه مرکزی خوزستان در روزهای تعطیلی کتابخانه، عنوان کرد: یکی از اقدامات ویژه ما برگزاری کلاس‌های آنلاین با محوریت روانشناسی بود. ویژه برنامه‌های «توانمندسازی ذهن و تقویت حافظه» با حضور دکتر القاسمی‌زاده (روانشناس تربیتی) و «کاشت، داشت، برداشت» با حضور مهندس فرهادزاده و محوریت ارتقای مهارت‌های ارتباطی، فن‌بیان و سخنوری از جمله برنامه‌های زنده‌ای بودند که از طریق صفحه کتابخانه در فضای مجازی برگزار شدند.

پورخلیل همچنین اضافه کرد: علی‌رغم تعطیلی کتابخانه‌ها بخشی از کارهای گذشته را کماکان از راه دور انجام دادیم و با بسیاری از دانشجویان و محققان در تهیه مقالات و کارهای علمی و پژوهشی همراه بودیم و ارتباط مان را با این گروه از اعضاء و مخاطبان

کتابخانه مرکزی حفظ کردیم.

کتابدار کتابخانه مرکزی خوزستان با اشاره به عملکرد هوشمندانه کتابداران کشور در روزهای تعطیلی کتابخانه‌های عمومی تصریح کرد: فضای مجازی و تلاش‌های کتابداران به همه نشان داد که کتابخانه و راه کتاب و کتابخوانی تعطیل‌پردار نیست و شیوع ویروس کرونا نیز باعث نشد تا محدودیت‌هایی دشوار در این خصوص پدید آید. دنیا در حال تغییر و حوادثی نظیر شیوع بیماری کووید ۹۱ نیز غیرقابل پیش‌بینی است. استفاده هدفمند از فضای مجازی می‌تواند در موارد مشابه جایگزینی کارآمد برای پیشبرد برنامه‌های کتابخانه‌ها باشد.

وی در پایان خاطرنشان کرد: با اینکه دلمان برای کتابخانه بسیار تنگ شده است اما همچنان صبوری می‌کنیم تا شرایط مساعد برای بازگشت دوباره به آنها فراهم شود.

حالا قدر حضور در کتابخانه را بیشتر می‌دانیم

بخش نابینایان کتابخانه شهید بهشتی، در شهرستان امیدیه از توابع استان خوزستان، در سال ۹۳۱ه در این کتابخانه راه‌اندازی شد. این بخش تا پیش از تعطیلی کتابخانه‌ها، با داشتن حدود ۵۳۱ عنوان کتاب بریل در ۵۲ نسخه، ۵۱ هزار کتاب گویا و همچنین فعالیت‌های کتابدار خود توانسته بود میزبانی شایسته برای ۲۳ عضو نابینا و کم‌بینای خود باشد. اما شیوع بیماری کرونا

فاطمه اسودزاد، کتابدار نابینای بخش

نابینایان کتابخانه شهید بهشتی

در شهرستان امیدیه، با تشریح

آسیب‌های روحی ناشی از بیماری کرونا

بر نابینایان و معلولان، به بیان اقدامات

خود در دوران تعطیلی کتابخانه‌ها و

حفظ ارتباط خود با اعضای نابینای

کتابخانه شهید بهشتی پرداخت.

در کشور و تعطیلی پیش آمده باعث شد تا اعضای بخش نابینایان این کتابخانه آنها را از کنار هم بودن در یک فضای فرهنگی محروم کرد.

فاطمه اسودزاد کتابدار نابینای بخش نابینایان کتابخانه شهید بهشتی با اشاره به تعطیلی کتابخانه ها و فعالیت های خود در این دوران گفت: بر اساس آمارهای رسمی اوضاع فعلی استان خوزستان به لحاظ ابتلا به بیماری کرونا نگران کننده است و همین موضوع باعث شد تا علی رغم بازگشایی اولیه کتابخانه ها در سراسر کشور، کتابخانه های استان خوزستان همچنان بسته مانده اند. اما در کنار شیوع این بیماری، بحث آسیب روانی که کرونا به جامعه وارد کرده، از موضوعات بسیار جدی قابل توجه در جامعه است.

این کتابدار نابینا که در حال حاضر دانشجوی رشته روان شناسی در مقطع دکترا است، در این باره گفت: باید توجه داشته باشیم که آسیب های روحی و روانی ناشی از شیوع بیماری کرونا در میان بچه های نابینا و معلول بیشتر است. چراکه خود معلولیت باعث می شود این افراد بیشتر مستعد افسردگی و ناکامی باشند، به خصوص اینکه در شرایط امروز که همان رفت و آمدهای محدودی که این عزیزان به یک فضای خوشایند فرهنگی در کتابخانه ها داشتند نیز از آنها گرفته شده است.

وی در ادامه به فعالیت های خود و برنامه های ارائه شده برای اعضای نابینای این کتابخانه در فضای مجازی پرداخت و گفت: به همین دلیل تلاش کردیم در این دوران، از طریق پیام رسان ها فعالیت و خدمات خودمان را برای این عزیزان ارائه کنیم که بیشتر در قالب برنامه هایی

چون معرفی کتاب و به اشتراک گذاری بخش هایی از کتاب بوده که اعضای نابینا به وسیله صفحه خوان ها از این پیام ها و مطالب در پیام رسان ها استفاده می کردند.

اگرچه فضای مجازی و شبکه های اجتماعی تا اندازه ای توانسته این خلاء را پر کند، اما هیچ چیز جای آن ارتباط نزدیک را نمی گیرد. اسودزاد با اشاره به حضور برخی از اعضای نابینا از شهرستان های آقاجاری و رامشیر در بخش نابینایان این کتابخانه، ادامه داد: از آنجا که برخی از دوستان نابینا کم سواد هستند، بخش هایی از کتاب های بریل را می خوانم و ضبط می کنم و آنها را در قالب کتاب صوتی به اشتراک می گذارم. در کنار این فعالیت ها اعضا از طریق تلفن با من در ارتباط هستند و از این طریق، مشاوره هایی در زمینه های مختلف مرتبط با معلولیت به آنها داده می شود. چراکه این خدمات مشاوره ای در دوران فعالیت کتابخانه ها به صورت حضوری نیز در جریان بودند و نه تنها از اعضای معلول بلکه سایر اعضای کتابخانه نیز از این خدمات مشاوره استفاده می کردند.

این کتابدار با ابراز دلتنگی برای کتابخانه و ارتباط نزدیک با اعضا گفت: تکرار آفت زندگی ما انسان ها است، چراکه زمانی که یک امر برای ما تکرار می شود فراموش می کنیم که این یک نعمت بزرگی بوده که روزی برای داشتن آن خیلی اصرار می کردیم. بنابراین وقتی این نعمت دچار تکرار و روزمرگی شود، برای ما به یک امر عادی تبدیل می شود. شیوع بیماری کرونا و محدودیت های حاصل از آن درس های بسیاری به ما آموخت؛ از جمله دانستن قدر امکان حضور در کتابخانه.

کتابخوان

پیشوای صادق

پدیداآور: سیدعلی خامنه‌ای (مدظله العالی)

ناشر: انقلاب اسلامی

صفحه ۱۳۴

چگونه کتاب بخوانیم؟

پدیداآور: مورتیمر آدلر / مترجم: محمد صراف تهرانی

ناشر: به نشر

صفحه ۴۲۴

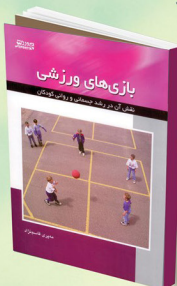
بازی‌های ورزشی

نقش آن در رشد جسمانی و روانی کودکان

پدیداآور: مه‌پری قاسم‌نژاد

ناشر: بامداد کتاب - نشر ورزش

صفحه ۳۸۴

آقای مهدی! سلام

پدیداآور: حمیده رضایی

ناشر: بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود (عج)

صفحه ۱۲

آبان‌ماه ۱۳۹۹

WWW.IRANPL.IR

فرهنگی

اعلام برگزیدگان دو پویش ملی «کتابخوانان عاشورایی» و «خادم ارباب کیست؟»

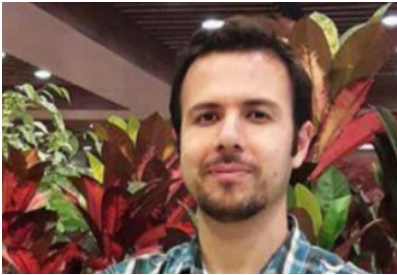
منابع طرح کتابخوان آبان ۱۳۹۹ معرفی شد

پنجمین دوره جام باشگاه‌های کتابخوانی کودک و نوجوان آغاز شد

دبیرکل نهاد درگذشت محمدرضا اکبری خالق خالق طرح‌های «کتابخوان مجازی» را تسلیت گفت

با صدور پیامی؛

دبیرکل نهاد درگذشت محمدرضا اکبری را تسلیت گفت

علیرضا مختاریپور دبیرکل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور با صدور پیامی درگذشت محمدرضا اکبری، طراح، گرافیست و کارتون‌نویست کشورمان که خالق طرح‌های مختلفی برای نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور (ازجمله طرح‌های کتاب خوان مجازی و طرح‌های جشنواره کتابخوانی رضوی) بود را تسلیت گفت و برای آن مرحوم طلب آمرزش و مغفرت کرد.

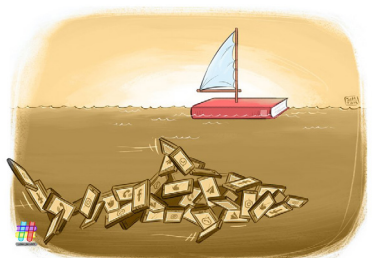
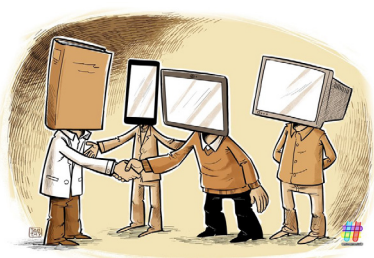
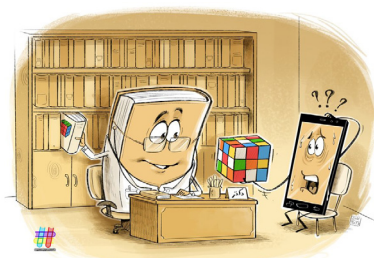
متن پیام علیرضا مختاریپور، دبیرکل نهاد به این شرح است:

انا لله و انا الیه راجعون

درگذشت هنرمند متعهد مرحوم محمدرضا اکبری که هنر و فعالیت‌های او در خدمت مردم و دغدغه‌های جامعه بود، را به خانواده محترم و آن مرحوم تسلیت می‌گویم.

ساحت ترویج کتاب و کتابخوانی نیز بی نصیب از هنرنمایی‌های آن مرحوم نبود و ایشان خالق طرح‌های «کتابخوان مجازی» شد؛ طرح‌هایی که همواره در عرصه فرهنگ کتاب و کتابخوانی ماندگار خواهد بود.

از درگاه خداوند سبحان برای آن مرحوم علو درجات و رحمت واسعه و برای خانواده و بازماندگان صبر مسئلت دارم.

توسط معاونت توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی نهاد صورت گرفت؛

اعلام برگزیدگان دو پویش ملی «کتابخوانان عاشورایی» و «خادم ارباب کیست؟»

و مؤسسه پویش مهربرنا با محوریت کتاب خادم ارباب کیست؛ درس‌هایی از کلاس حضرت جون نوشته علی‌اصغر علوی، از هفتم تا بیست و هشتم صفر ویژه گروه سنی نوجوان با هدف فعالیت عملی بر محور کتاب برگزار شد. شرکت‌کنندگان برترین تجارب خود را از کارهای خوبی که بعد از مطالعه کتاب انجام داده‌اند، در صفحه پویش اعلام کردند. در این پویش ۴۰۶۴۳ نفر شرکت کرده

معاونت توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی نهاد هم‌زمان با هفدهم ربیع‌الاول، روز ولادت با سعادت پیامبر خاتم حضرت محمد (ص) و امام صادق (ع) برگزیدگان دو پویش «کتابخوانان عاشورایی» و «خادم ارباب کیست؟» را که در ایام محرم و صفر به‌صورت ملی برگزار شده بود را معرفی کرد. پویش «خادم ارباب کیست؟» پویش ملی خادم ارباب کیست با مشارکت نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور

و ۸۶۶۱ اثر به مرحله قرعه‌کشی راه یافتند. از میان آثار رسیده ۱۵۱۰ اثر در مرحله اولیه از سوی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور ارسال و در نهایت بر اساس داوری صورت‌گرفته اسامی ۲۲۰ برگزیده این پویش معرفی شدند.

استان‌های تهران، لرستان، اصفهان، مازندران و چهارمحال‌بوختیاری بیشترین میزان مشارکت‌کننده را داشتند.

شاخص‌هایی که در انتخاب کیفی آثار نقش داشته است، خلاقیت و نوآوری، تناسب با سن، ارتباط با موضوع پویش و ... بوده است و به برگزیدگان جایزه نقدی، یک جلد از منبع مسابقه و بسته تبرکی امام رضا (ع) به همراه لوح یادبود اهداء خواهد شد.

پویش «کتابخوانان عاشورایی»

پویش ملی کتابخوانان عاشورایی با محوریت اداره کل کتابخانه‌های عمومی خراسان رضوی از روز عاشورا آغاز شد و تا

۲۸ صفر ادامه یافت و در قالب‌هایی چون معرفی کتاب با موضوعات عاشورا، محرم، صفر، اربعین امام حسین علیه‌السلام، پاراگراف کتاب (معرفی کتاب عاشورایی در یک متن)، نقاشی (ویژه کودکان بر اساس وقایع عاشورا)، استوری و پست در صفحات اینستاگرام با معرفی کتب عاشورایی، تولید پوستر معرفی کتاب عاشورایی و موشن گرافی با هدف تبیین قیام عاشورا و آشنایی مخاطبین با سیره امام حسین (ع) از طریق فعالیت‌های ترویجی برای دو گروه سنی کودک و نوجوان و بزرگسال برگزار شد.

استان خراسان رضوی با ۷۱۳ اثر، استان مازندران با ارسال ۷۱ اثر، استان خراسان جنوبی با ۴۶ اثر، کرمانشاه ۲۲ اثر، خوزستان ۱۶ اثر و اصفهان با ۱۵ در این پویش بیشترین مشارکت را داشتند که به برگزیدگان بسته به نوع مسابقه، جوایز نقدی از سوی دبیرخانه جشنواره اهداء می‌شود.

با مشارکت دستگاه‌های فعال در حوزه کتاب و کتابخوانی؛

پنجمین دوره جام باشگاه‌های کتابخوانی کودک و نوجوان آغاز شد

امین، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، موسسه خانه کتاب و ادبیات ایران در شهرها و روستاهای کشور برگزار می‌شود.

در چهار دوره برگزاری این طرح در یک‌هزار و ۸۲۰ شهر و روستای کشور نزدیک ۲۲ هزار باشگاه کتابخوانی ۳۳۵ و ۹۸۷ هزار عضو فعال هستند که معاونت امور فرهنگی به همه اعضای جام باشگاه‌های کتابخوانی کودک و نوجوان یارانه ۵۰ درصدی کتاب اهدا می‌کند.

با توجه به فراگیری بیماری کرونا پنجمین دوره جام باشگاه‌های کتابخوانی کودک و نوجوان امسال با شعار «حمایت از سلامت عمومی و روحیه نشاط همراه با تداوم کتابخوانی» آغاز می‌شود و رویکرد آن استفاده حداکثری از امکانات فضاهای مجازی است.

با توجه به فراگیری بیماری کرونا پنجمین دوره جام باشگاه‌های کتابخوانی کودک و نوجوان امسال با شعار «حمایت از سلامت عمومی و روحیه نشاط همراه با تداوم کتابخوانی» آغاز شده و رویکرد آن استفاده حداکثری از امکانات فضاهای مجازی است.

جام باشگاه‌های کتابخوانی با مشارکت نهادهای غیردولتی و دستگاه‌های اجرایی و عمومی استان‌ها و شهرستان‌ها از جمله نهاد کتابخانه‌های عمومی، سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، انجمن نویسندگان کودک و نوجوان، صندوق بین‌المللی کودکان سازمان ملل متحد، یونیسف، سازمان بهزیستی، سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، شرکت ارتباطات سیار

۵. کارگاه‌های آموزشی در صورتی برگزار خواهند شد که به تشخیص مسئولان، شرایط سلامت عمومی فراهم‌شده باشد.

۶. کار تسهیلگران داوطلبانه است.

۷. تسهیلگران پس از گذراندن کارگاه آموزشی می‌توانند طبق شیوه‌نامه، باشگاه کتاب‌خوانی ثبت کنند.

۸. باشگاه‌های کتاب‌خوانی ثبت‌شده می‌توانند در رقابت‌های جام باشگاه‌های کتاب‌خوانی شرکت کنند.

۹. باشگاه‌های کتاب‌خوانی شهری و روستایی برای شرکت در جام باشگاه‌های کتاب‌خوانی ابتدا باید در مرحله جام باشگاه‌های کتاب‌خوانی در شهرستان شرکت کنند.

۱۰. برگزیدگان جام باشگاه‌های شهرستان به شرح زیر به دبیرخانه مرکزی در تهران معرفی می‌شوند:

(الف) سه تا پنج باشگاه برگزیده
(ب) سه تا پنج نامه برگزیده
(ج) سه تا پنج فیلم برگزیده
(د) سه تا پنج کتاب برگزیده به انتخاب اعضای باشگاه‌های شهرستان

(ه) یک کتاب‌فروش فعال در شهرستان

۱۱. جام باشگاه‌های کتاب‌خوانی کودک و نوجوان کشور با حضور برگزیدگان شهرستانی در رشته‌های پنج‌گانه برگزار خواهد شد. علاوه بر این داوران بر اساس مستندات پرونده باشگاه‌ها از میان تسهیلگران کل باشگاه‌های راه‌یافته به مرحله کشوری، تسهیلگران برگزیده را نیز معرفی خواهند کرد.

همچنین استان‌ها می‌توانند در صورت تمایل مرحله‌ای استانی داشته باشند و برگزیدگان استانی را معرفی و از آنان تقدیر کنند.

ثبت‌نام پنجمین دوره این برنامه از طریق سایت شبکه ترویج کتاب‌خوانی ایران به نشانی www.bookpromotion.ir قابل انجام است.

کارگاه‌های آموزشی این دوره به سه شکل مجازی، حضوری و بسته فرهنگی برگزار می‌شود. در این کارگاه‌ها موضوعاتی مانند شیوه‌های تسهیل گری، شیوه‌های ترویج کتاب‌خوانی، مستندسازی و روش‌های اجرایی آن در فضاهای مجازی، شیوه‌های راه‌اندازی باشگاه‌ها و... ارائه می‌شود. محور فعالیت‌های مجازی جام باشگاه‌های کتاب‌خوانی کودکان و نوجوانان، پایگاه اینترنتی شبکه ترویج کتاب‌خوانی به آدرس bookpromotion.ir خواهد بود.

طرح کلی برگزاری جام باشگاه‌های کتاب‌خوانی کودک و نوجوان

جام باشگاه‌های کتاب‌خوانی کودک و نوجوان رقابتی است میان باشگاه‌های کتاب‌خوانی در شهرها و روستاهای سراسر ایران که در سال ۱۳۹۹ با شرایط زیر برگزار خواهد شد:

۱. فعالیت باشگاه‌های کتاب‌خوانی دائمی بوده و هر زمان از سال با شرایطی که در این شیوه‌نامه آمده است، علاقه‌مندان واجد شرایط می‌توانند با مراجعه به سایت، باشگاه خود را ثبت کنند.

۲. باشگاه‌هایی که در سال‌های قبل ثبت‌شده‌اند، در سال ۱۳۹۹ هم رسمیت دارند و می‌توانند در جام باشگاه‌ها شرکت کنند و از تخفیف کتاب برخوردار شوند.

۳. تسهیلگرانی می‌توانند باشگاه تشکیل دهند که در کارگاه‌های آموزشی شرکت کرده باشند. تسهیلگرانی که در سال‌های گذشته دوره‌های آموزشی را گذرانده باشند، می‌توانند در سال ۱۳۹۹ باشگاه جدید هم تشکیل بدهند.

۴. دوره جدید کارگاه‌های آموزشی برای تسهیلگران مطابق شیوه‌نامه‌ها برگزار خواهد شد و اخبار و اطلاعات مربوط به برگزاری این کارگاه‌ها از طریق وب‌سایت شبکه ترویج کتاب‌خوانی اطلاع‌رسانی خواهد شد.

با ارائه ۴ اثر؛

منابع طرح کتابخوان آبان ۱۳۹۹ معرفی شد

چهار کتاب «آقای مهدی! سلام» نوشته حمیده رضایی؛ «پیشوای صادق» نوشته سید علی خامنه‌ای؛ «بازی‌های ورزشی، نقش آن در رشد جسمانی و روانی کودکان» نوشته مه‌پری قاسم‌نژاد و «چگونه کتاب بخوانیم» نوشته مارتیمر جی. آدلر، چارلز لینکلن ون دورن و ترجمه محمد صراف‌تهرانی، آثار ارائه شده در بسته پیشنهادی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در قالب طرح کتابخوان آبان ماه ۱۳۹۹ است.

● «آقای مهدی! سلام»

● پدیدآور: حمیده رضایی

● ناشر: موسسه بنیاد فرهنگی مهدی

● موعود (عج)

● تعداد صفحات: ۱۲

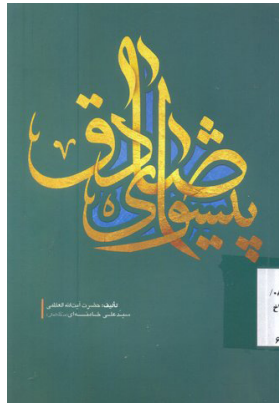
صحبت کنند؛ همانطور که با پدر و مادر یا خواهر و برادرشان به راحتی صحبت می‌کنند. آن‌ها یاد می‌گیرند که چطور برای گفتگو با امام زمان می‌توانند برای ایشان نامه بنویسند.

آشنا کردن کودک با امام حاضر و نشان دادن نحوه ارتباط با ایشان، ایده و هدف اصلی نویسنده است. بیان برخی نکات اخلاقی در قالب نامه، آن هم از زبان خود کودک، نوعی آموزش به روش غیرمستقیم است که روش مؤثرتری محسوب می‌شود؛ نویسنده نیز به خوبی توانسته در تحقق این هدف موفق باشد.

حضور کودک در مراسم دعای ندبه و دقت به صحبت‌های بزرگترها و یا پرسش و پاسخ با مادر و پدر و نحوه پاسخ‌گویی صحیح والدین به کودک از موارد ظریف و کاربردی در این مجموعه است.

از آنجایی که در فرهنگ ما، آموزش مفاهیم اخلاقی و دینی امری مهم و مقدس محسوب می‌شود، باید بهترین روش را برای تحقق آن انتخاب کرد. انتقال مفاهیمی از این دست، از طریق کتاب‌های متناسب با شرایط سنی کودکان و تشویق آن‌ها به مطالعه، از راه‌های تأثیرگذار در این مورد است.

در کتاب «آقای مهدی! سلام» کودکان با نوشتاری کودکانه، در قالب پنج نامه خطاب به امام زمان (عج) با ایشان درد و دل کرده و خواسته‌هایشان را مطرح می‌کنند. نامه‌های ساده و کودکانه این مجموعه به کودکان می‌آموزد که چگونه با امام زمان خود

● «پیشوای صادق»

● پدیدآور: سیدعلی خامنه‌ای

● ناشر: انقلاب اسلامی

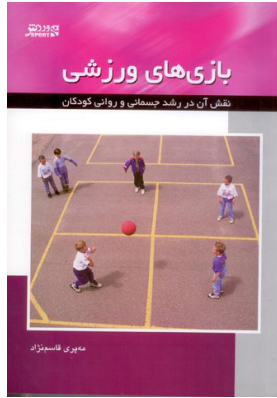
● تعداد صفحات: ۱۳۴

امام صادق (علیه السلام) شمرده می‌شود. در دیدگاه رهبر معظم انقلاب، سیره‌ی امامان معصوم علیهم‌السلام به انسانی ۲۵۰ ساله تشبیه می‌شود که بر اساس شرایط زمانی، بهترین شیوه را برای رسیدن به اهداف والای اسلام، انتخاب کرده‌اند که در این میان، امام صادق (علیه السلام) سهم مهم و تأثیرگذاری را در تاریخ سیاسی اهل‌بیت (علیهم‌السلام) داشته‌اند. آنچه در این دیدگاه نسبت به سیره‌ی سیاسی آن حضرت، مشاهده می‌شود تلاش ایشان برای تأسیس حکومت مطلوب ائمه (علیهم‌السلام) است. در این کتاب مخاطب با تعاریف عمیق و معانی دقیق عباراتی مانند امام، ولایت، شیعه و وظایف شیعه آشنا می‌شود.

همچنین مؤلف معظم در این اثر به موضوعات شرایط زمانه و اقدامات امام در تقابل با خلفای زمان، شعرا و علمای درباری و نیز تعامل با شیعیان و البته مباحثی مانند فلسفه‌ی امامت، فلسفه‌ی نبوت، توضیحاتی درباره اقدامات امام سجاد (علیه السلام) و نقش سازنده‌ی ایشان و شاخصه‌ی دوران امام باقر (علیه السلام) و... پرداخته است. «بازی‌های ورزشی، نقش آن در رشد جسمانی و روانی کودکان»

«از نخستین روز برانگیختگی امام تا لحظه‌ی بدرد زندگی پرتلاش و پرثمرش ۳۳ سال طول کشید. در این مدت، فراز و نشیب‌ها و تحولات سیاسی و اجتماعی، شرایط زندگی امام و شیعیان را بارها تغییر داد. شاهین ترازوی پیکار، به سود یا به زیان جبهه‌ی تشیع، نوسان‌ها دید ... و امام صادق (علیه السلام) در همه‌ی این احوال، همان رهرو و راهبر مصمم و آگاه و نستوهی بود که در میان صدها آیت یأس و آهنگ امید، تنها و تنها به رفتن و راه دراز را هر چه بیشتر طی کردن و مرحله‌های ناگزیر را پشت سر نهادن، می‌اندیشید و بس.»

«پیشوای صادق» مجموعه سخنرانی‌های رهبر معظم انقلاب اسلامی حضرت آیت‌الله خامنه‌ای درباره تحلیل زندگانی امام ششم علیه‌السلام بین سال‌های ۵۰۴۵ شمسی است که به صورت کتاب در بین سال‌های ۵۸ تا ۶۰ منتشر شده است. محتوای کتاب هرچند مختصر، درباره سیره فرهنگی- سیاسی امام بوده و یکی از بهترین تحلیل‌های سیاسی درباره عملکرد

- **بازی‌های ورزشی**
- **پدیدآور: مه‌پری قاسم‌نژاد**
- **ناشر: ورزش**
- **تعداد صفحات: ۳۸۴**

در زندگی کودکان، اهمیت شروع ورزش از دوران کودکی، مهارت‌های بنیادی، روش‌های تدریس و معرفی انواع بازی‌ها می‌پردازد. پس از معرفی اثرات ورزش در زندگی کودکان و عواقب عدم توجه به آن در آینده، ورزش‌ها و تمرینات مناسب برای گروه‌های سنی مختلف به همراه روش انجام و تصویر معرفی می‌شود. این بازی‌ها و تمرینات شامل بازی‌های جذاب، هیجان انگیز و متنوعی مثل قایم موشک، گرگم به هوا، جنگ خروس، راه رفتن با کتاب، الک دولک، بگیر و بکش، گرگم و گله می‌برم و ... است.

این کتاب نمایانگر واقعیت‌هایی از اثرات کم‌نظیر بازی‌های ورزشی در رشد جسمی و روانی کودکان است. نکاتی که اگر به آن توجه شود می‌توان آینده بهتری را از نظر سلامت، برای کودکان و نوجوانان رقم زد.

تأثیر و نقش مهم بازی‌ها در رشد جسمانی و روانی کودک، از موضوعات بسیار مهمی است که امروزه توجه بسیاری از پژوهشگران علم روانشناسی، علوم رفتاری و تربیت بدنی را به خود جلب کرده است. کودکان در خلال بازی‌های ورزشی و تمرینات بدنی، با یادگیری مهارت‌های اصلی که در آینده به آن نیاز دارند، قدرت مواجهه با مسائل و مشکلات گوناگون را می‌آموزند. آمادگی جسمانی، برخورداری از سلامت جسمی و روانی، توانایی حل مسئله و تعامل با گروه همسالان از مهم‌ترین این مهارت‌ها محسوب می‌شود. این کتاب در ۵ فصل، به نقش ورزش

مشکلات خواندن، شناخت آن به عنوان یک درد و سپس یافتن راهی برای مداوای این بیماری فرهنگی معرفی می شود. آموزش تکنیک‌های مفید رده‌بندی موضوعی کتاب‌ها، خوانش هوشمندانه متن و ارتباط سازنده خواننده با نویسنده از نکاتی است که این کتاب را کاربردی و خواندنی می‌کند.

نویسندگان این کتاب، کتاب‌خوانی را به چهار سطح خوانشی ابتدایی، اجمالی، تحلیلی و منطقی تقسیم می‌کنند و میان این سطوح نیز میان ادراک، تفکر و یادگیری تمایز قائل می‌شوند.

مطالعه با روش‌های متنوع و جذابی که در این کتاب در خصوص مطالعه انواع متون علمی و عمومی پیشنهاد شده می‌تواند به میزان قابل‌توجهی درک ما را از مطالب خوانده‌شده افزایش دهد.

- «چگونه کتاب بخوانیم»
- پدیدآور: مارتیمر جی. آدلر، چارلز لینکلن ون دورن؛ مترجم: محمد صراف‌تهرانی
- ناشر: مؤسسه چاپ و نشر آستان قدس رضوی
- تعداد صفحات: ۴۲۴

«چگونه کتاب بخوانیم» برای کسانی نوشته شده که علاقه دارند اهل مطالعه باشند و در جستجوی راه‌حلی برای رفع مشکلاتی هستند که در مسیر کتاب‌خوان شدن آن‌ها سنگ‌اندازی می‌کند. آن‌ها که هدف اصلی‌شان کسب دانش بیشتر است. این کتاب با نگاه انتقادی به مسئله خواندن آن را به عنوان یک معضل عمومی معرفی می‌کند که به سبب ناآگاهی مردم و عادی شدن این مشکل، از برطرف کردن آن غفلت شده است. در این کتاب مهم‌ترین راه حل رفع

پژوهش و نوآوری

صدویکمین شماره فصلنامه «تحقیقات اطلاع رسانی و کتابخانه های عمومی» منتشر شد

وجود اسباب بازی سبب مراجعه بیشتر به کتابخانه ها شده است

ارتباط و همکاری دفتر پژوهش نهاد با ۲۷ دانشگاه کشور

نخستین «جشنواره مرور نویسی» برگزیدگان خود را شناخت

وبینار «ارزش کتابخانه های عمومی، از ارزانی تا ارزشمندی» برگزار شد

با ارائه شش مقاله؛

صدویکمین شماره فصلنامه «تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی» منتشر شد

فصلنامه علمی - پژوهشی «تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی»	Research on Information Science & Public Libraries
فصلنامه علمی - پژوهشی «تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی» Volume 11, Number 1, Summer 1402 1-2: عنوان: «مؤلفان دانش و منطقه‌های سردبیری» مؤلفان: فداپی 7-12: عنوان: «اطلاع چیست؟ با تأکید بر یافته‌های زینس» مؤلفان: فداپی 13-17: عنوان: «ارائه چهارچوبی برای پشتیبانی کتابخانه‌های عمومی ایران از یادگیری مادام‌العمر و اعتباریابی آن» مؤلفان: فداپی، حسین دهقان‌زاده 18-22: عنوان: «تأثیر کتاب درمانی بر میزان تاب‌آوری و امید به زندگی در بهبود وضعیت سلامت کودکان مبتلا به سرطان» مؤلفان: فداپی، حسین دهقان‌زاده، سحر زارعی 23-27: عنوان: «واکاوی تصویر ذهنی مردم از کتابخانه عمومی ایران به‌دستور نظرسنجی» مؤلفان: فداپی، حسین دهقان‌زاده، سحر زارعی 28-32: عنوان: «نقش مشاوران کتابخانه‌ها در پذیرش سامانه مدیریت کتابخانه‌های عمومی» مؤلفان: فداپی، حسین دهقان‌زاده، سحر زارعی 33-37: عنوان: «تأثیر کتاب درمانی بر تاب‌آوری و امید به زندگی در بهبود وضعیت سلامت کودکان مبتلا به سرطان» مؤلفان: فداپی، حسین دهقان‌زاده، سحر زارعی 38-42: عنوان: «تأثیر کتاب درمانی بر تاب‌آوری و امید به زندگی در بهبود وضعیت سلامت کودکان مبتلا به سرطان» مؤلفان: فداپی، حسین دهقان‌زاده، سحر زارعی	Research on Information Science & Public Libraries Volume 11, Number 1, Summer 1402 1-2: Editorial: The 10th Issue of the Journal and its Editorial Concerns Gholamreza Fadaei 7-12: What is Information? with an Emphasis on Zins's Views Gholamreza Fadaei 13-17: Presenting a Framework for Supporting Life-long Learning in Iran Public Libraries and its Validation Gholamreza Fadaei, Hossein Dehghanzadeh 18-22: The Effect of Group Bibliotherapy on the Resilience and Life Expectancy in Improving the Health Status of Children Affected with Cancer Gholamreza Fadaei, Hossein Dehghanzadeh, Sahar Zareei 23-27: An Analysis of People's Mental Image of Iran's Public Library Based on the Grounded Theory Gholamreza Fadaei, Hossein Dehghanzadeh, Sahar Zareei 28-32: The Role of Computer Anxiety in Acceptance of Iranian Public Library Management System Based on the Unified Theory of Acceptance and Use of Technology Gholamreza Fadaei, Hossein Dehghanzadeh, Sahar Zareei 33-37: An Analysis of the Effectiveness of Training Sociopsychological Counseling in Improving the Communication Skills of the Librarians of Kermanshah's Public Libraries Gholamreza Fadaei, Hossein Dehghanzadeh, Sahar Zareei

عناوین «اطلاع چیست؟ با تأکید بر یافته‌های زینس» از غلامرضا فداپی؛ «ارائه چهارچوبی برای پشتیبانی کتابخانه‌های عمومی ایران از یادگیری مادام‌العمر و اعتباریابی آن» از کیومرث تقی‌پور، هاشم عطاپور و حسین دهقان‌زاده؛ «تأثیر کتاب‌درمانی به شیوه گروهی بر میزان تاب‌آوری و امید به زندگی در بهبود وضعیت سلامت کودکان مبتلا به سرطان» از شکوفه روغنی، عاطفه زارعی، علی‌اکبر فامیل‌روحانی و نصراله عرفانی؛ «واکاوی تصویر ذهنی مردم

صدویکمین شماره پیاپی (دومین شماره از بیست و ششمین دوره) فصلنامه علمی - پژوهشی «تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی»، شامل شش مقاله با نظارت و حمایت معاونت برنامه‌ریزی، پژوهش و فناوری اطلاعات نهاد به صورت الکترونیکی منتشر شد.
در این شماره پس از سخن سردبیر با عنوان «صد و یکمین شماره مجله و دغدغه‌های سردبیری»، شش جستار با

از کتابخانه عمومی ایران (با اتکا بر نظریه زمینه‌ای)» از محمد حسن‌زاده، حمیدرضا محمودی، عمران قربانی، مریم مقدمی وایقان، ابراهیم زارعی، فاطمه هلالیان، نوراله عباداللهی و ژیلایاحی؛ «نقش اضطراب رایانه‌ای در پذیرش سامانه اطلاعاتی مدیریت کتابخانه‌های عمومی مبتنی بر نظریه یکپارچه پذیرش و استفاده از فناوری» از غلامحسین جهانگیر، محمدرضا کیانی و مهسا طالب‌زاده و «بررسی اثربخشی آموزش پویایی اجتماعی در ارتقای مهارت‌های ارتباطی کتابداران کتابخانه‌های عمومی شهرستان خمینی‌شهر» از مرضیه ملکی‌ها و زهرا شاهقلی ارائه و منتشر شده است.

سردبیر فصلنامه در سخن سردبیر با عنوان «صدویکمین شماره مجله و دغدغه‌های سردبیری» به اختصار دو نکته در خصوص روند کار علمی فصلنامه بیان کرده است. نکته اول درباره مقالات و نویسندگان ۱۰ سال اخیر مجله است. در این مدت ۱۵۶۰ مقاله به فصلنامه رسیده که از این تعداد ۳۶۰ مقاله پذیرفته و چاپ شده است. پنج موضوع پرتکرار در این ۳۶۰ مقاله عبارتند از متغیرهای مدیریتی (۸۸ مقاله)، مطالعات فناوری اطلاعات (۴۰ مقاله)، کتاب‌سنجی، علم‌سنجی، وب‌سنجی، اطلاع‌سنجی (۲۷ مقاله)، مطالعات فرهنگی حوزه نشر کتاب (۲۶ مقاله) و مطالعه و خواندن (۲۰ مقاله). در ادامه سردبیر با ترغیب نویسندگان برای اهتمام به مباحث روز و موضوع خدمت در کتابخانه‌های عمومی، توصیه می‌کند جامعه محلی و کاربران بیشتر مورد بررسی قرار گیرد. نکته دوم، سرمقاله‌ها و نگرانی‌های سردبیر است. سردبیر، سرمقاله‌های ۱۰ سال اخیر را در پنج موضوع کلی «هویت رشته و ارتقای سطح آن»، «شفافیت»، «مدیریت و اقتصاد»،

«کتابخانه‌های عمومی» و «پژوهش» دسته‌بندی کرده است.

در مقاله «اطلاع چیست؟ با تأکید بر یافته‌های زینس» نویسندگان به تفاوت‌ها و تناقض‌های مطرح‌شده درباره اطلاع و دانش پاسخ گفته و با ارائه مدلی جدید مبتنی بر هستی و موجودیت بیان کند که اطلاع، اشراف و التفات آدمی بر نسبت (رابطه)‌های میان اجزای یک پدیده، یا یک فرایند با هم و آن پدیده، یا فرایند با پدیده‌ها و فرایندهای دیگر در جهان است. چنین دیدگاهی نشان می‌دهد که پدیده وجود دارد و نسبت‌های بین اجزای آن و نیز آن پدیده با دیگر پدیده‌ها اموری وجودی هستند. اشراف و اطلاع ما بر این نسبت‌ها با خود آن‌ها فرق داشته، و به نوعی حالت نامحسوس دارد؛ یعنی آگاهی ما با اصل وجودی و فیزیکی آن‌ها متفاوت است.

«ارائه چهارچوبی برای پشتیبانی کتابخانه‌های عمومی ایران از یادگیری مادام‌العمر و اعتباریابی آن» مقاله‌ای است که با بهره‌گیری از یافته‌های حاصل از تجارب جهانی و با در نظر گرفتن چشم‌انداز کتابخانه عمومی ایران، چهارچوبی متشکل از چشم‌انداز، مأموریت، ارزش‌ها، راهبردها برای پشتیبانی کتابخانه‌های عمومی ایران از یادگیری مادام‌العمر ارائه می‌دهد. در نهایت، نتایج ارزیابی متخصصان نشان می‌دهد که چهارچوب پیشنهادی جامع و کامل بوده و برای تحقق یادگیری مادام‌العمر در کتابخانه‌های عمومی ایران مناسب است. این چهارچوب می‌تواند به کتابخانه‌های عمومی ایران کمک کند تا به سهم خود نقش مؤثرتری در ساختن جامعه یادگیرندگان مادام‌العمر ایفا کنند.

در مقاله «تأثیر کتاب‌درمانی به شیوه

گروهی بر میزان تاب‌آوری و امید به زندگی در بهبود وضعیت سلامت کودکان مبتلا به سرطان» با استفاده از روش آزمایشی تأثیر مثبت کتاب‌درمانی بر تاب‌آوری و امید به زندگی نشان داده می‌شود. در این مقاله بحث می‌شود که کتاب‌درمانی با توجه به اثرات مثبت آن می‌تواند به عنوان یکی از خدمات کتابخانه‌های عمومی برای اقشار دارای مشکلات خاص در جامعه و همچنین به عنوان یک خدمت بالینی و جذاب در آموزش و پرورش برای کودکان دارای مشکلات خاص ارائه شود.

در ادامه مقاله «واکاوی تصویر ذهنی مردم از کتابخانه عمومی ایران (با اتکا بر نظریه زمینه‌ای)» پدیده مرکزی منبع نامتوازن دانش را به عنوان طبقات محوری تصویر ذهنی مردم از کتابخانه‌های عمومی ایران بیان می‌کند. این مقاله نشان می‌دهد که نگاه مردم نسبت به کتابخانه‌های گذشته منفی بوده است و بسیاری از مردم با توجه به همین نگاهی که از گذشته نسبت به کتابخانه‌ها دارند، از مراجعه به کتابخانه‌های امروزی خودداری می‌کنند. از طرفی دیگر، افراد مصاحبه‌شونده برای مراجعه به کتابخانه‌ها شرط‌ها و پیشنهادهایی ارائه دادند که اگر به آن‌ها توجه شود، میزان مراجعه آن‌ها به کتابخانه افزایش خواهد یافت.

مقاله «نقش اضطراب رایانه‌ای در پذیرش سامانه اطلاعاتی مدیریت کتابخانه‌های عمومی مبتنی بر نظریه یکپارچه پذیرش و استفاده از فناوری» نشان می‌دهد بین متغیرهای مدل یکپارچه پذیرش و استفاده از فناوری، و قصد رفتاری استفاده از نرم‌افزار کتابخانه‌ای سامان رابطه معنادار وجود دارد. سطح پذیرش نرم‌افزار کتابخانه‌ای سامان برحسب جنسیت کاربران کتابخانه‌های

عمومی استان کرمان تفاوت معنی‌دار ندارد، اما برحسب سن کاربران تفاوت معنادار دارد. این پژوهش با تأکید بر اهمیت نقش اضطراب رایانه‌ای در پذیرش و استفاده، به منظور ارتقای این سامانه می‌تواند مفید واقع شود.

آخرین مقاله این شماره با عنوان «بررسی اثربخشی آموزش پویایی اجتماعی در ارتقای مهارت‌های ارتباطی کتابداران کتابخانه‌های عمومی شهرستان خمینی‌شهر»، نشان می‌دهد که آموزش پویایی اجتماعی در ارتقای مهارت‌های ارتباطی کتابداران مؤثر بوده است. این مقاله با هدف ارتقای مهارت‌های ارتباطی کتابداران بر اساس رویکردی فرامردن انجام شده است و اهمیت مهارت‌های ارتباطی در این حرفه را نشان می‌دهد و به لحاظ روش و موضوع دارای ارزش است.

گفتنی است، فصلنامه علمی «تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی» به مدیر مسئولی علیرضا مختاریپور و سردبیری غلامرضا فدائی توسط نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور منتشر می‌شود. این فصلنامه در حوزه‌های علم اطلاعات و دانش‌شناسی، به‌ویژه کتابخانه‌های عمومی و مطالعات خواندن مقاله پژوهشی می‌پذیرد.

در مراسم تکریم و معارفه مدیرکل دفتر پژوهش و آموزش نهاد برگزار مطرح شد

ارتباط و همکاری دفتر پژوهش نهاد با ۲۷ دانشگاه کشور

جدید این اداره کل در کتابخانه مرکزی پارک‌شهر تهران برگزار شد. در این نشست امین متولیان ضمن تقدیر از فعالیت‌های پربار و ارزنده محمد جوهرچی در دفتر پژوهش و آموزش نهاد، طی سخنانی گفت: نتیجه آشنایی پانزده شانزده ساله با جناب دکتر جوهرچی، شناختن مردی است عمیقاً فرهنگی، به‌جد دغدغه‌مند، اصیل، متدین و در همه حال متواضع که نه اهل تظاهر و تفاخر است نه طمع در منصب و موقعیت‌اش دارد.

وی افزود: روزهای نخستین آغاز همکاری در نهاد، تصمیم گرفتیم که امر پژوهش را محدود به چند چهره علمی و چند دانشگاه

مراسم تکریم و معارفه مدیرکل اداره پژوهش و آموزش نهاد با حضور امین متولیان، معاون برنامه ریزی، پژوهش و فناوری اطلاعات نهاد؛ مهدی رضانی، معاون توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی؛ سیدباقر میرعبداللهی، مدیرکل تأمین منابع؛ لیلی هاشمی، مدیرکل فناوری اطلاعات؛ اصغر گودرزی، مدیرکل توسعه کتابخانه‌ها و مشارکت‌ها؛ هادی آشتیانی، مدیرکل امور فرهنگی؛ سیامک محبوب، مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی؛ هادی ناصری طاهری، مدیرکل کتابخانه‌های عمومی استان تهران و همچنین محمد جوهرچی، مدیرکل سابق دفتر پژوهش و آموزش نهاد و سجاد محمدیان، سرپرست

پایدار مانده تقویت شود. هرچند امروز از حضور مستمر این برادر خوبم در نهاد محروم می‌شویم اما از سویی شخصا خشنودم و امیدوار که بودن ایشان در مجموعه بنیاد دایره المعارف اسلامی و دانشنامه جهان اسلام، بساط تنعم علمی آن مجموعه به ویژه گروه تاریخ علم را بیشتر فراهم می‌کند.

از جناب محمدیان نیز که از رویش‌های امیدوار کننده نهاد است قدردانی می‌کنم که هم مردانه و در عین کاستی‌ها، به آقای جوهرچی مدد رساند و هم مسئولیت این سرپرستی را پذیرفت. امید دارم که آینده کتابخانه‌های عمومی این سرزمین، با وجود کسانی که بهره دانشی مرتبط و تجربه سالم و قوی مدیریتی دارند، آینده‌ای موجه باشد. نقش همدلی و تلاش برای پیشبرد بهتر کارها در نهاد

مهدی رمضانی نیز با اشاره به خدمات محمد جوهرچی در طول حضور خود در نهاد، عنوان کرد: اگر طی مدت همکاری در نهاد توفیقی حاصل شده و دستاوردی به جامعه ارائه شده، پس از فضل و رحمت الهی قطعاً نتیجه فضای همدلی و مودتی بوده که در مجموعه مدیران نهاد وجود داشته و دارد که در این میان جناب آقای جوهرچی سهم

مرکز نشین نکنیم و من دیدم که ایشان با حرص و همت، بدون هیچ تمتع و تصرفی به نفع خود، برای ملی شدن پژوهش در نهاد تلاش کرد و در خیلی از موارد کاسه داغ‌تر از آش شد تا دانشگاه‌ها و مراکز علمی و مطالعاتی دیگر شهرهای کشور هم فعالانه داخل در این اتفاق شوند. واقعا عزیز بود بر او کم‌کاری‌ها و البته حریص بود بر ارتقای ماحصل طرح‌ها و بیش از همه رحیم و رؤف بود تا جایی که در بسیاری مواقع من تاب این همه رافت را نداشتم.

معاون برنامه ریزی، پژوهش و فناوری اطلاعات نهاد گفت: چارچوبی که ایشان طراحی و تدبیر کرد، کم‌زحمت بدست نیامد. کم‌کنایه نشنید و کم‌بی‌مهری و بی‌انصافی ندید اما بر همه اینها صبر کرد تا پروژه پژوهش در نهاد پیش برود آن‌هم در دوره‌ای که مدیریت اخلاق‌گرا، دشوار است.

وی تصریح کرد: امید که دستاوردهای مستحسن، متنوع و موثر ایشان در ابعاد مختلف دفتر پژوهش، بیش از همه رضایت خداوند را بدست آورد و نگاه منصفانه و متعادل ایشان به عاملان پژوهش و آموزش در این حوزه، چه متخصصان عرصه کتابداری چه پژوهشگران و دانشوران دیگر حوزه‌ها،

بالایی در به وجود آمدن این فضا داشت؛ از اینکه ایشان از جمع ما خارج می‌شوند ناراحت هستیم.

معاون توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی نهاد، افزود: در مورد خصوصیات و سجایای اخلاقی ایشان صحبت‌های بسیاری شد که همه آن‌ها به دور از اغراق و مبین شخصیت والای وی است. چیزی که ما شاهد بودیم و حاصل آن را می‌دیدیم، تلاش و همت ایشان برای پیشبرد بهتر امور و انجام کارها به بهترین شکل ممکن با وجود تمام محدودیت‌ها بوده است.

وی با آرزوی موفقیت برای ادامه فعالیت جوهرچی در عرصه جدید، گفت: برای آقای محمدیان هم آرزوی توفیق دارم. امیدواریم جوانگرایی به معنای اینکه دانش، تجربه و هم‌انگیزه برای اجرای کار فراهم باشد، به کمک این مجموعه بیاید و آقای محمدیان در مسئولیت جدید و در امور پیش روی خود موفق باشد.

● تواضع عالمانه و دقت نظر در پیشبرد طرح‌ها

محمدهادی ناصری طاهری نیز در ادامه این نشست درباره ویژگی‌های شخصیتی و حرفه‌ای محمد جوهرچی گفت: در ادبیات ما و در روایات اشاره شده به اینکه یکی از

ویژگی‌های عالم و دانشمند، تواضع و فروتنی است. در طول مدتی که در خدمت آقای دکتر جوهرچی بودیم، هرچه بیشتر این آشنایی شکل گرفت، بیشتر این موضوع را در ایشان یافتیم. یکی از ویژگی‌های ایشان در مشی و مرام و سلوک همین تواضع و فروتنی بود که همه همکاران نیز به آن اذعان دارند. به طوری که به رغم سوابق گسترده و عمیق و جایگاه علمی، در هم‌کلامی با دیگران، فاصله علمی خود را بروز نمی‌داد.

وی افزود: توانایی ویژه و آموزنده ایشان در نگارش پرمغز، پیگیری‌های مجدانه، اختصاص وقت مضاعف برای پیشبرد بهتر امور و دقت نظر در تهیه گزارش برنامه‌ها و بسیاری موارد دیگر از موضوعاتی بود که در طول فعالیت حرفه‌ای، کمتر به چشم دیدیم که البته نتایج این دقت نظر هم در کارنامه ایشان در حوزه دفتر پژوهش مشهود است. آرزوی موفقیت و سلامت برای ایشان و خانواده محترمشان دارم و تلاش کردم از این دوره‌ای که در خدمت آقای دکتر جوهرچی بودم، از رفتار و منش این ایشان درس بگیرم.

مدیرکل کتابخانه‌های استان تهران درباره انتصاب سجاد محمدیان به عنوان سرپرست اداره کل پژوهش و آموزش نهاد، گفت: برادر عزیزمان جناب آقای محمدیان که امروز

آموختیم. آرزوی موفقیت برای شما دارم و از این پس با جناب آقای محمدیان که بیشتر در حوزه کارهای پژوهشی در خدمت‌شان بودیم، همکاری نزدیک‌تری خواهیم داشت. سیامک محبوب، مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی نیز گفت: آقای دکتر جوهرچی در طول همکاری با راهنمایی‌های خود ما را در مسیر صحیح حرکت قرار داد و کمک کرد کارها به درستی پیش برود. از میان تمام خصائل ایشان باید به مهربانی و قدرت مدیریت اشاره کنم. برای آقای محمدیان هم آرزوی موفقیت دارم و هر کاری از دست من بربایید، بی‌دریغ در خدمت ایشان هستم. در ادامه هادی آشتیانی، مدیرکل امور فرهنگی نهاد طی سخنانی گفت: به نمایندگی از تمام مدیران کل استانی از خدمات و زحمات آقای دکتر جوهرچی در نهاد کمال تشکر را داریم. شاید در این جمع کم‌ترین برخورد و دیدار را با ایشان داشتم اما تشخیص ایشان در همان دیدارهای کوتاه نیز بسیار مشهود بود. ان‌شاء که هر جا هستید موفق باشید و منشأ خیر و برکت باشید. برای آقای محمدیان هم آرزوی موفقیت دارم. لیلی هاشمی، مدیرکل فناوری اطلاعات نهاد، با اشاره به دوران همکاری با محمد

مسئولیت را بر عهده گرفتند، اهتمام و دغدغه ویژه برای کارهایی که در مجموعه نهاد و شاید خارج از وظایف اداری و مسئولیت‌های تعریف شده‌شان بوده دارند که بسیار قابل تقدیر است، مانند دغدغه و نوع پیگیری ایشان نسبت به مدرسه جهادی خواندن و حضور در منطقه خمینی شهر بشاگرد در کنار سایر همکاران نهاد. برای ایشان هم آرزوی موفقیت دارم و امیدوارم در مسیری که قرار گرفتند به خوبی مأموریت‌های محوله را انجام دهند.

● تقدیر از ۶ سال همکاری در نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور

سید باقر میرعبداللهی نیز در این نشست گفت: وجود شخصیت‌هایی مانند آقای جوهرچی، و چنین افرادی است که کار در این عرصه را برای ما آسان‌تر می‌کند. نخستین مواجهه با آقای دکتر جوهرچی نشان می‌داد که ایشان از جنس دیگری هستند و برایشان آرزوی موفقیت می‌کنم.

علی اصغر گودرزی، مدیرکل توسعه کتابخانه‌ها و مشارکت‌ها نهاد، نیز در سخنان کوتاهی گفت: ما هم از رفتن آقای دکتر جوهرچی حسرت می‌خوریم و در حوزه حرفه‌ای و هم در حوزه اخلاقی از ایشان

کامل در دفتر پژوهش و آموزش و یا اداره کل پژوهش و نوآوری گمارده و متعهد بودم. من از پس ۱۵ سال عیش نوجوانانه و جوانانه با کتاب و پس از آن ۱۵ سال دیگر معاش بنده که شیمی و کیمیا و حقوق و سیاست خوانده بودم، به خانه کتاب پذیرفته شدم و کسب و کار کتاب و کتابخانه و نشر روزیام شده بود. زمانی که این پیشنهاد، رزق من شد و به نهاد دعوت شدم، رو به شکرانه باز نکردم و کمی هم ترش رویی کردم؛ استغفرالله. اما آقای دکتر متولیان مرا راهنمایی کرد که این مجالی است در عرصه ملی و آن را غنیمت بشمار.

جوهرچی ادامه داد: در تمام این ۶ سال بسیار این موضوع را حس کردم و امروز که از این جولانگاه فاصله می‌گیرم، به حسرت می‌روم و از همین جهت قدر این نعمت از خداوند عزیز را پاس می‌دارم و پس از آن از آقای مختاریور و بزرگوارانی که به کرامت من را به این خانه مهمان کردند و همه عزیزانی که در این مسیر همراهی کردند، تشکر می‌کنم و این حدیث نعمت را شکر می‌گوییم.

جوهرچی تصریح کرد: تلاش بر این بود که اداره کل پژوهش خادم تمام بخش‌های نهاد برای حل مسائل کتابخانه‌های عمومی

جوهرچی در نهاد، یادآور شد: در مدتی که با آقای دکتر جوهرچی همکاری مستمری در مباحث مختلف کاری در معاونت برنامه‌ریزی داشتیم، مسائل بسیاری از ایشان یاد گرفتم و ایشان دید من را نسبت به بسیاری از مباحث تغییر داد. خاطرات خوبی از ایشان داریم و امیدوارم هر جا که هستند، موفق باشند. آقای محمدیان هم که از همکاران جوان و فعال نهاد هستند، توانستند در بحث آکادمیک و هم در بحث اجرایی خودشان را اثبات کنند. برای ایشان هم آرزوی موفقیت می‌کنم.

● دفتر پژوهش، خادمی برای حل مساله هم بخش‌های نهاد

بخش دیگری از این مراسم به سخنان محمد جوهرچی، مدیرکل سابق اداره پژوهش و آموزش نهاد اختصاص داشت. وی درباره حضور خود در نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، طی سخنانی گفت: خدا را شاکرم به واسطه ثناهای جمیلی که البته من شایسته‌اش نبودم، و همینطور حضور شما در این جلسه و افتخار همراهی با شما عزیزان در طول این زمان، همه برای من از رحمت خاص الهی بود که خداوند را برای این رحمت و نعمت شاکرم.

وی افزود: در چرخش ایام، من ۶ سال

با اینکه آقای دکتر جوهرچی از گفتن آمار و ارقام ابا دارند، باید بگویم که دفتر آموزش و پژوهش نهاد امروز با ۲۷ دانشگاه کشور ارتباط و همکاری دارد که این اتفاق در میان تمام سازمان‌های دولتی بی‌همتا است.

وی افزود: آموزش نهاد قطعا مدیران و تدبیر آقای دکتر متولیان و مدیریت و اجرای آقای دکتر جوهرچی و همچنین تلاش‌های سرکار خانم پارسا و همکاران‌شان در این اداره است. در این دوره آموزش در نهاد شکل حرفه‌ای گرفت و برای که کار بسیار بزرگی بود که نتیجه آن یک میلیون و ۳۰۰ ساعت آموزش بود.

محمدیان با اشاره به در پیش بودن فصل برداشت پژوهش در نهاد، گفت: امیدواریم در ۶ ماه دوم سال جاری شاهد اتمام ۱۰ پروژه پژوهشی در نهاد باشیم و فرصت آن را داریم که تحولی در نهاد و توسعه‌ای در خدمات و وظایف‌مان ایجاد کنیم. تا روزی که این مسئولیت بر عهده بنده است و اعتماد جناب آقای متولیان به بنده پابرجا باشد، تمام تلاشم را خواهم کرد تا رویکرد و تحولی که آقای جوهرچی در نهاد مطرح کرد را ادامه دهم و در این مسیر بیش از پیش همراهی واحدهای دیگر را می‌طلبم.

و عموم ملت ایران که بالقوه مخاطب کتابخانه‌های عمومی هستند، باشد. همه کتابخانه‌های موجود در سراسر کشور اعم از روستایی، شهری و سیار، همه درجه‌هایی هستند که شیرینی خدمت و برنامه‌های این مجموعه را به کام تک تک شهروندان این کشور با توجه به تنوع علایق و سلیق آن‌ها برسانند. بنده هم وظیفه داشتم که این خدمت‌سازی را برای تمام بخش‌ها کارسازی کنم. اگر زمینه‌ای فراهم شده طبیعتا یک بخش از آن وظیفه‌ای بوده که من نسبت به خوبان این اداره و همکاران باید انجام می‌دادم.

وی درباره انتصاب سجاد محمدیان به عنوان سرپرست اداره کل پژوهش و آموزش نهاد نیز گفت: یکی دیگر از انگیزه‌های من برای حضور در این مراسم، جناب آقای محمدیان بود. در مورد ایشان خیلی نکته‌ای نمی‌گویم جز اینکه شکل‌گیری بخشی از نظم و نسق گروه پژوهش حتما مرهون اندیشه، طرح و پیگیری ایشان بوده است.

جوهرچی تأکید کرد: در تمام این مسیر منت دار لطفی بودم که خداوند بر این بنده‌اش کرد و این اتفاق خوشایند رخ نمود و فرصتی برای توفیق خدمت بود.

● ارتباط و همکاری پژوهشی با ۲۷ دانشگاه کشور

سجاد محمدیان، سرپرست اداره کل پژوهش و آموزش نهاد نیز طی سخنانی گفت: امروز دقیقا ۴ سال و ۷ روز است که به معاونت برنامه‌ریزی اضافه شدم و افتخار همکاری در این معاونت را داشتم که از این مدت ۳۰ ماه در دفتر پژوهش کنار آقای دکتر جوهرچی بودم و شاگردی کردم و از ایشان یاد گرفتم. در واقع در طی این مدت در دفتر آموزش و پژوهش کار بزرگی صورت گرفت.

طی ارائه یک طرح پژوهشی مورد بررسی قرار گرفت؛

وجود اسباب بازی سبب مراجعه بیشتر به کتابخانه‌ها شده است

بر این اساس دکتر حسن محمودی توپکانلو، عضو هیأت علمی دانشگاه سمنان به عنوان مجری طرح «بررسی، ارزیابی و ارائه الگو برای استفاده از اسباب‌بازی در کتابخانه‌های عمومی کشور»، طی یک روند ۱۱ ماهه به بررسی وضعیت موجود استفاده از اسباب‌بازی در کتابخانه‌های عمومی کشور، دانش و توانمندی کتابداران در زمینه اسباب‌بازی، اصول و معیارهای مربوط به اسباب‌بازی، اصول و معیارهای مربوط به

طرح پژوهشی «بررسی، ارزیابی و ارائه الگو برای استفاده از اسباب‌بازی در کتابخانه‌های عمومی کشور» بنا به سفارش معاونت توسعه کتابخانه‌ها و ترویج کتابخوانی (اداره کل تأمین منابع) و نظارت معاونت برنامه‌ریزی، پژوهش و فناوری اطلاعات نهاد، با هدف دستیابی به الگویی برای استفاده از اسباب‌بازی در کتابخانه‌های عمومی کشور، در روند فعالیت‌های پژوهشی نهاد قرار گرفت.

شده کتابخانه‌ها لزوم تغییر و تحول جدی در خدمات کتابخانه‌های عمومی خود داشته باشند.

حسن محمودی توپکانلو به سابقه ارائه بازی و اسباب‌بازی در کتابخانه‌ها به عنوان یک خدمت پرداخت و گفت: تاریخ حضور آنها به قرن نوزدهم باز می‌گردد. از زمان انقلاب صنعتی به این سو، افراد زیادی به کتابخانه‌ها مراجعه کرده‌اند تا از خدمات بازی آنها استفاده کنند. وجود قدیمی‌ترین باشگاه‌های شطرنج دلیل محکمی است بر این ادعا بوده است. بنابراین، همانطور که مدیریت اطلاعات در کتابخانه امر جدیدی نیست و از زمان نگاشتن در کتابخانه‌ها آغاز شده است و تنها محمل‌های اطلاعاتی دچار تغییر و تحول گشته‌اند، بازی و اسباب‌بازی نیز مفهوم جدیدی در کتابخانه‌ها نیستند و آنچه که جدید می‌نمایند تغییر پوسته بازی‌هاست که روزانه دستخوش تغییر و تحول می‌شود.

وی با اشاره به برخی پژوهش‌های صورت گرفته در این زمینه ادامه داد: در سال‌های اخیر توجه زیادی به استفاده از بازی و اسباب‌بازی در کتابخانه‌های عمومی شده است و بسیاری صاحب‌نظران استفاده

بخش اسباب‌بازی و همچنین عوامل مربوط به نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور پرداخت. یافته‌های این پژوهش که حاصل مطالعات کتابخانه‌ای و پیمایشی و همچنین تحلیل اطلاعات دریافت شده از کتابداران و همچنین کارشناسان حوزه بازی و اسباب‌بازی، استادان رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی، و کارشناسان و مدیران نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور بوده، به ارائه پیشنهادهایی کاربردی در این حوزه منجر شد که در نشستی با حضور معاونان و مدیران کل نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، توسط مجری این طرح پژوهشی ارائه شد.

● مرور سابقه ارائه اسباب‌بازی در کتابخانه‌ها

حسن محمودی توپکانلو در این نشست با اشاره به الزامات و ضرورت‌های استفاده از اسباب‌بازی در کتابخانه‌های عمومی گفت: امروزه کتابخانه دیگر مکانی برای ارائه کتاب و دیگر مواد چاپی نیست، بلکه طیف وسیعی از خدمات در کتابخانه‌ها ارائه می‌شود. تحولات اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و فناورانه و تغییر در نیازها، علایق، سلیق و رفتار کاربران و مهمتر از همه دگرگونی در مفاهیمی چون سرگرمی، آموزش و اطلاع‌رسانی باعث

از فضای بازی و اسباب‌بازی را یکی از ضرورت‌های کتابخانه‌های امروزی می‌دانند. چراکه این امر مزایایی چون توسعه‌های مهارت‌های شناختی، ارتباطی، اجتماعی، فکری کودکان و مراجعان کتابخانه، ارتقای توانایی‌ها و دانش اعضا، فراهم کردن زمینه‌ای برای سرگرمی اعضای جامعه، فراهم کردن امکانات بازی برای همه اقشار جامعه افزایش کاربران کتابخانه و افزایش جذابیت‌های محیط کتابخانه دارد.

این عضو هیأت علمی دانشگاه سمنان یادآور شد: طبق یافته‌های پژوهش نیکلسون در سال‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۳ بیشتر از سه چهارم کتابداران مورد مطالعه گزارش کردند که افرادی که در برنامه‌های بازی کتابخانه شرکت کرده‌اند، پس از آن از کتابخانه نیز استفاده کرده‌اند و این نشان می‌دهد که استفاده از برنامه بازی و داشتن بخش اسباب‌بازی یک تبلیغ مؤثر و بزرگ برای هر کتابخانه است و عامل افزایش تعداد مخاطبان کتابخانه در درازمدت خواهد بود.

● تشریح اهداف مورد توجه در طرح

پژوهشی

حسن محمودی توپکانلو هدف نهایی در این طرح پژوهشی ارائه الگویی برای استفاده از اسباب‌بازی در کتابخانه‌های عمومی کشور است که در این مسیر اهدافی دیگری چون بررسی میزان استفاده کاربران از اسباب‌بازی در کتابخانه‌های عمومی کشور؛ بررسی میزان دانش و توانمندی کتابداران در ارتباط با استفاده از اسباب‌بازی در کتابخانه‌های عمومی کشور؛ بررسی میزان اثربخشی استفاده از اسباب‌بازی در کتابخانه‌های عمومی کشور از دیدگاه کاربران و کتابداران؛ شناسایی دانش و تجربیات دیگر کشورها در استفاده از اسباب‌بازی در کتابخانه‌های عمومی و در

نهایت شناسایی اصول و معیارهای استفاده از اسباب‌بازی در کتابخانه‌های عمومی از دیدگاه صاحب‌نظران دنبال شد.

وی همچنین درباره جامعه پژوهش و روش گردآوری اطلاعات توضیح داد: برای گردآوری داده‌های پژوهش از دو راهبرد مطالعه کتابخانه‌ای و پیمایش بهره گرفته شد. جامعه پژوهش در بخش کمی کتابداران کتابخانه‌های عمومی کشور بودند. و در بخش کیفی نیز شامل سه گروه کارشناسان حوزه بازی و اسباب‌بازی، استادان رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی، و کارشناسان و مدیران نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور بودند که برای گردآوری داده‌های کمی پژوهش از پرسشنامه محقق‌ساخته استفاده شد که تعداد ۸۹۹ نفر از کتابداران به آن پاسخ دادند.

این عضو هیأت علمی دانشگاه سمنان در بخش یافته‌های این طرح پژوهشی، به تشریح وضعیت موجود استفاده از اسباب‌بازی در کتابخانه‌های عمومی کشور، دانش و توانمندی کتابداران در زمینه اسباب‌بازی، اصول و معیارهای مربوط به اسباب‌بازی، اصول و معیارهای مربوط به بخش اسباب‌بازی و همچنین عوامل مربوط به نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور پرداخت که این یافته‌ها به ارائه پیشنهادها کاربردی در سه حوزه مجزا به منظور استفاده بهتر و اثربخش‌تر از اسباب‌بازی در کتابخانه‌های عمومی منجر شد.

● پیشنهادهای کاربردی برای استفاده از

اسباب بازی در کتابخانه‌ها

حسن محمودی توپکانلو به ارائه پیشنهادات حاصل از این طرح پژوهشی در حوزه «بهبود دانش و توانمندی کتابداران در زمینه اسباب‌بازی» پرداخت و گفت: برگزاری

زبانی کشور و در نهایت ارائه دستورالعمل‌های شفاف و دقیق برای خدمات بخش اسباب بازی کتابخانه‌ها و یا تفویض برخی اختیارات به کتابداران نیز پیشنهادهای ارائه شده در این بخش هستند.

«بهبود وضعیت بخش اسباب‌بازی کتابخانه‌ها» سومین حوزه از پیشنهادهای این طرح پژوهشی بود که حسن محمودی توپکانلو در این باره گفت: ایجاد و در نظر گرفتن فضای لازم برای ارائه خدمات اسباب بازی در کتابخانه‌ها، استفاده از نیروی دائم و آموزش دیده در بخش اسباب‌بازی، انعقاد تفاهم نامه و تشکیل کارگروه با سایر دستگاه‌های فعال در این زمینه مانند کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان به منظور بهره‌مندی از تجربیات آنها و همچنین انجام تبلیغات هدفمند در راستای بهره‌گیری از پتانسیل خیرین در کشور برای حمایت مادی و معنوی از این طرح، پیشنهادهایی است که برای بهبود وضعیت بخش اسباب‌بازی کتابخانه‌ها ارائه می‌شود.

دوره‌های آموزشی ضمن خدمت، ایجاد سامانه به اشتراک گذاری تجربیات کتابداران، تعامل و ایجاد زمینه ارتباط کتابداران کتابخانه‌های عمومی با دیگر سازمان‌های مرتبط، استفاده از کتابداران علاقه‌مند به این بخش از طریق آزمون‌ها و بررسی‌های لازم و همچنین استفاده از نیروهای داطلب و کارآموز برای جبران کمبود نیروی انسانی در مناطق محروم و کم برخوردار پیشنهاد می‌شود. وی همچنین درباره پیشنهادهای این طرح پژوهشی در حوزه «بهبود فرایند تهیه و مجموعه‌سازی اسباب‌بازی‌ها» گفت: اولویت دهی به خرید اسباب بازی‌هایی که ضمن داشتن بار معنایی و فرهنگی مناسب (سازگار با فرهنگ ایرانی اسلامی) تقویت‌کننده مهارت‌های شناختی، اجتماعی، ارتباطی و حل مسأله باشند، منطبق بودن اسباب بازی‌ها با ویژگی‌های مکانی و محیطی کتابخانه (مانند سکوت، آرامش کتابخانه‌ها)، ارائه خطمشی مجموعه‌سازی برای تهیه اسباب‌بازی، در اولویت قرار گرفتن مناطق روستایی، محروم و کرم‌برخوردار برای خرید و ارسال اسباب‌بازی، تشکیل کارگروه‌های استانی یا منطقه‌ای به منظور نیازسنجی دقیق اسباب بازی‌های مورد نیاز با توجه به تنوع قومی، نژادی، مذهبی و

با اتمام فرایند داوری؛

نخستین «جشنواره مرورنویسی» برگزیدگان خود را شناخت

سه تن از کارشناسان نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور بررسی و در نهایت ۳۴۴ اثر، متناسب با معیارهای تعیین شده انتخاب و برای داوری نهایی ارسال شد. داوری نهایی توسط حسن صنوبری، شاعر، روزنامه‌نگار و پژوهشگر، رقیه کیه، روزنامه‌نگار و فعال فرهنگی و الهام عظیمی، روزنامه‌نگار و فعال فرهنگی انجام شد.

بر اساس نتایج داوری، اسامی برگزیدگان این مسابقه عبارت است از: یوسف عابدی،

نخستین «جشنواره مرورنویسی» با هدف تقویت و بسط این مهارت در میان کتابداران کتابخانه‌های عمومی کشور، بهار و تابستان ۹۸ و ۹۹ برگزار شد. فرایند داوری این مسابقه در دو مرحله اولیه و نهایی انجام شد و طی آن ده نفر به عنوان برگزیده و ده نفر به عنوان شایسته تقدیر معرفی شدند.

در داوری اولیه، آثار دریافتی از تمام شرکت‌کنندگان به تعداد هزار کاربرگه، توسط

کارشناس آمار موضوعی (ستاد مرکزی)، نفر اول؛ رضوان اجاقی، کتابدار (کرمانشاه)، نفر دوم؛ سمیه رحمان پور، رئیس اداره امور کتابخانه‌ها و کتابخوانی (آذربایجان غربی)، نفر سوم؛ احسان کرمی، کتابدار (کرمانشاه)، نفر سوم؛ مریم سپیانی، کتابدار (اصفهان)، نفر چهارم؛ رحمان کوهستانی، مسئول کتابخانه (گلستان)، نفر پنجم؛ اعظم بیک لو، کارشناس مسئول برنامه ریزی، آمار و پژوهش (اصفهان)؛ مریم اسداللهی نژاد اناری، مسئول کتابخانه (اصفهان)؛ کبری حاجیوند غلامی، کتابدار (خوزستان)؛ منصور فرهادی، رئیس اداره شهرستان (کرمان). همچنین محمد سعیدی فر، کتابدار روستایی از استان مرکزی؛ فرحناز جواهری، مسئول کتابخانه از استان ایلام؛ فاطمه سادات هاشمی علی آبادی، کتابدار از استان اصفهان؛ مرضیه رستمی فروشانی، رئیس اداره امور کتابخانه‌ها و همکاری‌ها از استان بوشهر؛ زهرا سادات حسینی کوشکی، کارشناس تأمین منابع از استان اصفهان؛ آرزو اسماعیلی، مسئول کتابخانه و سانا زهنما، کتابدار بخش دیدار-شنیداری از استان خراسان رضوی؛ فرزانه عموئی، کتابدار بخش کودک از استان قزوین؛ پروین عبدالله زاده عیسی کند، مسئول کتابخانه از استان آذربایجان غربی و سودابه عزیزی، کتابدار از استان تهران، در نخستین جشنواره مرورنویسی به عنوان شایسته تقدیر شناخته شدند.

گفتنی است، منابع اصلی و راهنمای عملی و معیار داوری جشنواره مرورنویسی، بر پایه منابع آموزشی «خدمات مشاوره خوانندگان در کتابخانه عمومی» و کتاب «چگونه مرور کتاب بنویسیم؟: مرورنویسی برای مشاوره خوانندگان» بود. این

منابع از طریق سامانه آموزش کارکنان در دسترس همکاران قرار گرفت. در ادامه، فهرست پیشنهادی از کتاب‌های داستانی و غیرداستانی تألیفی و ترجمه‌ای از طریق «کتابخانه الکترونیکی» سامانه آموزش برای انتخاب و مطالعه در اختیار شرکت‌کنندگان قرار گرفت و آن‌ها با برگزیدن تنها یک کتاب از میان عنوان‌های پیشنهادی، پس از مطالعه، با بهره‌مندی از مهارت‌های خود و یا آموزه‌های کسب‌شده در بخش یک، به نگارش یک مرور، یک گزارمان و یا هر دو اقدام کردند. لازم به ذکر است، گزیده آثار نخستین «جشنواره مرورنویسی» نیز به‌شیوه مناسب در اطلاعات منبع‌شناختی «سامان»، به‌عنوان سنگ بنای زیرسامانه و شبکه مشاوره خوانندگان در کتابخانه‌های عمومی ایران درج می‌شود.

به همت معاونت برنامه ریزی، پژوهش و فناوری اطلاعات نهاد و با حضور دکتر «جوزف متیو»
سردبیر «فصلنامه کتابخانه عمومی»؛

وبینار «ارزش کتابخانه های عمومی، از ارزانی تا ارزندگی» برگزار شد

وبینار ارزش کتابخانه عمومی از ارزانی تا ارزندگی

نشست صبح ساعت ۱۰ تا ۱۲

• کتابخانه عمومی ارزش مینا

دکتر سیامک منصوب
مدیرکل دفتر برنامه ریزی نهاد کتابخانه های عمومی کشور

– ارزش و گستره مفهومی آن برای کتابخانه،

– مروری بر کتاب «کتابخانه عمومی کاربرمحور»

• ارزش افزوده کتابخانه عمومی

دکتر جوزف متیو
سردبیر مجله Public Library Quarterly

– ارزش افزوده کتابخانه عمومی؛

– برآمدهای کتابخانه عمومی برای کاربران.

نشست عصر ساعت ۱۴ تا ۱۶

• پارادایم کاربرمحوری در سازمان

دکتر مجتبی احمدی
مدیر گروه مدیریت دولتی دانشکده مدیریت دانشگاه تهران

– فلسفه سازمان کاربرمحور؛

– چالش های نظری و عملی سازمان کاربرمحور

• کتابخانه عمومی کاربرمحور

دکتر مریم نظری
دکترای سواد اطلاعاتی از دانشگاه شهید اشکناز

– مسیر تحقق کتابخانه عمومی کاربرمحور؛

– تجاربی از کاربرمحوری در کتابخانه های عمومی جهان.

زمان: چهارشنبه ۳۰ مهر ۱۳۹۹

بخش زنده:

iranpl.ir

tehranpl

tehranpl.ir

به همت معاونت برنامه ریزی، پژوهش و فناوری اطلاعات نهاد وینار «ارزش کتابخانه های عمومی، از ارزانی تا ارزندگی» با حضور دکتر «جوزف متیو» سردبیر «فصلنامه کتابخانه عمومی» برگزار شد.

این وینار روز چهارشنبه ۳۰ مهرماه در دو نوبت صبح (۱۰ الی ۱۲) و عصر (۱۴ الی ۱۶) برگزار شده و به موضوعات «کتابخانه عمومی ارزش مینا»، «ارزش افزوده کتابخانه عمومی»، «پارادایم کاربرمحوری در سازمان» و «کتابخانه عمومی کاربرمحور» پرداخت.

در بخش نخست وینار دکتر سیامک محبوب، مدیرکل دفتر برنامه ریزی نهاد کتابخانه های عمومی کشور با موضوع «کتابخانه عمومی ارزش مینا» به سخنرانی پرداخت. در این سخنرانی ارزش و گستره مفهومی آن برای کتابخانه و نیز مفهوم کتابخانه عمومی کاربر محور بررسی شد. در ادامه این بخش دکتر جوزف متیو، سردبیر «فصلنامه کتابخانه عمومی» (Public Library Quarterly) در سخنرانی با عنوان «ارزش افزوده کتابخانه عمومی» به تشریح برآمدهای کتابخانه عمومی برای کاربران پرداخت.

همچنین در بخش دوم وینار «ارزش کتابخانه های عمومی، از ارزانی تا ارزندگی» دکتر مجتبی امیری، مدیر گروه مدیریت دولتی دانشکده مدیریت دانشگاه تهران در بخشی تحت عنوان «پارادایم کاربرمحوری در سازمان» به مباحثی همچون فلسفه سازمان کاربرمحور و چالش های نظری و عملی سازمان کاربرمحور پرداخت.

در ادامه این بخش دکتر مریم نظری، دکترای سواد اطلاعاتی از دانشگاه شفیلد انگلستان در سخنرانی با موضوع «کتابخانه عمومی کاربرمحور» به تشریح مسیر تحقق کتابخانه عمومی کاربر محور پرداخت و تجاربی از کاربرمحوری در کتابخانه های عمومی جهان را بیان کرد.

وینار «ارزش کتابخانه های عمومی، از ارزانی تا ارزندگی» از طریق پایگاه اطلاع رسانی نهاد کتابخانه های عمومی کشور به نشانی (iranpl.ir)، صفحه آپارات اداره کل کتابخانه های عمومی استان تهران به نشانی (tehranpl) و صفحه اینستاگرام اداره کل کتابخانه های عمومی استان تهران به نشانی (tehranplir@) در دسترس علاقمندان قرار داشت.

جوزف آر متیوز:

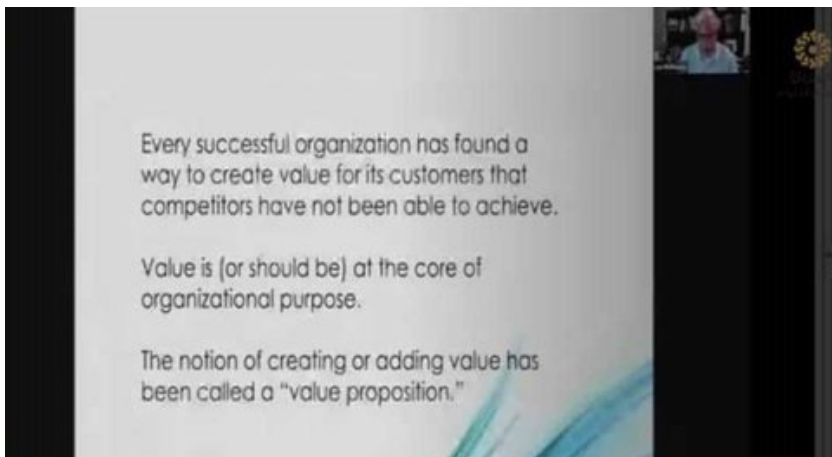
آنچه باید توسط کتابخانه‌ها مورد توجه باشد «ساختن اجتماع» است

Dr. Joseph R. Matthews

وبینار «ارزش کتابخانه‌های عمومی: از ارزانی تا ارزندگی» که به همت معاونت برنامه‌ریزی، پژوهش و فناوری اطلاعات نهاد تدارک دیده شده، چهارشنبه ۳۰ مهرماه ۱۳۹۹ با سخنرانی جوزف آر متیوز (سردبیر فصلنامه Public Library Quarterly)، سیامک محبوب (مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی نهاد)، مجتبی امیری (مدیر گروه مدیریت دولتی دانشکده مدیریت دانشگاه تهران) و مریم نظری (دکترای سواد اطلاعاتی از دانشگاه

شفیلد انگلستان) برگزار شد. در نخستین بخش از این نشست مجازی جوزف آر متیوز طی سخنرانی خود با موضوع «ارزش افزوده کتابخانه عمومی» گفت: امروز می‌خواهیم راه‌هایی را بررسی کنیم که از طریق آن، سازمان‌های فرهنگی، از جمله کتابخانه‌ها، آرشیوها، موزه‌ها و گالری‌ها، می‌توانند به زندگی مراجعه‌کنندگان ارزشی اضافه کنند. صحبت‌های امروز من مبتنی بر کتابم با عنوان «ارزش‌افزایی برای

کتابخانه‌ها، آرشیوها و موزه‌ها است که در سال ۲۰۱۶ میلادی توسط انتشارات لایبرریز آنلاینمنت منتشر شده است. وی افزود: هر بار که کسی با خودش فکر می‌کند به سازمانی مراجعه کند (چه به صورت حضور فیزیکی، چه به صورت مجازی و خواه سازمان شما کتابخانه باشد، خواه موزه یا آرشیو)، در واقع تبادل ارزشی که اتفاق می‌افتد را محاسبه می‌کند. به این صورت که «آیا من نسبت به زمانی که صرف می‌کنم و هزینه‌های رفت و آمد و ... ارزش بیشتری به دست خواهم آورد؟» و متأسفانه ارزش، چیزی است که ما مفهوم آن را در حوزه کتابداری به خوبی نیاموخته‌ایم؛ این چیزی است که شما در طول زندگی و در طول فعالیت حرفه‌ای‌تان یاد می‌گیرید.

● مسئله «افزودن ارزش» به

دریافت‌کنندگان خدمات کتابخانه

جوزف آر متیوز در ادامه به معرفی کتاب‌هایی در این زمینه پرداخت و گفت: دو کتاب معرفی می‌کنم که برای درک مفهوم ارزش افزوده و «بیانیه ارزش» بسیار مفیدند؛ یکی کتاب «خلق مدل کسب و کار» و دیگری کتاب «طراحی بیانیه ارزش». هرچند من وارد جزئیات این دو کتاب نمی‌شوم، اما این دو کتاب حتماً باید توسط کسانی که به موضوع ارزش افزوده علاقه‌مند هستند، مطالعه شود.

این پژوهشگر خطاب به کتابداران گفت: سؤالی که باید از خودتان پرسید این است من چطور می‌توانم ارزش بیشتری به زندگی یکایک مراجعه‌کنندگانم بیفزایم؟ ارزش مراجعه‌کننده حضوری کتابخانه یا بازدیدکننده مجازی کتابخانه باید هدف نهایی کتابخانه شما باشد. به گزاره یا ایده ایجاد یا افزودن

همان طور که اشاره کردم ارزش افزوده با همکاری خلق می‌شود و وقتی خلق می‌شود که برنامه‌ها، خدمات و مجموعه‌ها با شخصی تلاقی می‌کند که نیازهای مشخصی در آن زمان مشخص دارد. در برخی موارد این قضیه به پیشرفتی منجر می‌شود که حول محور کاری شکل گرفته است که مورد انتظار کاربر است.

وی افزود: کاربران وقتی تصمیم به استفاده از کتابخانه می‌گیرند (فرقی ندارد مراجعه حضوری باشد یا بازدید مجازی)، سعی دارند به چه چیزی برسند؟ کتابخانه فضای فیزیکی خود را به صورتی سازماندهی کرده که دسترسی به خدمات، فضا و مجموعه‌اش را مهیا سازد. طوری آن‌ها را سازماندهی کرده که انتظار می‌رود برای مردم قابل استفاده باشد. برای مردمی که در این فضای فیزیکی حضور دارند و از کتابخانه استفاده می‌کنند دسترس پذیر باشد. همین طور وبسایت کتابخانه باید به صورتی طراحی شود که استفاده‌کنندگان بتوانند به منابع و خدماتی دست یابند که به واسطه آن‌ها قادر می‌شوند نیازهای مشخصی که دارند را برآورده سازند. کاربر با مجموعه مشخصی از تجربیات، انتظارات و نیازها به کتابخانه شما سر می‌زند و کتابخانه هم دیدگاه‌هایی دارد که آن‌ها را ارائه می‌دهد. این پژوهشگر ادامه داد: از نظر تاریخی کتابخانه‌ها همواره سعی کرده‌اند کاربران خود را با تقسیم‌بندی‌های جمعیت‌شناختی شناسایی کنند. مثلاً تقسیم‌بندی بر اساس تحصیلات در کتابخانه‌های عمومی یا تقسیم‌بندی بر اساس سطح آموزشی در کتابخانه‌های دانشگاهی، مثل زیر لیسانس، دانشجو، فارغ‌التحصیل و غیره. اخیراً تلاش‌های فزاینده‌ای مشاهده می‌شود در

راستای درک و فهم دسته‌بندی بهتر یا این که وقتی کار به کتابخانه فیزیکی یا مجازی می‌کشد چه کارهایی انجام می‌دهد. یکی از راهبردهای ممکن، این است که ما خدمات، فضا و مجموعه کتابخانه را طوری طراحی کنیم که چالش‌های کاربران برای استفاده از کتابخانه را کاهش دهیم. چالش‌هایی که کاربر وقتی می‌خواهد از کتابخانه استفاده کند با آن‌ها مواجه می‌شود.

● راه‌های پنج‌گانه «ارزش‌افزایی» در کتابخانه

متیوز درباره راه‌های ارزش‌افزایی در کتابخانه‌ها گفت: بعد از بررسی منابع موجود من به پنج راه رسیدم که در آن‌ها کتابخانه یا هر سازمان فرهنگی می‌تواند ارزش‌افزایی کند. این راه‌های ارزش‌افزایی در شکلی مانند الماس، به نمایش گذاشته می‌شود. این پنج راه عبارت‌اند از «محتوا»، «زمینه»، «ارتباط»، «همکاری» و در نهایت این چهار تا منجر می‌شوند به «اجتماع سازی».

وی با اشاره به تجربیاتی از پیاده‌سازی این راه‌ها در کتابخانه‌های ملی و دانشگاهی در سراسر دنیا گفت: کریس اندرسون سردبیر مجله وایرد کتابی نوشته که در آن شکل منحنی دم دراز نمودار و این روش توزیع را شرح داده است. در این بحث خاص ما سطح بزرگ منحنی انتشارات بزرگ هستند و در سطح کوچک منحنی انتشارات کوچک قرار دارند. ناشرین دانشگاهی، کتابهای الکترونیکی خودناشر، وبلاگ‌ها و وبسایت‌ها یک جایی در انتهای دم دراز منحنی وبسایت کتابخانه‌ها قرار دارد که دسترسی به منابع دیجیتال شده کتابخانه را مهیا می‌سازند. جوزف آر متیوز در ادامه خطاب به کتابداران گفت: سؤالی که مطرح می‌شود این است که کتابخانه، موزه، آرشیو یا گالری

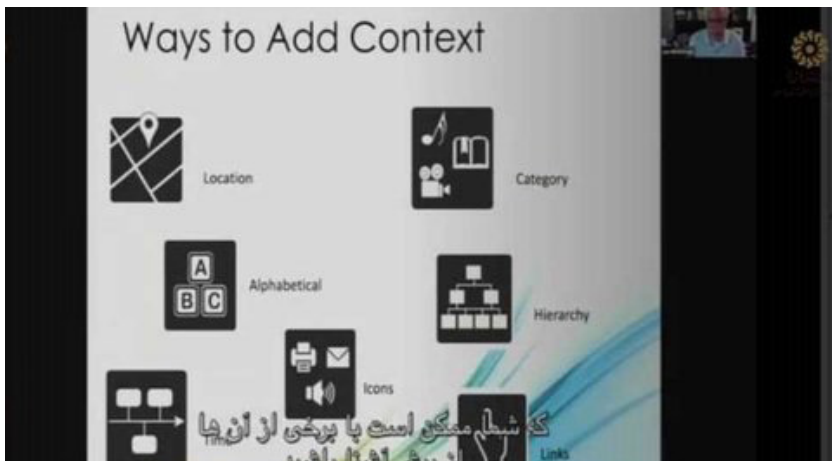
شما چگونه؟ آیا محتوای دیجیتالی شما هم از طریق اینترنت قابل دسترسی است؟ کتابخانه دیجیتال عمومی آمریکا به عنوان پلتفرم و یک جایگاه خاص طراحی شد که در آن تمام محتوای دیجیتال از تمام سازمان‌ها از جمله کتابخانه‌ها، موزه‌ها، آرشیو و گالری‌ها قابل دسترسی و قابل جستجو شود. به این صورت که اصل محتوا در سایت اصلی خود هر جا که باشد، باقی می‌ماند، اما پیوند به آن محتوا در سایت کتابخانه عمومی آمریکا قرار می‌گیرد و می‌تواند از طریق مکان، تاریخ، مجموعه‌ها و نمایشگاه‌ها جستجو شود. وی افزود: به این صورت شما می‌توانید جستجو کنید و دسترسی به منابع عظیمی را به دست بیاورید که در اقصی نقاط ایالات متحده قرار دارند. در اروپا، پروژه یورپانا هست و آن‌ها هم منابع مشابهی را در دسترس قرار داده اند که از طریق آن می‌توانید بسیاری از منابع فرهنگی را در یک مرکز واحد جستجو کنید. منابع بسیار زیادی در این مجموعه توسط خود کاربران ارائه شده‌اند.

این پژوهشگر درباره بازخورد پیاده‌سازی این روش‌ها توضیح داد: بیش از صد میلیون بلاگر در وردپرس حضور دارند. محتوای بسیار زیادی در فیسبوک هست در اینترنت، فلیکرو «اسمش ورد» که یک بستر تولید برای کتاب‌های خویش ناشر است منتشر شده؛ پس از دید یک کاربر، از هر چهار نفر، یک نفرشان تولید کننده محتوایی محسوب می‌شود که به نحوی از انحا به تولید محتوا می‌پردازد. یکی از هر سه نفر، پیام نویس یا منتقد است که به طریقی یک محتوا را تولید، تایید یا نقد می‌کند و پیام و نظرش را ثبت می‌کند. نیمی از کاربران اهل عضو شدن هستند، یعنی اقدام به عضویت در

وبسایت‌ها می‌کنند و مایل‌اند محتوای جدید را که به آن علاقه‌مند هستند از طریق ایمیل یا اعلام نوتیف دریافت و استفاده کنند. مشخص است که جوانان در این فضاها از کاربران مسن‌تر به نسبت فعال‌ترند. علی‌الخصوص در این‌گونه از وبسایت‌ها و شبکه‌های مجازی و منابع توزیع محتوای اینترنتی.

متیوز ادامه داد: روش دومی که می‌توانیم ارزش افزوده ایجاد کنیم. تمهید بافت یا بستر محتوایی است. همان طور که دنیل اشاره کرده محتوا چیزی است که ما از نظر احساسی به آن جلب می‌شویم و توجه می‌کنیم و یاد می‌گیریم، اما محتوا بدون زمینه و بستر بی‌مصرف و بی‌فایده است. راه‌های زیادی برای تولید بستر وجود دارد که شما ممکن است با برخی از آن‌ها از پیش آشنا باشید. می‌توانیم بستر محتوا را با توجه به مکان آن تولید کنیم. نظم بخشی الفبایی کاری است که کتابخانه‌ها و سازمان‌های دیگر خیلی وقت است انجام می‌دهند. می‌توانیم یک خط سیر زمانی با استفاده از نقاط ایجاد کنیم.

افزودن «ارتباطات قوی» به اطلاعات راه دیگر تحقق بخشیدن ارزش به اطلاعات است سردبیر فصلنامه «Public Library Quarterly» یادآور شد: قطعاً کتابخانه‌ها تعداد زیادی لینک به سایر منابع ایجاد می‌کنند. کتابخانه‌ها بسترهای اطلاعاتی سلسله مراتبی فراوانی تولید می‌کنند، مثل رده‌بندی دهدهی دیویی. سازماندهی موضوعی را هم با قوت انجام می‌دهند، مانند اختصاص موضوع به محتواها و اطلاعات. بگذارید تعریف مورد علاقه‌ام از کاتالوگ را بگویم: «جایی که در آن منابع اطلاعاتی به خاطر ترتیب الفبایی گم می‌شوند». یک راه

یک رابط کاربری برای گالری هنری نولان در کانبری طراحی کرده و سعی دارد همه منابع موجود در مجموعه را در آن به نمایش بگذارد. کاربران می‌توانند روی منابع موجود تگ بگذارند، یا در میان تگ‌های موجود جستجو کنند. مثلاً مجسمه‌ها را جستجو کنند و همه آثار مرتبط با یک مجموعه را مشاهده کنند. وی همین‌طور از این رابط سخاوتمند برای ارائه تصاویر دیجیتال مجموعه منلی استفاده کرده است.

متیوز با اشاره به تصویری که در این وبینار به نمایش گذاشت توضیح داد: منلی یکی از نواحی ملبورن در استرالیاست. موزه هنری کلیولند دیوار را طراحی کرده است که در آن تمامی آثار هنری موجود در موزه قابل مشاهده است. تصویری از تک تک منابع موجود در موزه در این دیوار وجود دارد. چه اثر آن داخل موزه در حال حاضر قابل بازدید باشد چه اصل اثر در صندوق موزه در وضعیت حفاظت باشد. شما می‌توانید آی‌پد خود را به این مجموعه متصل کنید و اطلاعات مرتبط با هر یک از این آثار را از دیوار دانلود کنید. پینترست نیز یک رابط گرافیکی زیبایی پنج ستونی را طراحی کرده و هر یک از این آیتم‌ها به منبع اصلی آن که توسط کاربر

خوب تولید بستر و سیاق اطلاعاتی از طریق «اطلاعات مکانی» است.

وی در تشریح سایر روش‌های ارزش‌افزایی در کتابخانه گفت: یکی دیگر از روش‌های تولید بستر اطلاعاتی به صورت «تصادفی» است. دیوید لاینبرگر در کتابش به ما پیشنهاد می‌کند که استفاده از تکنولوژی روش خوبی برای استخراج اطلاعات از انبوه داده‌هایی است که در اینترنت وجود دارند می‌توانیم از فالتسونومی یا تگ استفاده کنیم. شیوه رده‌بندی اطلاعات به روش مردمی یا عامیانه به جای روش‌های رده‌بندی حرفه‌ای و تخصصی‌ای که کتابخانه‌های امروزی عموماً استفاده می‌کنند.

متیوز در این باره توضیح داد: یک مثال وب معنایی می‌تواند بیت فری باشد برای کتابخانه‌ها کتابخانه‌هایی که از دانش بیت فری برای رده‌بندی دانش خود استفاده می‌کنند و البته یک روش مرسوم نظارت، روش رایج در وبلاگ‌هایی است که مردم می‌نویسند. نظارت به این معنا یعنی اعتبارسنجی و واقعیت‌سنجی و شخصی‌سازی؛ و یک مثال از وب مفهومی، نقشه دانش گوگل است.

این پژوهشگر ادامه داد: مایکل وایتلا

ارائه شده، لینک شده است.

راه‌های زیادی وجود دارد که کتابخانه بتواند با مردم و جامعه اطراف خود ارتباط برقرار کند. مجله کتابداری برای فرهنگ سازی، جایزه‌ای طراحی کرده و کتابخانه‌های برتر در زمینه تعامل را تشویق می‌کند. موسسه هاروارد با انجمن کتابداران آمریکا همکاری‌ای دارد که در آن راه‌های ایجاد گفتگو با جامعه بررسی می‌شود. همچنین انواع و شیوه‌های عملی و نقش کتابخانه در آن کاندنسی پیشنهاد می‌کند که با جریان همراه شوید.

جوزف آر متیوز ادامه داد: کتابخانه باید از همان روش‌ها و ابزارهایی برای گفتگو استفاده کند که بین کاربران کتابخانه رایج است. کتابخانه‌های دانشگاهی در عمل با آمارهای کاهشی در استفاده از منابع فیزیکی کتابخانه مواجه شده اند. این کتابخانه‌ها شروع کرده‌اند به کاهش حجم مجموعه فیزیکی خود. آن‌ها مجموعه فیزیکی‌شان را از فضا خارج می‌کنند تا فرصت این را داشته باشند که فضا را بازطراحی کنند و روشی برای خلق ارتباطات و اجتماع سازی فراهم کنند.

وی همکاری در تهیه واژه نامه انگلیسی آکسفورد را یکی از بهترین و شاید اولین مثال‌ها در این مورد عنوان کرد و گفت:

وی «ارتباطات قوی» را روش سوم برای افزودن ارزش به اطلاعات عنوان کرد و گفت: افزودن «ارتباطات قوی» به اطلاعات راه دیگر تحقق بخشیدن ارزش به اطلاعات است. در اینجا موردی از کتابخانه عمومی شیکاگو داریم که تیم آنها مرکز یومیدیا رو طراحی کردند. آنها یک تبلیغ طراحی کردند با عنوان «جمع شدن، بازی کردن، شکوفا کردن». هدف دیجیتالی کردن منابع اطلاعاتی شما این است که مردم را به این اطلاعات ارتباط دهید. پس تمام این بحث مربوط است به اشتراک گذاری، همراهی کردن و شناختن. برای مثال کتابخانه عمومی نیویورک هر چند هفته یک بار گفتگویی را با هنرمندان، معماران، سیاستمداران و آدم‌های جالب ضبط می‌کند. این مصاحبه‌ها برای کسانی که به وب سایت آن‌ها سر بزنند، به صورت ۲۴ ساعته قابل دسترس است.

● آنچه باید توسط کتابخانه‌ها مورد توجه

باشد «ساختن اجتماع» است

این پژوهشگر درباره برخی اقدامات صورت گرفته توسط کتابخانه‌ها به منظور ایجاد ارتباط میان مردم و جامعه گفت:

این اقدام از مردم خواستند در برگه‌ای، واژه پیشنهادی خود را به همراه معنی، کاربرد و شاهد ارسال کنند با کتابی که یک ارجاع ویژه به آن واژه داشته باشد هر برگه باید حاوی جمله‌ای باشد که واژه را به کار برده و یادداشت‌های اضافی‌ای هم به آن افزوده می‌شد. همچنین راه‌های بسیاری برای اجتماع‌سازی از طریق همکاری وجود دارد. میا ریچ پیشنهاد می‌کند که جمع‌سازی در عمل می‌تواند رویکرد مناسبی برای آن باشد و من به شخصه در چند مورد از چنین پروژه‌های علوم انسانی شرکت داشتم، که افراد مشاهدات خود را در دوره‌های مشخص زمانی ارائه می‌دادند.

این پژوهشگر افزود: از نظر شخص من این پروژه‌ها چالش برانگیز و جالب‌اند و متوجه شدم بسیاری دیگر نیز با من هم‌نظر هستند. خب وقتی شما به اجتماع‌سازی می‌پردازید، دارید ابزارهای همکاری و ارتباط مردم را می‌سازید. کتابخانه تنها مسئول کارهایی است که در سطح ماجر اتفاق می‌افتد. ایجاد گروه‌ها و هماهنگ کردن آن‌ها با هم؛ ولی در عمق ماجرا، آنچه واقعاً انجام می‌دهید، آنچه واقعاً باید مورد توجه باشد آن «ساختن اجتماع» است. اینکه اجازه بدهید افراد با یکدیگر و با محتوا تعامل و تشریک مساعی داشته باشند تا ایده‌ها و افکارشان را به اشتراک بگذارند. از همه مهم‌تر، این به کتابخانه‌ها اجازه می‌دهد در سطح کلان نمود بیشتری داشته باشد.

متیوز با ذکر مثالی گفت: کتابخانه عمومی نیویورک منوهای غذاهایی اهدا شده به کتابخانه مربوط به قرن ۱۸ و ۱۹ را دیجیتال کرد. این مجموعه خاص بیش از یک میلیون بازدید شد در ادامه آن بیش از ۱۷۵۰۰ منوی غذایی استخراج شد. این پروژه یک منبع

بسیار بزرگ محسوب می‌شود متخصصان تاریخ از آن استفاده می‌کنند، آشپزها و افرادی که به غذا علاقه‌مندند به آن سر می‌زنند و این اثر یک منبع جالب است که کتابخانه عمومی نیویورک دسترس‌پذیر کرده است. اجتماع‌سازی آخرین و بالاترین عنصر هرم الماسی ارزش‌افزایی ما است

وی در مثالی دیگر گفت: استرالیا بیش از هزاران روزنامه را دیجیتالی کرده؛ بیش از یکصد هزار روزنامه مختلف دیجیتالی شده‌اند. محتوای دیجیتالی شده به خاطر فونت و سبک آن سهل‌الوصول نبود به همین دلیل ابزاری درست کردند که مردم بتوانند این روزنامه‌ها را بخوانند و خط به خط مثل خود روزنامه آن را به صورت متنی بازنویسی کنند. هر چه محتوای بیشتری به صورت دیجیتال انتشار می‌یافت، نمایه قوی‌تری از محتوای موجود ارائه می‌شد و در حال حاضر این پروژه بیش از نه هزار روزنامه را از نظر دیجیتالی آماده و دسترس‌پذیر کرده است و امروزه ما بیش از هفده میلیون خط روزنامه را با استفاده از نیروهای داوطلب احیا کرده‌ایم.

متیوز افزود: دانشگاه اوکلاهما تمامی دستنوشته‌ها، نامه‌ها و سایر مدارک موجود در مجموعه‌شان که مربوط به جنگ داخلی آمریکا است را در اینترنت گذاشته هر چند گاهی دشوار است اما مردم می‌توانند آن‌ها را بخوانند. نامه‌ها، دستنویس‌ها یک ابزار بازنویسی هم در سایت وجود دارد تا مردم بتوانند در آن ورود اطلاعات کنند. هر چه منابع بیشتری توسط مردم بازنویسی شد، نمایه عظیم‌تر و عمیق‌تری در اینترنت به وجود آمد.

این پژوهشگر درباره تجربه یک کتابخانه عمومی از این موضوع هم گفت: کتابخانه

« پلتفرم کتابخانه واقعا برای خدمت به یک جامعه خاص طراحی می‌شود و دسترسی به محتواهای گسترده‌ای را ممکن می‌سازد. صرف نظر از قالب آن‌ها دسترسی به سایر منابع ارزشمند را مهیا می‌کند. ابزارهایی را مهیا می‌کند که به اشکال گوناگون مردم را به همکاری و تعامل ترغیب می‌کند. منابعی را مهیا می‌کند که دیگران را تشویق کند به سوی تولید دانش و شکوفایی در حرکت باشند و نسلی از دانش شبکه‌ای را ترویج می‌کند به جای آن که فقط فهرستی از منابع را در اختیار بگذارد و از خلق محصولات و خدمات جدید پشتیبانی می‌کند

وقتی راجع به پلتفرم صحبت می‌کنیم، خیلی‌ها یاد شرکت اپل، اندروید، فیسبوک یا آمازون می‌افتند وقتی به این پلتفرم‌ها نگاه می‌کنید، به یاد داشته باشید اکثر آن‌ها فعالیت خود را خیلی کوچک شروع کردند و در طول زمان آرام آرام رشد کرده و توسعه یافتند. آمازون با فروش کتاب شروع کرد و بعد در طول زمان سایر مواردی که امروزه در وب سایت آمازون می‌توانید بخرید به آن افزوده شد. کم‌کم رشد کردند تا امروز به این جایگاه عظیمی که دارند رسیدند، درحالی که هدف اصلی آن‌ها، ترغیب مردم به مشارکت است.

● ما با قدرت اجتماع به چیزهایی می‌رسیم که دست تنها نمی‌توانستیم انجام بدهیم

متیوز تصریح کرد: قطعاً شفافیت باعث رشد مداوم می‌شود و این خیلی مهم است که شما اطلاعاتی که دارید دسترس‌پذیر کنید. به اشتراک‌گذاری منابع سبب می‌شود این منابع برای شما اثربخشی بیشتری داشته باشند. دیوید واینبرگر معتقد است کتابخانه باید مثل خیابان‌ها و پیاده‌روها زیرساختی فراگیر و دایمی باشد به زعم دیوید لنکس

عمومی کانزاس سیتی هم فعالیت مشابهی انجام داد این کتابخانه محتوای موجود در مجموعه خود را دسترس‌پذیر کرد. اکنون شما می‌توانید آن‌ها را از نظر مکانی، زمانی به لحاظ ارتباط بین منابع و مدارک جستجو کنید. به همان سادگی که می‌توانید خود مجموعه کتابخانه را مرور و تورق کنید. واقعاً وبسایت جالب توجه و خیره‌کننده‌ای طراحی شده است. پیشنهاد می‌کنم وقتی برای تجربه آن بگذارید کتابخانه عمومی آیوا سیتی هم مخزنی از منابع تولید کرده که به اطلاعات هواشناسی و گردبادها و سایر اطلاعات هواشناسی محلی مربوط می‌شود و اطلاعات مربوط به زمانی طولانی را در اختیار می‌گذارد. کتابخانه کنگره می‌خواست افراد زیادی را درگیر کند تا همگی در بازنویسی، تگ کردن یا نقد کردن آثار دیگران سهیم باشید.

وی در ادامه درباره آخرین روش از راه‌های «ارزش‌افزایی» در کتابخانه گفت: اجتماع‌سازی آخرین و بالاترین عنصر هرم الماسی ارزش‌افزایی ما است و راجع به قوام جوامع محلی از طریق پلتفرم مناسب است.

که رئیس مدرسه کتابداری کارولینای شمالی است. مأموریت کتابداران بهبود جامعه از طریق تسهیل تولید دانش در جامعه آنهاست. پس می‌دانید؟ دارم به این فکر می‌کنم که چند نفر از شما موافقید که کتابخانه شما برای تولید دانش توسط کاربران ساخته شده است؟

این پژوهشگر ادامه داد: پلتفرم کتابخانه واقعاً برای خدمت به یک جامعه خاص طراحی می‌شود و دسترسی به محتوای گسترده‌ای را ممکن می‌سازد. صرف نظر از قالب آن‌ها دسترسی به سایر منابع ارزشمند را مهیا می‌کند. ابزارهایی را مهیا می‌کند که به اشکال گوناگون مردم را به همکاری و تعامل ترغیب می‌کند. منابعی را مهیا می‌کند که دیگران را تشویق کند به سوی تولید دانش و شکوفایی در حرکت باشند و نسلی از دانش شبکه‌ای را ترویج می‌کند به جای آن که فقط فهرستی از منابع را در اختیار بگذارد و از خلق محصولات و خدمات جدید پشتیبانی می‌کند.

وی افزود: کارل گرنر رئیس کتابخانه‌های دانشگاهی اوکلاهما پیشنهاد می‌کند که کتابخانه‌های دانشگاهی باید پلتفرم تولید دانش باشند. پس تمام این پلتفرم مربوط می‌شود به کشف و تولید لینک‌هایی که شبکه‌های اجتماعی را ساده کند؛ تولید و استفاده از هوش مصنوعی برای خدمات سازنده و فعال داشتن ابزارهایی برای تولید دانش و حمایت زمینه‌ای.

متیوز با بیان این پرسش که «چرا ما به اجتماعات محلی و بومی توجه می‌کنیم؟» ادامه داد: قطعاً ما با قدرت اجتماع به چیزهایی می‌رسیم که دست تنها نمی‌توانستیم انجام بدهیم. ما به دانش و تخصص محلی گسترده‌ای دست پیدا

می‌کنیم می‌توانیم به محتوای موجودمان با ارائه یک بافت مناسب ارزش‌افزایی کنیم و فرهنگ اشتراک‌گذاری دانش را تشویق کنیم. می‌توانیم کیفیت دانش موجودمان را با استفاده از ابزارهای همکاری و بازنویسی بهبود ببخشیم. می‌توانیم دیدی پیدا کنیم که واقعاً مردم چه چیزی می‌خواهند و جای تعجب ندارد که علاقه‌مندان به استفاده از ابزارهای مشارکت در پلتفرم شما شخصاً بیشتر تمایل به همکاری در راستای موفقیت کتابخانه شما دارند.

این پژوهشگر در جمع‌بندی سخنان خود گفت: الماس ارزش‌افزایی پنج روش برای ایجاد ارزش افزوده در اختیارمان می‌گذارد؛ دیجیتالی کردن محتوا، ایجاد بستر اطلاعاتی، مهیا کردن ابزارهایی برای مشارکت و همکاری، که این چهار مورد در نهایت منجر می‌شوند به اجتماع‌سازی.

مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی نهاد مطرح کرد؛

ارزش منتخبی که ما برای کتابخانه‌های عمومی در نظر گرفتیم، ارزش کاربرمحوری است

وبینار «ارزش کتابخانه‌های عمومی: از
ارزانی تا ارزندگی» که به همت معاونت
برنامه‌ریزی، پژوهش و فناوری اطلاعات نهاد
تدارک دیده شده، چهارشنبه ۳۰ مهرماه ۱۳۹۹
با سخنرانی جوزف آر متیوز (سردبیر فصلنامه
Public Library Quarterly)، سیامک
محبوب (مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی نهاد)،
مجتبی امیری (مدیر گروه مدیریت دولتی
دانشکده مدیریت دانشگاه تهران) و مریم
نظری (دکترای سواد اطلاعاتی از دانشگاه
شفیلد انگلستان) برگزار شد.
سیامک محبوب در ابتدای این نشست
مجازی با گرامیداشت روز آمار و برنامه‌ریزی،
گفت: این روز را به همه همکارانم در اداره
برنامه‌ریزی نهاد و همه همکارانی که برای
برنامه‌ریزی به منظور ارائه خدمات بهتر در
کتابخانه‌های عمومی تلاش می‌کنند، تبریک
می‌گویم. این نشست به مناسبت روز آمار
و برنامه‌ریزی تدارک دیده شده که در آن
سعی داریم یک مفهوم مرتبط با برنامه‌ریزی

و کتابخانه‌های عمومی را درمیان بگذاریم تا بتوانیم عملکرد خودمان را در این زمینه بهبود بخشیم.

● لزوم یکسان‌سازی درک از مفاهیم و

مؤلفه‌های راهبردی

وی درباره‌ی برگزاری این نشست توضیح داد: سوابق برنامه‌های راهبردی متعددی در نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور وجود دارد که ویرایش نهایی آن ملاک است. نخستین بخش از این برنامه راهبردی نهاد به مقاصد آرمانی اختصاص دارد که شامل مأموریت، چشم‌انداز و ارزش است و به واحدهای مختلف ابلاغ شده است. یکی از کارهایی که در مرحله اجرای این راهبردها باید در نظر گرفته شود این است که سازمان باید درباره مفاهیم و مؤلفه‌های موجود در این راهبردها همدلی ایجاد کند.

مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی نهاد درباره ویژگی‌های این مقاصد آرمانی گفت: اول از همه اینکه پیش از تدوین و ابلاغ این متن بخش‌های مختلفی از آن در نهاد آزموده شده است. از سال ۱۳۹۳ که دوره جدید مدیریت در نهاد آغاز شد تلاش کردیم ایده‌های مختلف را در نهاد در سطح برنامه‌ریزی به آزمون بگذاریم، مانند بحث برآمدمحوری. ویژگی دیگر آن تفکیک برنامه‌های ستاد نهاد از کتابخانه‌های عمومی است. یعنی یک مأموریت، چشم‌انداز و ارزش برای ستاد و یک مأموریت، چشم‌انداز و ارزش مجزا برای کتابخانه‌های عمومی نوشتیم.

محبوب ادامه داد: بر این اساس ویژگی اصلی ستاد در نهاد این است که سطح خودش را از اجرای صرف برنامه به سطح تنظیم‌گری و نظارت بالا بکشد. در سطح کتابخانه‌های عمومی هم با تکیه بر سه کارویژه آگاهانش، آموزش و آفرینش تلاش

شده تا فضای عمل بازی به هر کتابخانه داده شود. یعنی در کنار مقاصد آرمانی عمومی که برای کتابخانه‌های عمومی نوشته شده، هر کدام با توجه به ویژگی‌های جمعیت خدمت‌گیر خود می‌توانند با انعطاف‌پذیری این مقاصد و کاستن و یا افزودن عناصری در این برنامه راهبردی این موضوع را تضمین کند که مطابق نیاز بومی خود عمل می‌کند. وی تصریح کرد: این برنامه برای این شکل گرفته که ما عناصر مقاصد آرمانی شامل مأموریت، چشم‌انداز و ارزش را بهتر بشناسیم و همدلی بیشتری درباره هر یک از این عناصر ایجاد کنیم. ارزش منتخبی که ما برای کتابخانه‌های عمومی در نظر گرفتیم، ارزش کاربرمحوری است. به این دلیل که این موضوع محصول مطالعات و تجربیات مختلفی است که در دنیا وجود دارد و از سویی این یک انتخاب جسورانه است.

● لزوم تعیین ارزش اقتصادی برای

کتابخانه‌های عمومی

سیامک محبوب درباره اهمیت موضوع ارزش کتابخانه‌های عمومی و کاربرمحوری گفت: معنای عام «ارزش» آن چیزهایی است که در ذهن عام به عنوان ارزش شناخته می‌شوند، اما وقتی در سازمان از ارزش صحبت می‌کنیم، از ارزش عام صحبت نمی‌کنیم. یک معنای دیگر ارزش که به طور ویژه در کتابخانه‌های عمومی هم مدنظر قرار گرفته، ارزش اقتصادی است. هر اقدامی که ما در سازمان‌ها و شرکت‌ها انجام می‌دهیم باید ارزشی برای آن متصور شویم و بر اساس آن ارزش توان، منابع و انرژی خودمان را صرف می‌کنیم.

محبوب افزود: پژوهش‌های بسیاری در حوزه ارزش اقتصادی کتابخانه‌ها وجود دارد که از مناظر مختلف به این موضوع

« یک چالش عمومی که ما در حوزه کتابخانه‌های عمومی داریم این بوده که ذهن سیاست‌گذار و مردم نسبت به هزینه‌ای که در قبال کتابخانه‌های عمومی می‌کند، راضی باشد و سنتی‌ترین شیوه راضی کردن سیاست‌گذاران و مردم راجع به ارزش‌های فرهنگی، فکری و اجتماعی بوده؛ یعنی مواردی که قابل احصا و اغلب قابل درک نبودند و یا درک آنها به قدری سنگین بوده که مخاطب را به سطح باور نمی‌رساند. اما این گفتمان منسوخ شده و گفتمان اقتصادی جای آن را گرفته است.

شده که بازگشت سرمایه مراکز مختلف از جمله کتابخانه‌ها را محاسبه می‌کند. شیوه دیگر هم این است که خود خدمت را ارزش‌گذاری می‌کنند. مثلاً اینکه امانت کتاب به لحاظ ریالی چقدر برای جامعه ارزش دارد. وقتی فعالیت کتابخانه‌های عمومی را از منظر ارزش اقتصادی با این مؤلفه‌های مشخص تحلیل و روبه‌روی سیاست‌گذار و مردم قرار دهیم، توجیه اقتصادی و بازگشت سرمایه برای سرمایه‌گذاری در حوزه کتابخانه‌های عمومی می‌شود.

مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی نهاد «برآمد» را سومین معنای ارزش نام برد و گفت: در معنای برآمد آمده است «ارزشی است که تو به زندگی کاربران اضافه می‌کنی» یا به قول جوزف آر متیوز «ارزشی است که با استفاده از فعالیت‌ها و خدمات کتابخانه، کاربر به زندگی خودش اضافه می‌کند». ما در نهاد درباره برآمد صحبت کرده‌ایم و حتی دوره آموزشی هم برای آن برگزار کرده‌ایم.

وی ادامه داد: در سازمان و در نگاه برنامه راهبردی ارزش معنایی کمی متفاوت‌تر دارد و در واقع سامان‌دهنده اکثر فعالیت‌های یک سازمان است و در واقع گارد ریل‌هایی هستند که حرکت ما به سوی هدف را

پرداخته شده است، یکی از رویکردهای این پژوهش‌ها این بوده که آیا اصلاً به لحاظ اقتصادی برای جامعه صرف دارد یا خیر. از منظر دیگر کتابخانه ارزش اقتصادی خدمات، برنامه‌ها و فعالیت‌های خودش را برآورد می‌کند. به عنوان مثال برآورد شده است که در آمریکا به ازای هر یک دلاری که برای کتابخانه‌های عمومی هزینه می‌شود، این مراکز ۱.۸ دلار برای جامعه بازگشت سرمایه دارند.

وی با انتقاد از وجود نداشتن تصور صحیح از کارکرد کتابخانه‌های عمومی در جامعه، گفت: یک چالش عمومی که ما در حوزه کتابخانه‌های عمومی داریم این بوده که ذهن سیاست‌گذار و مردم نسبت به هزینه‌ای که در قبال کتابخانه‌های عمومی می‌کند، راضی باشد و سنتی‌ترین شیوه راضی کردن سیاست‌گذاران و مردم راجع به ارزش‌های فرهنگی، فکری و اجتماعی بوده؛ یعنی مواردی که قابل احصا و اغلب قابل درک نبودند و یا درک آنها به قدری سنگین بوده که مخاطب را به سطح باور نمی‌رساند. اما این گفتمان منسوخ شده و گفتمان اقتصادی جای آن را گرفته است.

محبوب ادامه داد: امروزه روش‌هایی پیدا

هدایت می‌کنند. ارزش به ما کمک می‌کند که تصمیم‌گیری کنیم و رابطه بین کارکنان را بهبود دهیم. اما در نهایت آن چیزی که در نهاد کتابخانه‌های عمومی به عنوان ارزش شناخته شده در سطح ستاد «به هنگام بودن» و در کتابخانه‌های عمومی «کاربرمحوری» است.

● پیش به سوی رویکرد کاربرمحور در کتابخانه‌ها

سیامک محبوب در بخش دیگری از سخنانش گفت: در این بخش قصد دارم کتاب «کتابخانه مشتری‌محور» نوشته جوزف آر متیوز در سال ۲۰۰۲ را مرور کنم که موضوع آن موضوع کاربرمحوری است و ایده‌های مطرح شده در آن متناسب با موضوعات ایران است. این کتاب دو پارادایم سنتی و کاربرمحور را در کتابداری و کتابخانه‌های عمومی مطرح می‌کند و با تکیه بر پارادایم کاربرمحوری به ۲۵ تفاوت، اختلاف و تقابل این دو می‌پردازد. وی افزود: به عنوان مثال می‌گویند که در طراحی ساختمان در پارادایم سنتی و کتابخانه‌محور، تمام تلاش این است که فضای کتابخانه به گونه‌ای طراحی شود که بیشترین حجم کتاب در آن جای بگیرد؛ یعنی تأکید بر تعداد کتاب، اما طراحی ساختمان در پارادایم کاربرمحور به حداکثر رساندن دسترسی است. در پارادایم سنتی کتابخانه یک انبار کتاب است. اما کتابخانه در پارادایم کاربرمحور یک بازار است که اعضا چیزهایی می‌دهند و چیزهایی می‌گیرند و داد و ستد صورت می‌گیرد. مهم‌ترین منبع در کتابخانه سنتی منابع چاپی هستند، اما در پارادایم کاربرمحور مجموعه چندرسانه‌ای است و حتی عروسک و اسباب بازی می‌توانند منبع یک کتابخانه محسوب شوند و بسیاری از مثال‌های دیگر.

مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی نهاد ادامه داد:

فصل یک و دو از این کتاب با عنوان «تفکر سنتی کتابخانه» و «محدودیت‌های پارادایم سنتی» با مطرح کردن مجموعه سؤالاتی تلاش می‌کند ذهن شما را درگیر امکان تغییرات با نگاه کاربرمحوری کند. این دو اصل نشان می‌دهد نقاط ضعف شما در پارادایم سنتی چه هست. بعد از آن از فصل سوم به بعد به راهکارهای حرکت به سمت رویکرد کاربرمحور سخن می‌گوید. به طوری که در فصل سوم به نامگذاری کارهای مختلف کتابخانه و تأثیر آن در فرآیندهای بعدی و شیوه‌های مدیریت کتابخانه می‌پردازد.

«ویژگی مکانی» عنوان فصل چهارم این کتاب بود که محبوب درباره آن گفت: در واقع مسئله نحوه توزیع کتابخانه‌ها و نحوه توزیع در خدمات کتابخانه‌های عمومی را مورد سؤال قرار می‌دهد. البته تفاوت‌هایی در نحوه اداره کردن کتابخانه‌ها در کشور ما کشورهای غربی مانند آمریکا وجود دارد که از این جهت این فصل ابهاماتی برای ما ایجاد می‌کند که باید نسبت به آن آگاهی داشت. در این بخش از کتاب و همچنین کتاب‌های دیگری که در این زمینه خوانده‌ام این موضوع مطرح شده که تصور غالب این است که کتابخانه هرچه خدمات بیشتری ارائه دهد، بهتر است. در صورتی که این نگاه منسوخ شده و به غیر از شعبه‌های مرکزی، این رویکرد مطرح است که خدمات کم اما با کیفیت ارائه شود. یعنی بر اساس جامعه خدمت‌گیر چند خدمت خوب طراحی شود و بر مبنای یکی دو خدمتی که کیفیت آن بالا است رضایت کاربر را فراهم کنیم.

سیامک محبوب درباره سایر فصول این کتاب گفت: فصل پنجم هم درباره مجموعه کتابخانه و منابع کتابخانه صحبت می‌کند. در پارادایم سنتی منبع ارزش بالایی دارد؛ یعنی

شما برنامه‌ریزی را از خرید منابع آغاز می‌کنید. اما در پارادایم کاربرمحور خدمات و برنامه‌ها هستند که تعیین‌کننده منبع هستند. در پارادایم سنتی توجه به فراهم کردن کتاب خوب است، اما در پارادایم کاربرمحور توجه به کتاب کاربردی برای افراد خدمت‌گیر است. مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی نهاد افزود: در فصل ششم موضوع اصول خدمات کاربرمحور کتابخانه‌ها مطرح می‌شود. مانند ایجاد رؤیت‌پذیری در ارائه خدمات کتابخانه؛ اصولی که کاربرمحوری را تضمین کند. مانند رستوران‌هایی که غذا را سر میز و در حضور مشتری تهیه و ارائه می‌کنند. نکته دیگر اینکه می‌گوید کاربر را در طراحی خدمت درگیر کنید. در نظر گرفتن مدیریت احساس و ادراک، و در نهایت به مطرح کردن تجربه‌های به دست آمده از این موضوع می‌پردازد.

● فناوری به مثابه یک ابزار: نه هدف

وی ادامه داد: فصل هفتم به فناوری اشاره دارد. تقریباً آینده کتابخانه‌های عمومی را به فناوری گره زده‌اند که از نظر من این موضوع یک خطای راهبردی در نحوه تفکر نسبت به کتابخانه‌ها است. گویا فناوری اطلاعات مهمترین پیشران یا تنها عامل در آینده کتابخانه‌های عمومی است. کتابخانه‌ها از روزی که باور کردند که تنها «آگاهانش» کارویژه آنها است، گرفتار این موضوع شدند. درحالی که فناوری اطلاعات می‌تواند تنها یک عامل در کنار سایر عوامل مؤثر در آینده کتابخانه‌ها باشد.

محبوب تأکید کرد: ایده اصلی کتاب منطبق بر این موضوع است که می‌گوید کتابخانه‌ها تمام تلاش خود را می‌کنند که محوریت کار خود را بر اساس فناوری قرار دهند، بدون اینکه به این موضوع توجه کنند که فناوری یک ابزار است، نه یک

هدف. نویسندگان در فصل هفتم از این کتاب توضیح می‌دهد که این تفکر به کتابخانه آسیب می‌زند و ما باید فناوری را تنها یک ابزار بدانیم.

مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی نهاد گفت: فصل هشتم درباره کارکنان کتابخانه است و ویژگی‌های کارکنان کتابخانه را تشریح می‌کند. در این بخش توضیح می‌دهد که ما چه آموزش‌هایی را باید به کارکنان خود بدهیم که آنها را از کارمندی که تنها موظف به حضور در محل کار در ساعات مشخصی هستند به موجودی هوشمند و خلاق کنیم. همچنین مقاومت در برابر تغییر و مدیریت تغییر را پیش می‌کشد. همچنین در فصل نهم راه‌حل‌هایی ارائه می‌دهد که چگونه کاربرمحوری را به کتابخانه‌ها بیاوریم و بتوانیم کتابخانه خودمان را به کتابخانه کاربرمحور تبدیل کنیم.

محبوب در بخش دیگری از سخنانش به اهمیت خوانش این کتاب پرداخت و گفت: اول اینکه نویسنده این کتاب کسی است که ۳۰ اثر در این زمینه نوشته و سردبیر نشریه «Public Library Quarterly» است که مهم‌ترین نشریه حوزه کتابخانه‌های عمومی بوده و یک انسان صرفاً دانشگاهی نیست، بلکه در میدان عمل حضور داشته و مشاوره می‌دهد. بنابر این می‌توان گفت که نویسنده کتاب دارای اهلیت است. از سوی دیگر می‌توان گفت که مسئله کتاب، مسئله کشور ما نیز هست؛ یعنی مسئله کاربرمحور کردن.